

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Pietr. Craiului Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye.

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVAN Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	OO	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
Református Püspöki Hivatal Oradea,	OO	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Petru Maior 1.	OO	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	OO	hónap 1., 10. és 20-ik napján.

A belmissziói tervekészítéshez.

Semmiesetre sem tartjuk a hitmunka (a belmisszió) elengedhetetlen, különösképen pedig egyetlen biztos, lényegi feltételének a tervekészítő-bizottság sürgős megalakítását és munkába kezdését, de kétségtelen, hogy módszerileg ez nagy könnyítést, sok segítséget nyújthat különösen az olyan hitmunkásoknak, belmisszionáriusoknak, akik ezen a téren nem rendelkeznek, talán rajtuk kívül eső okok miatt, vagy kellő elméleti tájékozottsággal, vagy pedig megfelelő tapasztalatokkal. Ezért e tervekészítő-bizottságnak még lehetőleg a tél, tehát a legtöbb gyülekezetben a legjobb munkaalkalmak idejének beállta előtt való megalakítása felett ne térjünk napirendre. Ezért a hitmunkabeli tervekészítő-bizottság szolgálatához egy néhány gyakorlati szempont elmondásához járulok hozzá:

Legjobb a hivatalszerűséget mellőzni. Helyette sokkal jobb a szolgálatserűséget tartani szem előtt. Ez már a megalakulásnál is lehetővé teszi a gyorsaságot. Nem kell sem kerületi, sem egyházmegyei közgyűléseknek, sem lelkészértekezleteknek, vagy bármilyen hivatalos fórumoknak megejteniök a választást, hanem az elnökség, a belmissziói előadók, titkár hívjanak és kérjenek fel erre a munkára személyeket, lelkészeket és világiakat, akiket már eddig is buzgó és hozzáértő hitmunkásoknak ismertek s akiknél ez szolgálatnak felelősségteljes vállalását jelentené. Ha e bizottságnak sikerül megfelelő és valóban komoly segítséget nyújtó tervet készíteni, akkor felesleges lett e bizottság hivatalszerű küldetése, mert szolgálatát, tervét és forrásanyagát saját hitmunkájának érdekében minden gyülekezet örömmel és hálával fogja elfogadni. Kényszerít és hivatalos előírást úgy sem lehet lelki kérdésekben alkalmazni, így e terv elfogadtatásával kapcsolatban sem. — Nemcsak a megalakulásnál, hanem a későbbi munkánál is nagyobb mozgékonyt és rugalmasságot biztosít a szolgálatserűség szempontjának kizárólagos alkalmazása.

Természetszerű, amint lapunk múlt számában már szó volt róla, hogy e bizottság mennél sokoldalubb, mennél több szempont figyelembevételével dolgozza ki azt a tervet, aminek meghatározást a már egész világon elfogadott, az élet egész körét magábaölelő négyes program kerete nyújt. Tapasztalati tény, hogy a gyakorlatban a lelki, szellemi, testnevelői és szolgálati munka végzése között hitmunkás egyesületeiknél, vagy nincs meg a kellő arány, a kívánatos egyensúly, vagy pedig egyik teljesen a másiknak rovására, sőt háttérbeszorításával történik, amint azt pl. ifjusági egyesülteinknél a testnevelési ágban láthatjuk. Ennek sokszor az a magyarázata, hogy maga a vezető nem tudja, hogy egyik, vagy másik munkában mit lehet és mit kell végeznie. Emiatt vagy el sem indult, vagy pedig csak vegetálva, vagy pedig, ha meg is volt a kezdő lendület, az anyaghiány, a tervszerűtlenség, tanácstalanság és tétovaság miatt mindinkább szűkült az a munkakör, végül teljesen leállott. Nem volt mit végezni. Munkahiány lett. Ezen segítne nagy mértékben a bizottság-nyújtotta tervezet és anyag.

A bizottság a fenti határolásokon belül tekintettel lenne a gyülekezetek jellegére: falusi, kisvárosi és városi (földműves, iparos, proletár, értelmiség stb. Ez utóbbira lehetne a legkevesebb gondot fordítani, mert az ilyen gyülekezetekben legtöbbször össze lehetne állítani helyi bizottságot. Ott rendszerint lekipásztorok, tanítók is többen vannak). Ez világnézeti típusok szerinti különbséget is jelent, amit szintén nem lehet figyelmen kívül hagyni. Szemelőtt tartandó továbbá a korok és nemek szerinti rétegződés is. (Vas. iskola, ifj. egyletek, nő- és fémiszövetségek.) Tekintettel kell lenni a tervkészítésnél a munkaidőszakokra is. (Téli, nyári félév.) Arra is, hogy némely helyen még csak ezután indítják be az egyes munkákat, másutt pedig már halad az. (Természetesen ez nem tenné feleslegessé, különösen nem egyelőre, a gyülekezeti tervkészítést.)

Órítási feladatuk lenne az ilyen bizottságoknak. De nem megvalósíthatatlan. Odaadás, ügyszeretet, kitartás kell hozzá. Márólholnapra nem lehet elvégezni: annál is inkább szükséges a lépések sürgős megtétele. Míg ez a munka az egész vonalon beindítható lesz és az minden irányban elkészülhet, talán csak átmenetinek, de a hitmunka erőteljessége és amit ma talán kivétel nélkül mindenütt nélkülöz nálunk: expansiója és rendszeressége, egységesítése érdekében állandó jelleggel, vagy meghatározott időre (2—3 évre) is lehetne megbizni az egyházkerületi belmissziói titkárral, valamint az illetékes belmissziói előadókkal folytonos kapcsolatban levő *egyház-megyei utazótitkárokat*.

Valószínű, hogy minden egyházmegyében akadna egy-egy

hozzaértőbb, fáradságot nem sajnáló lelkipásztor, aki vállalná azt, hogy a gyülekezetek kívánságára egy-két napos kiszállást végezne évenként egy-kétszer egyházmegyéje minden gyülekezetében, mikor is kizárólag belmissziói ügyeket intéznének, ilyen természetű össze-jövedeleket tartanának, a lelkipásztorral, tanítókkal, a közületek vezetőkivel, presbiterekkel tanácskoznának. Akadálya az egyházmegyei utazótitkárság felállításának nem lenne, mert az a lelkész, aki erre vállalkoznék, betudná ugy osztani idejét, hogy szakítson belőle havonként legfeljebb 3—4 napot erre a célra. (50 gyülekezet van a legnagyobb egyházmegyében.) Sőt: nagy nyereség és lelki gyarapodás lenne ez számára. Anyagilag sem lenne akadálya, mert az utazótitkár, elképzelésem szerint, külön javadalmat ezért sehonnan nem igényelhetne és nem kapna, az egyes egyházközségeknek pedig a kiszállási költség, ami sohasem lenne nagy, mert csak ugyanazon egyházmegyén belül történnék az utazás és ellátás szintén nem jelentene kibírhatatlan terhet. Amennyit jelentene, annyit bőségesen megérne a végzett szolgálat. Ezt az utazótitkárságot nem tenné feleslegessé sem az egyházkerületi belmissziói titkár látogatása, ami ugyanis csak ritkább időközökben történhetik, sem konferenciák tartása, sem gyülekezeti, testvéri találkozók rendezése sem, ami szintén kívánatos: a lelkipásztorok gyakoribb csereszolgálata nemcsak templomi igehirdetéseknél és más ünnepélyesebb alkalmakkor, hanem belmissziói szolgálatoknál is, sem tanítóköri értekezletek. Még pedig azért nem tennék feleslegessé, mert ez könnyebb, rendszeresebb, alaposabb és így célravezetőbb segítséget jelentene, arról nem is szólva, hogy az illető megbízott utazótitkár e szolgálati ágban mindinkább speciálisabb ismeretekre tenne szert. Ezeket külön elméleti tanulmányozással, esetleg a konferenciákon, tanfolyamokon való gyakoribb részvétel lehetőségének biztosításánál, titkári találkozókra való eszmecserekkal csak még inkább mélyítené. A nálunk minden vonalon kívánatos »kollégiumi elv« így ez utóbbiakkal itt is meg lenne és érvényesülne.

Ha észreveszünk egy megoldást, kapjunk rajta; ha segítséget nyújtanak, fogadjuk el; ha új szemhatár ível fel előttünk, ne hunyjunk be szemünket. Mai viszonyaink között a belmissziót elhanyagoló egyház — halott. De ha van is belmisszió, csakhogy annak katonái Fabius Cunctatorok, ott is a halál és leverettetés jár, mert az ellenség nem késlekedik.

Nils Isván J.

»**Karácsonyi történet**« címen jelent meg (litografált formában) Dr Szabó Lajos oradeai lelkésznek a harmadik vallásos

|| tárgyú, 3 felvonásos karácsonyi színműve. Megrendelhető Szabó Pál s. lelkésznel — Oradea, I. Maniu ut 6.

Egy memorándum.

A Eriului Tanítóértekezlet elnöksége egy memorándumot nyújtott át Esperesének, melyben a tanítói fizetések kiutalása körüli szabálytalanságok orvoslását kérte.

A memorándum előzménye az volt, hogy az értekezleteken a fizetés körüli panaszok állandó sirámai hangzottak el, mire a legutóbbi értekezlet elhatározta, hogy a választmányon keresztül megvizsgálja ezeket a panaszokat.

A választmánynak beküldött hivatalos iratokból szomorú kép tárult a vizsgáló szemek elé. Kitűnt, hogy tanítói változások alkalmával rendszeresen megcsonkítják a tanítói díjleveleket. Kántori fizetést sok helyen nem adnak. A minimális fizetésre leredukált díjlevél mellett sok helyütt korpótlékról hallani sem akarnak. Több helyen a természetbeli járandóságot igyekeznek túlértékelni. Sőt vannak 18.000 lejes kántortanítói fizetések is. Mindezekhez hozzájárul még az is, hogy a járandóságot a fentartó egyházak nagy késésekkel szolgáltatják ki.

Meghagytuk volna ezt az ügyet a magunk ügyének és nem léptünk volna vele a nyilvánosság elé, ha a fenti körülmény egyházunkra, népünkre nézve nagy veszélyeket nem hordozna magában.

Tudjuk mi azt, hogy a mi foglalkozásunk nem hivatal, hanem hivatás; nem határolt munkakör, hanem egy határtalan misszió, amit se felértékelni, sem pedig pénzzel megfizetni nem lehet. Szinte évről-évre bővül ez a misszió a végtelen felé, ami természetes is, mert a missziónak nincsen határa és mi sohasem kérdezzük, hogy ezért az új és új munkakörért mi lesz a fizetés. Tudjuk, hogy minden cselekedetünk önmagában hordozza a maga pénzre fel nem váltható jutalmát, de van ennek a terhes anyagi életnek egy létezési minimuma, amelyen alul a lángoló léleknek a test hordozója nem lehet.

Az anyagi élet törvényei parancsolnak. Ez alól a minden szépért, jóért lelkesedni tudó tanítóság sem vonhatja ki magát. És ezek az elvitázhatatlan törvények két csoportra osztják a tanítóságot.

Az egyik csoport, akire azt szoktuk mondani, hogy a jég hátán is meg él — fut az életlehetőségek után és hivatásán kívül eső megoldásokban forgácsolja el azt az erőt, amit népünk jövőjébe kellene befektetnie.

A másik, nagyobbik csoport birkózik az anyagi nyomorúsággal sorvad a családja, a teste, a lelke s keserősége akaratlan bélyegét rányomja a keze alatt fejlődő generációkra, amelybe pedig hitet és életet kellene nevelnie. A felnőttek között, a belmisszió területén,

nincsen a szavának sulya, mert tehetetlen s így lenézett, esetleg fünek-fának adós, tehetetlen, bátortalan: — nem élesztő kovász, hanem erjesztő bacilusa az anélkül is sok bajjal küzködő jövődönök.

Ezért a mi ügyünk közügy, ezért kívánczik a nyilvánosság elé, amit sürgősen orvosolni kell, mert: — a jövő nagy kérdései mindig az iskola falai között dőlnek el.

»Hogy dolgozzam én azért a társadalomért, amely engem ki-nulláz, amely velem nem törődik« — mondja egyik elkeseredett kár-társ. Nem tanító az, akinek ilyen gondolat a fejében megszületik, de ne felejtjük el, hogy a nyomoruság a legnagyobb kerítő és majd-nem minden rossznak a szülőanyja.

Mikor a tanítói fizetése és 24.000 leiben, ennek egyötöde kántori javadalomban és ötödéves 2400 leies korpótlékban lett megállapítva, csak az a létminimum lett megadva, amelyen alul hivatást betölteni, tisztességesen megélni, családot alapítani, azt eltartani és gyermekeket példaadóan felnevelni: — fizikai képtelenség.

Felkérjük a Nagytiszteletű Esperes urat, hassanak oda, hogy ez a törvényben biztosított létminimum mindenütt kiszolgáltassék, mert ennek az elmulasztása egyházunk, népünk jövőjében bosszulja meg magát.

Tóth Zsigmond.

A Mártha Otthon

megvalósításához egy lépéssel ismét közelebb jutottunk: egy oradeai buzgó presbiterünk áldozatkész hitvese a múlt héten 25.000 leit adott át, úgy a maga, mint férje nevében, hogy ezzel az összeggel is elősegítse a Mártha Otthon létrehívását. Az olasz-i nőszövetség, melynek hétfői bibliaóráján ez az esemény történt, már fennállása óta meleg szeretettel végzi a cselédleányok gondozásának evangéliomi misszióját, amely munkában, a lelkipásztor mellett buzgóságos lélekkel állt ott minden vasárnap délután Kiss Antalné alelnöknő. Szívének anyai melegét boldogan tapasztalták meg azok a leányok, akik faluról feljőve, a családi otthon védelmét nélkülözve, a város ezerféle kísértéseinek kitéve, igazi menedékhelyre, otthonra találtak minden vasárnap délután a Református Árvaház munkaszobájában. Kiss Antalné vezetése alatt a Mártha-leányok önképzéssel is foglalkoztak, költeményeket, énekeket tanultak. A Hegyen lakó hiveink lelki épülésére vallásos délutánokat rendeztek. A nőszövetség elnöknője Csernák Béláné már évekkor ezelőtt sürgette egy olyan helyiség megnyitását, ahol a faluról szolgálatra felérkező leányok addig is otthont találjanak, míg elhelyezkedhetnek. Arra is rámutatott, hogy egy ilyen helyről gondoskodás nemcsak egy, vagy

1/5 = 4800

nemcsak az oradeai négy nőszövetség feladata, hanem a Biharvármegye területén működő valamennyi nőszövetségé. Javaslatára, még 1932-ben megkereste az olaszi-i nőszövetség a bihori egyházmegye nőszövetségét, hogy a másik két szomszédos egyházmegyei nőszövetséggel együtt a vidékről a városba özönlő cselédleányok részére egy Mártha Otthont létesítsen.

Sajnos, a vidék kevés megértést tanusított a kérdés irányában; még azt sem tették meg az egyes nőszövetségek, hogy tudatták volna velünk az ide szolgálni jövő leányok nevét, szolgálati helyét.

Bár sok nehézséggel és szűk anyagi keretek között, de szünetelés nélkül folyik a munka. Jövője felől pedig jóreménység támad bennünk, midőn a nagyszerű adomány lehetőséget nyújt arra, hogy az egyházközség elhatározó lépést tegyen.

Kedvezővé teszi a helyzetet az is, hogy a napokban érkezett Oradeára két diakonisa testvér, akiknek munkássága a Mártha-leányok érdekében is hasznosítható.

Lehetetlen, hogy vidéki nőszövetségeink az áldozatkészségnek ezt a megható példáját látva, közönyösek maradjanak a Mártha Otthon és a cselédmisszió lélekemelő munkája előtt és segítségére ne jöjjenek egyházközségünknek. Segítse a jó Isten az egyházközséget, hogy mikor legközelebb ismét szerencsénk lesz külföldi vendégeinkhez, intézményeink között felsorolhassuk a Mártha Otthont is!

Csernák Béla.

IRODALOM

Bodor János: Utam a cernatoni mesteri parókiától a zagoni papi parókiáig.

Kiadta a Székely Mikó és Bethlen-Kollégium előjárósága. Nagy nyolcadrét 560 oldal, ára izléses kiállításban füzve 150 Lei.

Nagyon vártam e könyv megjelenését s amikor pár héttel ezelőtt kezembe vettem, egyre fokozódó érdeklődés mellett forgattam lapjait, amelyeken keresztül egyre jobban világosodott meg szemeim előtt az az út, amelyiken sokezer szegény, jóigyekezetű, székely ifjunak ivelt felfelé valaha az útja. Sokak előtt ismeretes ez az út még ma is, de előttem se ismeretlen, mert ezen keresztül indultam az életnek s ha végig nem járhattam, a megváltozott idők kényelmesebb életformájának köszönhettem. Volt idő, amikor nagyon messze kanyarodott tőlünk ez az út, amelyik többek között Bodor János édes bátyánkat a szegény felső cernatoni mesteri parókiától az egykor híres zagoni papi parókiáig vezette, de — úgy érezzük — utunk ma már nagyon kezd ide visszakanyarodni. Valahogyan

— ugy jó — erre az utra kellene megint reálépnünk, amelyik utról egyre erőteljesebben zug felénk a figyelmeztetés: *Ne várj többet az élettől, mint amit az adhat neked.*

Anyagiakban nagyon keveset, az elképzelhetetlen létminimumot adta ez a kor a rendesen nagycsaládu belső embereinek és ennek dacára valósággal öntötték azok magukból a kiválóbbnál kiválóbb közéleti férfiakat és jó háziasszonyokat. De hogyan lehetséges ez? — kérded a jelen súlyosabbnál súlyosabb terhe alatt sinylődő testvérem. Erre az általad elképzelhetetlen valamire ad neked meggyőző igaz feleletet a mi öreg János bátyánk 560, sűrűn nyomtatott nagy oldalon, két kötetben, amikor a maga természetes valóságában, színesen, élvezetesen bemutatja nekünk úgy, mint a maga eredeti mivoltában a felső cernatoni kétszobás mesteri parókiát, amelyiknek egyik szobájában, a »nagyházban« a népes család, a másikon az iskola volt elhelyezve. Forró, gyermeki szeretettől sugárzó lélekkel rajzolja meg az egyszerű háznak a lelkét az édesanyában, aki a semmiből alkot; a család, a falu nevelőjét az apában, a nagyon szerény igényű, de súlyos felelősségérzettől hevülő mesterben; a közös teherviselés csodákat mívelő, akadályokat legyőző hatalmát a jó, együttérző testvérekben úgy, hogy egészen megvilágosodik általuk az akkori belső emberek nehéz vívódások között is gazdag élete. A bánalom, a megnemértés, a lekicsinylés a jutalom, kívülről és mégis csodálatos hit, kitartás, bizalom, erő árad ki a szegény zsendélyes házikókból, amelyek a kevésből is utnak indítják a sarjaikat. Meggondolkoztatók az akkori falusi iskoláztatások nehézségei és tisztelettel hajlunk meg a tisztos iskolamesterek emléke előtt, akik valósággal faragták a gyermekből az embert. Iskolában, parókián szegénység, a szegénységben azonban igazi élet.

Itt egyet kanvarodik az ut és a 9 éves kis fiuval a Mikó-Kollégiumba fordul, hogy aztán a mult század 70-es éveiből egy hü képet nyerjünk e kiváló iskolánk dicső multjából, amely akkor az elemi iskolán kívül 4 osztályu algimnáziummal rendelkezett. Nagyobb bőséggel, az aprólékosságig menő részletezéssel és szeretettel senki sem rajzolhatta meg az iskola akkori életét, mint ő, akinek minden egyes sorából a »gondozó dajkája« iránti hálás érzelem sugárzik ki és ez segíti ahoz, hogy annyi idő letelte után is úgy az akkori igazgatóról, mint a tanító személyzet minden egyes tagjáról, az intézet összes alkalmazottairól, a tanulók belső életéről olyan változatos és kimerítő képet rajzoljon meg, amelyik előtt megállva, valósággal mi is felüdülünk s bizalommal nézünk előre, mert a mult

egyszerre egyet, nagyot kényvit a jelen nyomasztó terheiről, vál-

lainkon, Nem csoda, ha olykor-olykor keserű megjegyzés kerül a tolla alá, amikor az e kor feletti könnyelmű megnyilatkozás hangzik el itt is, ott is, mert csak az élő hit és öntudat művelhette ezeket a csodadolgokat, amelyek e küzdelmes szép multból felénk ragyognak.

A második kötetet teljesen a Bethlen Kollégiumnak szenteli, ahová az V-ik gimnáziumba kanyarodott az utja, hogy aztán egy évtized után a zagoni parókiáig meg se álljon. A nagymultu főiskola (theológia, főgimnázium, tanítóképző, elemi iskola) élete olyan megragadó színekben elevenedik meg előttünk, hogy amíg egyfelől gyönyörködünk azokban, másfelől sokat épülünk általuk. Midőn a tanszemélyzettel ismertet meg, valóságos arcképcsarokban állunk, ahol egymásután sorakoznak a kiváló professzorok, áldozatkész atyai szívek, nemes lelkek: Mihályi Károly, dr Kovács Ödön, Keresztes József, Makkai Domokos, Székely Ferenc, Lőte Lajos, Bartha Zsigmond s' b. stb. szemeink elé, akik az ifjuságban a jövőt látták és igazi atyai hűséggel munkáltak is. Megkapó az ifjuság élet és munkarendje, a város bekapcsolódása az ifjuság életébe, amely a »kevesen sokat« elvén épül fel s lehetővé teszi, hogy az ifjuságért élő előljáróság a lehető legjobban oldhassa meg a reá váró nehéz feladatokat. Így népesítette be a legkiválóbb emberekkel a magyar közéletet ez az iskola akkor, mikor a legnagyobb szegénység uralkodott mindenfelé. Olyan szép volt ez a szegénységben gyökerező élet, hogy nemcsoda- ha a mi drága öregeink »a mai időkből« ide járnak vissza felüdülés végett.

Helyesen jegyzi meg a könyv előszavában: amennyire lehet hűséges képet pingálok édesanyám után legszentebb ideáljaimról, gondozó dajkáimról, tanintézeteimről, nevelő iskoláimról, mert ő ezen feladatának annyira megfelelt, hogy mi csak hálával adózhatunk a Székely—Mikó és a Bethlen-Kollégiumok előljáróságainak, hogy nemes elhatározásukkal lehetővé tették, hogy végre ez a könyv közkinccsünkké lehetett. Az Isten éltesse a mi János bátyánkat, hogy nyugalmi éveiben rendezhesse minél előbb a zagoni, majd a oráštiei református parókiák gyönyörűséges igájáról szóló kéziratait, mert amit nekünk ad, az »életiskolá«-ból adja.

Melegen ajánlom e könyvet mindenkinek, de különösen lelkész és tanító testvéreimnek, amely beszerezhető úgy a Székely Mikó és Bethlen-Kollégiumok igazgatóságánál, valamint a Ifju Erdély iratterjesztésében.

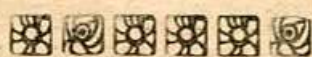
Márk Mihály.

Dr Baltazár Dezső: Elég nekem az Isten kegyelme. II. kötet. A püspöki jubileum alkalmából megjelent az 1923-ban kiadott ilyen című könyv második kötete. A terjedelmes, 254 oldalas könyv ünnepi, alkalmi és közönséges beszédeket tartalmaz. Ára 4 Pengő.

HIREK

Megalakult a testvéregyházkerület lelkészértekezlete. Szept. 10 en hívta össze Vásárhelyi János püspök a kerületébe tartozó lelkészeket, hogy régen tervezett értekezletüket a zsinat által megállapított módon és keretek között megalkítsa. Aiudon tartották e nagyfontosságú gyűlést, melyet ünnepélyesebbé tett a másnapi emlék-ünnepély az Institució négyszázados jubileuma alkalmából és a Presbyteri Világszövetség kiküldötteinek megjelenése. A lelkészértekezlet közgyűlésén bibliát olvasott és magyarázott Kiss Albert esperes, megnyitó beszédet mondott Vásárhelyi János püspök, az ügyrendet ismertette dr. Árkossy Jenő. Ezután következett a tisztikar megválasztása. Elnök lett Vásárhelyi János püspök, alelnökök Kádár Géza, dr. Imre Lajos, Kiss Albert és Máthé Sándor. Ügyvezető titkár László Dezső vallástanár. Jegyzők dr. Mezey Mihály és Kiss János. Pénztáros Deák Ferenc, ellenőrök Nagy Ferenc és Zólyomi Jenő. Aztán megalakították a választmányt 20 taggal. A gyűlésen jelen volt Jenciu

Moise kultuszminisztervezérigazgató, aki Árkossy Jenő kongrua kérdésben tett interpellációjára kijelentette, hogy a kormány sürgős kötelességének ismeri, hogy a következő pénzügyi év kezdetétől megszüntesse azt az igazságtalan megkülönböztetést, amely a román egyházak lelkészei és a református lelkészek között az államsegélynél fennáll.

Lelkészi csere ajánlat. Dilevelem. (Kiszolgáltatva.) 1. Megfelelő kényelmes 3 szoba, iroda, konyha, cselédszoba stb. kert. 2. 34. kat. hold. 1. osztályu szántó egy tagban. 3. Minden helyiségben díjtalan villanyvilágítás. 4. Készpénz évi 6.000 lei. 5. Egy vagon I. osztályu tüzifa beszállítva. Közvetlen villamosösszeköttetés Araddal 5-ször. Posta vá. helyben. Szőlőtermő, klimatikus fekvés. Megfelelő ajánlatot Ghioroc, jud. Arad kérek. Előnyben Timișoara környékbeli parochia.

Társszerkesztők :

**Ardai Aladár, Bokor Sándor,
Boruzs Lajos, Tóth Zsigmond.**

Hasznos tudnivalók.

I. A kisajátítási állami kötvények megnyerése érdekében:

Első teendő az, hogy az egyházak a végleges kisajátítási határozat felmutatásával a megyei Agrár hiv. főnökétől kisürgessék a fizetési javaslatot (Referat de plata) a Földművelésügyi miniszterium részére. Ennek alapján kérheti ki a Földmiv. min. a Pénzügyminiszterium illetékes igazgatóságától (Dir. Datoria Publică) a kötvények

elhelyezését a kisajátított egyház javára a Letéti bankba (Cassa de Depunerii). Az egyházak ez operáció megtörténtéről az illetékes Járásbiróságok útján értesülnek és ott veszik át a lehelyezett Kötvényekről szóló nyugtát (Recepisa).

A Járásbirósági bekebelező határozat jogerőre való emelkedése után és ennek a ténynek magával a *járásbíróval* való igazoltatása után lehet a nyert Recepisa és járásbírói jogerős határozat ellenében a személyes jelentkezéstől számított 4—5 napon belül felvenni a kötvényeket. Kamatszelvények a végleges kisajátító határozat idejétől, illetve a kényszerbérlet megszüntetésétől kezdve járnak. Ezt ritkán adják meg azonnal, de utánjárással meg lehet szerezni.

Közjegyzői megbízás esetében a bucuresti esperi hivatal a bucuresti hatóságoknál esedékes teendőket ellátja a kifizetésre kerülő kamatösszeg 5 százaléka ellenében.

Ha valamelyik Gazdasági hivatal vonakodnék sürgősen elkészíteni a most már elviselhetetlenül sokat késett »Referat de platat« hivatalos és a Földmiv. minisztérium címére irt kérés ellenében, ha az kezünkhöz küldetik, hivatalból kéretjük fel a szükséges előterjesztést igen rövid idő alatt.

II. Theologusok és segédlelkészek katonai mentesítésére vonatkozólag.

Szigoruan figyelembe veendő 27—1930. évi Hadkiegészítő törvény 100. és 101. pontjai, amelyek a felmentések indokolása okmányainak előterjesztését nem a Hadkiegészítőhöz (Cercul de Recrutare), hanem a Hadkiegészítő Sorozó Bizottsághoz rendeli beadni!

Ezért minden f. nevezett ifju helyesen jár el, ha minden *januárban*:

a) beszerzi a Kultuszminisztérium által láttamozott *Act de Angajament-jét*,

b) az *Adóhivataltól* a katonai mentesítés adója nyugtáját,

c) a Cercul de Recrutare-től beszerzett A) és B) jelű *formula-re*-kat kitölti és

d) mindezekkel felszerelt folyamodványt ad be még januárban az illetékes Cercul de Recrutare-hoz azzal a kéréssel, hogy kérését, — melyben feltételes felmentést (Dispenza condițională) kér, — küldjék meg haladéktalanul a Hadkiegészítő Sorozó Bizottságához. Miután pedig idejében való érkezésre nincsen semmi garancia, tanácsosabb az így felszerelt kéréssel személyesen jelentkezni legalább első, második ízben a Sorozó Bizottság előtt.

A felsoroltakon kívül más okmány nem kell, de inkább még ősszel meg kell kezdeni az okmányok beszerzését, mintsem lemaradni Januárról.

III. Felekezeti tanárok és tanítók

Okvetlenül alkalmazkodjanak állami nyugdíjuk igénylése esetében az Ardeal-i Egyházkerület hiv. lapjának 1936 július 20-án megjelent 19—20. számú Református Szemle 314-ik lapján közöltekhez.

IV. Minden állami hatóságokhoz intézett egyházi hiv. kérés, ha hiv. számmal és pecséttel láttatik el, bélyegmentes.

Okvetlenül közölni kell a község neve mellett a megye nevét is. Bucureşti esperesi hivatal megkeresésekor okvetlenül közlendő a község magyar neve mellett a mai román név, az utolsó posta és vármegye is.

Magánügyben feltétlenül csatolandó a válaszbélyeg, mert csak ez esetben nyerhet a megkeresés választ.

Figyelmeztetés. Ismételten felhívom az összes illetékesek figyelmét hiv. lapunk f. é. szept. 1 és szept. 10-iki számában megjelent 3822—1936. sz. körrendeletre el. iskoláinknál használandó kötelező tankönyvekre vonatkozólag.

A tankönyvek a következők:

I. osztály: Czina Sándor: ABC. Engedélyezési sz. 55,729—1933. Ára 26 Lei. Kizárólag eker. tankönyvraktárunknál kapható.

II. osztály: Felméry Sándor, Lőrinczy Ferenc, Bedeleanu Diomed és Ősz Sándor: Magyar olvasókönyv, számtan és egyéb tudnivalók az elemi iskolák II. oszt. számára. Miniszteri engedély száma 43—1932. és 95,228—1933. Ára 60 lei.

III. osztály: Lőrinczy Ferenc, Bedeleanu Diomed, C. Stan, Ősz Sándor és Ferenczy Gábor: Magyar olvasókönyv, természettudomány, számtan, limba română, cartea de cetire, istoria și geografia az elemi iskolák III. osztálya számára. Miniszteri engedély száma 84,422—1933. és 98,674—1933. Ára 90 Lei.

IV. osztály: Lőrinczy Ferenc, Bedeleanu Diomed, C. Stan, Ferenczy Gábor, Kali Sándor és Felméry Sándor: Magyar olvasókönyv, természettudomány, földrajz, számtan, mértan, limba română, carte de cetire și istoria az elemi iskolák IV. osztálya számára. Miniszteri eng. száma: 84,418—1933., 95,388—1933., 98,673—1933. Ára 100 Lei.

V., VI., VII. osztály: Lőrinczy Ferenc, Bedeleanu Diomed, C. Stan, Ferenczy Gábor, Kali Sándor és Ősz Sándor szerkesztésében. Miniszteri engedély száma 437—1936, és 566—1936., mind a három részre vonatkozólag. Ára osztályonként 100 Lei.

A kiadó Minerva-céggel (Cluj, Strada Baron L. Pop No. 5.) létesített megállapodásunk szerint az iskolák közvetlenül a cégnél eszközölt megrendeléseik után engedményt kapnak, azonban a cég a tényleges postai költséget és utánvételezési díjat felszámítja s a könyveket hitelbe vagy bizományba kiszolgáltatni nem köteles. Továbbá kellő igazolás alapján a tanítók igényelhetik a számukra szükséges tiszteletpéldányokat, aszerint, hogy mely osztályokban tanítanak, ha még az elmúlt évben azokat meg nem kapták.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

Tinca

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15-napos belül fogadtatnak el.

Egyházkerületünk kiadásában

MEGJELENT

és 1936. évi szeptember 1-től kezdődőleg kapható a

kisbetűs hangjegyes

énekeskönyv

Ára elsőrendű vászonkötésben

Lei 60.—

Lelkészi hivatalok megrendeléseit a szokott módon 3 havi hitelre és 10 drb. egyszerre való megrendelésénél **tíz százalék** engedménnyel intézi el az egyházkerületi tankönyvraktár.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Tulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, STRADA Dr. LAZAR AUREL 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületben

Készít mindenféle egyházi és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, műveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat, a legkülönbélebb magán és kereskedelmi nyomtatványokat, meghívókat a legcsinosabb kivitelben és jutányos áron.

Nyomatott a Kálvin-nyomdában Oradea.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Pietr. Craiului Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye.

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Petru Maior 1.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizelési ár: egész évre 360 lei. Fél-
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Jog — kötelesség.

Kerületi Igazgatótanácsunk súlyos követ dobott az állóvizbe a nyugdíjrendezés felvételével, mert sok és széles hullámgyűrű keletkezik körülötte. A kérdés nem olyan egyszerű, mint első pillanatra látszik és nem oldható meg csupán a díjlevelek alapján.

Nem ismerem a hivatalos tervezetet, nehéz tehát a kérdéshez hozzá is szólani, hiszen könnyen lehet, hogy nyitott ajtót döngetek. Semmi esetre sem kritika vagy hozzászólás akar lenni tehát jelen írásom, csupán egyéni elgondolásom lerögzítése, amellyel talán mások is egyetértenek.

Feltevéssem az, hogy kontemplálva van egy bizonyos összegű nyugdíj teljes szolgálati idő után s ennek megfelelően az özvegyi és árvasegély. Most az iránt folynak számítások, hogy a díjlevelek alapján milyen %-os hozzájárulás fedezné a fölmerülhető szükségletet. Azt jelentené tehát ez, hogy díjlevelének ugyanazon %-át fizetné be mindenki s így ezzel meg volna oldva az arányos hozzájárulás. Ámde álljunk meg egy-két szóra itt. A díjlevélnél különbséget kell tenni a papiron levő és realitást jelentő között. Most hiába ragaszkodunk mi mereven az ősi formulához, az Élet keresztüllép azon és összezilálja számításainkat. Nagyon sok olyan lelkeszi állás, amelynek díjlevele valaha teljes egészében könnyen kiszolgáltató, tisztességes és nyugodt megélhetést, sőt vagyonszerzésre alapot nyújtó volt, — ma azonban a változott viszonyok között, más oldalról súlyosan terhelt hiveink nem képesek, vagy nem hajlandók kiszolgáltatóni és a jóbékesség kedvéért enged a lelkipásztor, szokásjoggá válik s bár a papir még mindig a régi tételeket mutatja, a valóság egészen más. Avagy hány díjlevélben szerepel még mindig a régi aranykorona, amelyet a nyugd. végrehajtó bizottság 24-el szorozva számít át Leire, holott a valóságban a beváltáskori arányban, tehát 2 koronaért 1 leit kap ma is a lelkesz. Lehet, hogy egyes egyházakban az amugy se nagy díjlevél teljes értékében ma is érvényes, de

eriului-i egyházmegyémnek alig vagyon talán két egyháza is, ahol a régen tekintélyes díjlevél ma is csorbitatlanul kifizettetnék. Ha tehát a papírérték vétetik alapul, az ilyen lelkészek igazán erejükön felül fognak hozzájárulni a nyugdíjalaphoz.

De vegyük a jobbik esetet: minden lelkész a tényleg élvezett javadalom ugyanazon %-át fizeti be nyugdíj-járulékként, összegekre milyen óriási eltérések fognak mutatkozni így is?! Hiszen a díjlevelek reális értékei között is egész széles skála mutatkozik a nyomoruságos tengődéstől a jólétig. Egyik lelkész tehát aránytalanul kevesebbet tőkésít, mint a másik, az élvezendő kamat azonban egyenlő.

Egyenlő jog azonban egyenlő kötelességet tételez fel. Ha ugyanazt a nyugdíjat élvezzük, ugyanannyit kellene befizetnünk is. Ha ezt a befizetendő összeget a minimumban állapítják meg, amit tehát a legszerényebb jövedelmű lelkész is megbir, akkor a nyugdíj lesz kicsiny s mégis marad némi igazságtalanság, mert amit a kisjavadalmu csak épen hogy megbir, azt a nagy dotációval rendelkező könnyedén nélkülözi, meg se érzi. Ha pedig a maximumot vesszük, hogy az élvezendő nyugdíj is tekintélyes összegű legyen, ezt nem fogja birni a kisjövedelmű. Maradna tehát az aurea mediocritas: se túl magas, se túl alacsony ne legyen a befizetendő összeg s ennek nyomán a nyugdíj. Ez a középszerűeknek megfelel, de a szegényeknek még mindig magas, a gazdagoknak alacsony.

Nincs más mód, mint osztályozni a jövedelmeket, a befizetéseket és ennek alapján a nyugdíjakat. Aki többet fizet, magasabb nyugdíjban részesüljön, aki kisebbit tőkésít, kevesebb kamatot élvezzen.

Hallom az ellenvetést: hol marad a krisztusi elv, az »egymás terhét hordozzátok« felséges elve?! Olyan sokszor appelláltam már én — magam erre, annyiszor emlegettem el és kellett látnom, tapasztalnom, hogy a sok nagyszerű, közgazdaságilag és szociológiai-lag képzett elme megnyilatkozásai között mint sikkadt el végül is ez az elv, és hogy mikor pénzről van szó, akkor mi papok is mennyire kicsinyesek és szoritott markuak vagyunk, hogy én már nem is hozakodom elő ezzel. Számok beszélnek itt, statisztikát kell szem előtt tartani, realitások ütik fel fejüket minduntalan, hát maradjunk meg az ő világukban. A pénz hatalom, roppant hatalom, amely lenyűgöz minket is, amikor tehát pénzügyi műveletbe fogunk, Pénz öfelsége törvényeit nem mellőzhetjük.

Tisztelettel indítványozom tehát, méltóztassék 3 nyugdíj kategóriát felállítani: 36000, 48000, és 60000 Lei nyugdíjjal és ezeknek megfelelő hozzájárulással. Kiki fizesse a jövedelmének megfelelő

hozzájárulást s élvezze majdan azt a nyugdíjat, amelyet választott és tőkésítésében részt vett.

Az özvegyi és árvasegély azonban szerény véleményem szerint egységesebben volna rendezendő és pedig úgy, hogy az özvegy legalább évi 24000 Leit kapjon, a keresetképtelen kiskorúak pedig legalább évi 6000 Leit maximum négy gyermekig számítva. Özvegyeink és árváink ellátásáról szorgosabb gonddal kell gondoskodnunk, mint a nyugdíjról is, mert a legtöbb pásztor a szolgálatból egyenest az örök nyugalomra tér, de itt maradnak az özvegyek és árvák, akiknek sorsa, jövője a halálos ágyon is legégetőbb kinja a távozonak. Nem akarom ezzel a nyugdíj fontosságát egy jottányival se leütni, hiszen magam is boldogan élveznék pár évet nyugalomba, egy zaklatott és gondokkal teli hivatali élet után, de szent meggyőződésem, hogy az özvegyek és árvák biztosítása mindennél előbbvaló!

Ami az egyenlő nyugdíjjal összefüggő többi kérdést illeti, mint a többször felvetődött fizetés-egyenlősítés, vagy a lelkeszi előhaladás ügye, ezek nagyon messze vezetnének, azért ezekkel itt nem foglalkozom. De kérem az illetékeseket, tegyék megfontolás tárgyává szerény indítványomat.

Boruzs Lajos.

Az egyházfegyelmi szabályrendelet végrehajtási utasításának tervezete.

A) Az egyháztagokra nézve.

I. Az egyházfegyelem visszaállításának előkészítése.

1. Az egyházfegyelemnek egyházkerületünkben 1937 jan. 1-től leendő visszaállítását a gyülekezet, illetve a hivek ránevelése céljából az egész gyülekezetre kiterjedő, gondos előkészítés előzze meg.

2. Ez az előkészítés magának az egyházfegyelem lényegének és céljának, valamint közelebbről a szabályrendeletnek alapos ismeretéből áll. Az ismertetés törtéjék:

a) A presbiteriumban, külön erre a célra összehívott gyűlésen, mely ének után, bibliaolvasással és imádsággal kezdendő. A gyűlés jegyzőkönyveit a lelkiügyekkel foglalkozó gyűlések során, az esperesi hivatal útján fel kell terjeszteni a Püspöki Hivatalhoz.

b) A Férfiszövetségben s az Ifjusági Keresztyén Egyesületben, illetve a Leányszövetségben.

c) Vallásos-estélyeken. Az ezeken tartandó felolvasások, előadások keretében foglalkozni kell az egyházfegyelem történeti ismeretével, hogy mindenki megértse, mennyire hozzátartozik az egy-

ház lényegéhez és milyen erőt jelentett minden időben az egyházra nézve; — továbbá foglalkozni kell az egyházfegyelem mai szükségességével és céljával, végül az egyházfegyelem gyakorlásával. E célra a következő tárgyú előadások tarthatók és tartandók: 1. Az egyházfegyelem a Szentírásban. 2. Az egyházfegyelem az őskereszténységben. 3. Az egyházfegyelem Kálvinnál. 4. Az egyházfegyelem a reformációban. 5. Az egyházfegyelem egyházunkban. 6. Miért van szükség az egyházfegyelem visszaállítására? 7. Hogyan gyakoroljuk az egyházfegyelmet?

d) Ismertetni kell végül az egész gyülekezet előtt, alkalmi igehirdetés keretében. (Erre alkalmas textusok: Máté 18: 12—18; Galata levél 6: 1, 2 és esetleg 1—8; Máté 7: 1—5.) Az istentisztelet ideje az esztendő utolsó délutánja, melyen minden presbiter köteles jelen lenni.

e) A szabályrendeletet magyarázó és buzdító bevezetéssel, illetve felhívással minden családfő, a végrehajtási utasítást pedig minden presbiter megkapja.

II. A fegyelmezési bizottság megalakítása.

3. A fegyelmezést a gyülekezet nevében és helyett a presbyterium gyakorolja, tehát sohasem a lelkész fegyelmez. Ugy, hogy a lelkész akkor is, mikor azt a szabályrendelet szerint egyedül végzi, a presbyterium nevében és megbízásából, mint annak elnöke jár el.

4. Ahol a presbyterium legfeljebb tíz tagból áll, ott a fegyelmezést maga a presbyterium gyakorolja. Ahol azonban a presbyterek száma tiznél több, ott a saját kebeléből egy, legfeljebb tíz tagból álló egyházfegyelmi bizottságot alakít.

5. A bizottság elnöke a lelkész, jegyzője a presbyteri jegyző. A lelkész érdekeltsége esetén az elnöki tisztet a főgondnok, ennek nem létében az esperes által kinevezett lelkész látja el.

6. A bizottság határozatképességéhez az elnökön kívül legalább négy tag jelenléte szükséges.

7. A fegyelmi bizottság ülései mindenkor imádsággal kezdődnek és a nyilvánosság kizárásával mennek végbe. A fegyelmi bizottság eljárásáról jegyzőkönyvet vesz fel, melyet a presbyteriumnak beterjeszt. A jegyzőkönyvet az elnökön és jegyzőn kívül az összes jelenvolt tagok s a fegyelmezett is aláírja, de ha ez utóbbi megtagadná, aláírása nélkül is érvényes.

8. A fegyelmező bizottság ülései nemcsak zártak, hanem titkosak is. Határozatát titkos szavazással hozza meg és a bizottság tagjaira — az egész eljárásra nézve titoktartás kötelező. Az ez ellen vétő tagot a presbyterium bizottsági tagságától megfosztja.

III. A fegyelmezési eljárás megindítása.

9. Az eljárás megindítható a presbiterium elnökénél, szóban vagy írásban történt feljelentésre, vagy hivatalból, de névtelen feljelentésre soha. A hivatalból megindítás felől mindig a presbiterium dönt.

10. A feljelentés után a fegyelmi bizottság elnöke az eljárást a lehető leggyorsabban, de legfeljebb tizennégy napon belül megindítja.

11. Ha a feljelentésből az állapítható meg, hogy az elkövetett cselekmény vagy mulasztás a 4. §. a) pontjánál súlyosabb fegyelmezési fokozatot nem von maga után, akkor a lelkész a feljelentettet maga elé, — ha pedig úgy látja, vagy a maga elé idézés alkalmával az tűnik ki, hogy az a) pontnál súlyosabb fokozatot von maga után, akkor a fegyelmi bizottság elé idézi s ugyanakkorra a bizottságot is, a tárgy megnevezésével, összehívja.

12. Ha a megidézett meg nem jelenik és ezt elfogadhatóan nem igazolja, a bizottság nála nélkül is határoz és ez a megidézettel előre közlendő.

IV. A fegyelmezés gyakorlása.

13. Ha akár a feljelentésből, akár a feljelentetnek a lelkész elé megidézés alkalmával tett vallomásából az tűnik ki, hogy az elkövetett cselekmény vagy mulasztás a 4. paragrafus a) pontját vonja maga után, akkor a lelkész az illetőt négy szemközt megintja és erről jegyzőkönyvet vesz fel, melyet az illető aláírásával, vagy anélkül a presbiteriumnak beterjeszt.

14. Ha az állapítható meg, hogy a b—e pontok alatti fokozatokat vonja maga után, akkor a lelkész az ügyet a fegyelmi bizottság elé terjeszti, amikor is imádság és az ülés megnyitása után a feljelentés tárgyát előadja.

15. A tárgy előadása után a feljelentett meghallgatandó s ugyanekkor bizonyítékait előterjesztheti.

16. Ha a feljelentett bizonyítékait az első alkalommal nem tudná előadni, új ülés tűzendő ki, amikor tanuit is magával viheti.

17. A bizonyítékok előterjesztése után nyomban következik a fegyelmezési fokozat megállapítása, ami mindig a fegyelmezett jelenléte nélkül történik.

18. A fegyelmezési fokozat kiszabásánál a sorrend — nagyon súlyos esetek kivételével — lehetőleg megtartandó. Ilyen súlyos esetek pld. a 3. paragrafus c) és e) pontjai alatt felsoroltak s a d) pont alattiakból a közterhek viselése ellen izgatás, amikor kezdő fokozatnak a 4. paragrafus b) esetleg c) pontja is alkalmazható.

19. Azokra, akik beleegyezésüket adják, hogy gyermekeik más vallásuak legyenek, a 4. paragrafus d) pontja alkalmazandó. Ugyancsak ez alkalmazandó az olyan presbyterre, akinek 21 éven aluli kiskorú gyermeke követi el ezt.

20. A 4. paragrafus d) pontja csak ekklezsiakövetés és az adott beleegyezés érvénytelenítése esetén szűnik meg, ami a gyermek megszületése előtt írásbeli kötelezettséggel, megszületése után pedig csak a másik fél áttérésevel lehetséges.

21. Az e) pont alkalmazása, azaz a kirekesztés mindaddig, míg a kirekesztett meg nem tér, vagyis ekklezsiát nem követ, a hívők közösségéből kizárást és minden egyházi szolgálat megtagadását vonja maga után.

22. Nem lehet azonban senkit sem eltiltani a templombajárástól, gyermekeinek megkeresztelésétől, sem azoknak az egyház iskolájába járatásától, ha a megállapított díjat megfizeti. A kirekesztett gyermekek után annyi díjat tartozik fizetni, mint a másvallásuak.

23. Az ekklezsiakövetés, ha az a) d) és e) fokozatok fennállása esetén történik, a gyülekezet előtt istentisztelet keretében külön erre szolgáló szertartás szerint megy végbe. (A szertartás megállapításáról az egyházkerületi közgyűlés külön intézkedik.

V. A fegyelmezés végrehajtása.

24. A fegyelmezési eljárás lefolytatása után, amennyiben a fegyelmezési bizottság a b) és c) pontok valamelyikét alkalmazza, akkor a b) pont esetében nyomban végrehajtja, azaz a lelkész a fegyelmezettet a bizottság 2, 3 tagja előtt meginti; a c) pont esetében pedig a presbyterium legközelebbi gyűlése elé idézi, ahol a lelkész a presbyterium nevében szeretettel, de komolyan megdorgálja. Megnemjelenés esetén a presbyterium dorgáló határozatát írásban kézbesíti. A d) és e) pontok alkalmazása esetében a fegyelmi bizottság határozatáról a presbyterium értesíti.

B) Az egyház hivatalosaira nézve.

25. Az egyház hivatalosaira nézve az illetékes testületek szintén az egyháztagokra vonatkozó szabályok szellemében járnak el, amikor is a fegyelmezés fokozatait a lelkész helyett az esperes, illetve a püspök hajtja végre, az illetékes testület előtt. A d) pont helyett az urvacsoraosztástól eltiltás alkalmazandó, mely a gyülekezetnek kihirdetendő; az e) pont helyett pedig a bíróság elé utalás.

*

✓ A lelkész és presbiter atyánkfiai, mielőtt a fegyelmi eljárást megkezdenék, igyekezzenek a felmerült esetet alaposan megismerni

és az eljárást Isten előtt való felelősségük érzetében és tudatában várható következményeket is meglátolva, minden elfogultság vagy részrehajlás nélkül folytassák le. Az egyházfegyelem gyakorlásában a presbyterium, illetve a bizottság tagjait sohase a gyűlölet, bosszu vagy büntetni akarás, hanem az egymásért felelősséget hordozó szeretet vezesse, mert az egyházfegyelmezés célja nem a büntetés, hanem a javítás és nevelés, módszere pedig nem a gyűlölet, hanem a szeretet.

Debreczeni István.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Molnár Lajos a baia-marei egyházmegyében levő pelisori gyülekezet köztisztelőben álló lelkipásztora, az egyházmegye és az egyházkerület egyik legöregebb lelkésze életének 87-ik, lelkipásztorkodásának 61-ik évében szept. 14-én rövid szenvedés után elhunyt. Mindig hűséggel és fáradhatatlanul szolgálta az Urat és a legutóbbi évek kivételével minden emberi segítség nélkül. Temetése 16-án volt a szolgatársaknak és ugy a környék, mint a község lakosságának nagy részvéte mellett.

Bodnár Béla szintén baia-marei egyházmegyében levő tamaşeni gyülekezet lelkipásztora életének 78-ik, lelkészi szolgálatának 51-ik évében szept. 23-án pár hét óta tartó betegség után elhunyt. Az egyházmegye egyik igen értékes lelkésze volt, kit érdemeiért és értékeiért tanácsbírói tisztséggel tiszteltek meg, melyről ő azonban évekkel ezelőtt lemondott. Temetése 23-án ment végbe a hivek és kartársak őszinte részvételével. Gyermekai: László şaraudi lelkész, Ödön pestszentimrei tanító és Visky Ferenc agrişi lelkész, e. m. főjegyző felesége gyászolják.

Az elhunytaknak adja meg az Ur a jó és hű szolgák méltó jutalmát, szeretteinek pedig csendes megnyugvást az ő akaratán.

Özv. Takács Ferencné, Uray Erzsébet volt sanislai lelkész özvegye 64 éves korában elhunyt. Az elköltözöttben Uray Sándor debreceni lelkész testvérét gyászolja. Legyen áldott emlékezete.

HIREK

Helyreigazítás. Lapunk legutóbbi számában dr Erdős József születésnapjáról írott hírnünkbe hiba csuszott be, amelyben nem 90, hanem 80. születésnapját ünnepelték a neves professzor tisztelői. Szívből ki-

vánjuk, hogy a 90-iket is érje meg ilyen jó egészségben!

Lelkészeiktatás. Szept. 20-án ment végbe a salontai egyházmegyében levő u. n. »tartomány«-beli, — más fele-

kezetü és nyelvü egyházak közé ékelt — hét gyülekezethez tartozó beiuş-şoncoiuşi egyház új lelkipásztorának, Kocsmár Boldizsár volt satumarei s. lelkész beiktatása. Lélekemelő, bensőséges ünnepnapja volt ez nyg ennek, mint a Ioanis-i fiók-egyháznak. A beiktatást Debreczeni István timişoari lelkész, a beiktatott lelkipásztor volt főnöke végezte. A környékbeli lelkészek közül többen vettek részt, kik az új lelkéssel és a beiktatóval vasárnap délelőtt érkeztek meg, midőn az állomáson Liszkay Kálmán felügyelő lelkész, a presbyterek és festői viseletbe öltözött hívek fogadták, akik nevében Petrikó Péter gondnok és két leány virágcsokorral üdvözölték az új és a beiktató lelkipásztort. A lelkész lak kapuja előtt pedig Fenesi Mihály presbyter és a leányszövetség egyik tagja fogadta szíves köszöntéssel és virággal, az új otthonba belépő pásztort. Az istentiszteleten az ének elhangzása után Debreczeni István tartotta meg beiktató beszédét Jel. 3:11. alapján, intve a pásztort és gyülekezetet a náluk letett értékek megtartására. Imádság után Kocsmár Boldizsár mondotta el a rendes liturgia keretében Zak. 3:1—3-ban levő nagyon találó textusra felépített tartalmas és eredeti gondolatokban gazdag beköszöntő beszédét a hét szövétnekét tápláló két olajfáról: az élőhitről és az áldozatos szeretetről. Istentisztelet után a szokásos presbyteri gyűlés, majd közebed következett, ami szintén ünnepélyes hangulatban folyt le. Az egész napnak egyik meghatározó mozzanata volt, hogy a vendégeket az elhunyt Kecskeméthy

Kálmán lelkész özvegye fogadta rendkívüli szívelességgel és ő vezette az ebéd elkészítését is, sok fáradsággal. — Délután az istentiszteletet Molnár Károly oradeai s. lelkész végezte, melynek végével Ioanisra ment át a gyülekezet nagyrésze, hol vallásos ünnepélyt tartottak, melyen az új lelkész imádsága után, a beiktató lelkész hirdette az ígét Jel. 2:10. alapján. Daróczi Kiss Lajos hatásos előadást tartott a boldogságról, Boros Ferenc gintai lelkész és Kovács Ödön kántortanító hangulatos szavalataikkal működtek közre, Liszkay Kálmán pedig az egész nap áldásait összefoglaló bensőséges záróbeszédet mondott. A szép ünnepségen részt vettek az említett lelkészekon kívül még Jakab Viktor beiuşi, Lengyel József remetei lelkészek, továbbá Kursinszky Kálmán egyh.-ker. tanügyi tanácsos és Satumare-ról többen. Isten adja, hogy a felemelő szép ünnepség után, époly felemelő hétköznapok következzenek.

Tanítói jubileum. A tanító felbecsülhetetlen értékű munkájának és a tanító személyének megtisztelése volt az a jubileumi ünnepség, melyben a bervenii hívek és a carei egyházmegye Bartha István tanítót részesítették szept. 6-án, 25 éves működése alkalmából. Az ünnepség istentisztelettel kezdődött, melyet Gönczy Sándor carei esperes végzett, majd presbyteri gyűlésen folytatódott, melyen a különböző testületek nevében üdvözölték az ünnepeletet.

150 éves jubileumi ünnepet ült a jugoszláviai feketicsi egyház aug. 23-án. 150 esztendeje ugyanis, hogy a nagykun-

ságról, Kunhegyesről kivándoroltak és új községet, és velük ment egyik lelkipásztorukkal új egyházat alapítottak, magukkal vivén egyik harangjukat és egy úrvacsorai kelyhet, mely utóbbi most is birtokukban van, míg a harangot a világháború megemésztette. Az ünnepségnek a hálaadó istentiszteleten kívül értékes és megragadón hangulatos része volt az a szabadtéri előadás, melyben több jelenetben örökölte meg az ősök elindulását, vándorlását, letelepülését, küzdelmeit.

Tanítói kör értekezlete.

Az Otomani-i tanítói kör szokásos összejövetelét okt. 1-én tartotta. A rendes tanításon és belügyeken kívül ez alkalommal első esetben este a templomban vallásos estét is tartottak. A megtelt templomban Kádár Miklós galóspetrei lelkész tartott biblíamagyarázatot Mózes II. 20, 12. alapján. Kovács Ferenc budusláui tanító előadást tartott a családi nevelés fontosságáról. Közének, szavaltatok és orgonaszóló tették változatossá a helybeli lelkész imádságával záródó áldott vetést. Persely a Tanítói Gyámintézet részére volt. Jelenlevők meggyőződése szerint az így kibővített tanító-értekezlet áldásos hatását kiterjeszti a gyülekezet felett is és ezért ennek rendszeres bevezetését minden alkalomra elhatározták.

Ötvenéves énekkari jubileum. Az oradeai Ujvárosi Református Énekkar ritka, szép ünnepet ült szept. 27-én: működése 50 éves jubileumát, melyről este tartott műsoros hangversenyén emlékezett meg. Az estély legkiemelkedőbb pontja Végh József ny. esperes ünnepi

beszédje és megható visszaemlékezése volt. Ő alapította meg ugyanis 1886 szept. 17-én, mint vallásitanító s. lelkész, 27 taggal a Református Énekkart, sőt ő vezette is azt. A presbyterium ugyanis megválasztása előtt kimondotta, hogy az állást olyan s. lelkésszel töltsék be, aki az énekkar vezetésére képes lesz. Így választotta meg a presbyterium őt, aki a reménységnek a legnagyobb mértékben megfelelt, mert imé az énekkar élet erős lett és már 50 éven át »kiállta az idők viharát.« Isten adjon továbbra is lelkes tagokat, hogy eredményesen működhessek időtlen időig, az alapítót pedig éltesse jó egészségben és boldog nyugodalomban sokáig.

F. Varga Lajos nagyrábéi lelkész, ny. esperes nyugodalombavonulása alkalmából szept. 27-én megható ünnepség keretében bucsuzott el hivatástól Csel. 20, 21—23 igéivel. A gyülekezet is áldáskívánások között vett bucsut a 82 éves lelkipásztortól.

Rövid hírek: *Ravasz László* püspök most töltötte be püspöksége 15-ik esztendejét. *A debreceni* Tisza István Tudományegyetem tanévnyitó istentiszteletén dr. Makkai Sándor egyetemi tanár hirdette az igét. *A sárospataki teológiának* egy skót hallgatója van: Gryce Nisber, aki f. éven át az edinburgi egyetemen hallgatott teológiát és egy évig lesz a sárospataki teológiának ösztöndíjas hallgatója.

A Magyar Népegészségügyi Szemle az első és egyetlen folyóirat, mely Romániában célul tűzte ki a magyar falu egészségvédelmét és melynek közleményei mind alkalmasak a

különféle belmissziói összejöve-teleken való előadására. A szeptember 15-iki szám is érdekes és közhasznú cikkeket közöl, mint pl. a falu egészségvédelme, a tejről, a szőlőről. Hol és mint vásároljon a falusi háziasszony? Első segélynyújtás és még egy sereg hasznos egészségi tanácsot adó cikk. A havonta kétszer megjelenő folyóirat előfizetési díja lelkészeknek és tanítóknak 80 lei. Szerkeszti dr Schmidt Béla Tg. Mureş. Kiadóhivatal ugyanott Str. Sf. Gheorghe 20.

Angliában ebben az évben emlékeztek meg a Müller György által alapított Bristol-i árvaházról. Müller György mint német theológus ment ki Angliába és ott minden emberi segítség nélkül alapította meg árvaházát és missziói intézményét, amely azóta sok hasonlóknak mintaképe lett.

Társszerkesztők :

Ardai Aladár, Bokor Sándor,
Boruzs Lajos, Tóth Zsigmond

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

257. eln.—1936-II, sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli lelkészi hivatalnak és elemi iskolai hatóságnak.* Jelentendő, hogy 1918—19. tanévben az iskola hány tanerővel működött. Ha a tanerők számában fogyás mutatkozik, jelentendő, hogy mikor és mi okból szüntették meg a hiányzó állásokat és betartották-e erre vonatkozólag a törvény intézkedéseit. Azok az egyházközségek, amelyeknek most iskolájuk nincs, ugyancsak tartoznak a fenti jelentést beküldeni. Ugyanakkor az is jelentendő, hogy az üressé vált iskola-helyiséget, milyen célra használták fel. A jelentések az esperesi hivatalhoz küldendők e hó 20-ig, az esperes urak a jelentéseket összesítve e hó 30-ig terjesszék fel a püspöki hivatalba. Oradea, 1936. okt. 9. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

4630—1936-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* Ismételten elrendeltem, hogy az iskolák a legszigorubban alkalmazkodjanak a magánoktatási törvénynek a térképekre és szemléltető eszközökre vonatkozó intézkedéseihez, s mindezek ellenére ismételten fordultak elő olyan esetek, amelyek az illetékesek nagyfokú gondatlanságáról tesznek tanubizonyságot. Elrendelem tehát a következőket: 1. Minden olyan természetrajzi, egészségtani, természettani, mértani szemléltető kép és eszköz, amelyen rajta van a magyar címer, korona, vagy nemzeti szín, vagy a magyar közoktatásügyi miniszterium megbízása, ill. engedélyezési száma, haladéktalanul átalakítandó úgy, hogy ezeket a jelzéseket teljesen eltávolítják (nem csupán leragasztják), ha pedig ez nem lehetséges, az egész tárgyat rendes selejtezési eljárással kiselejtezik. 2. Minden olyan térkép, történelmi kép, földgömb, amelyet akár a háboru előtt, alatt vagy után Románián kívül adták ki, haladéktalanul kiselejtezendő. 3. Szigoruan tilos régi vászonra huzott térképek fölé, vagy épen a vászon tulsó oldalára új térképek felragasztása. Ha régi tér-

1K1
382

1936

Földrajz

képek vásznát akarják felhasználni, a régi térképet róluk le kell áztatni. 4. Megcsonkitott, bepiszkitott szemléltető képeket a leggon-
dosabban ki kell tisztítani és rendbehozni. Különösen áll ez a törté-
nelmi képekre, arcképekre, (Királyi család, elnökség, Kálvin kép,
történelmi arckép) továbbá az ország cimérére. Ha ezek teljes mér-
tékben rendbe nem hozhatók, kiselejtezendők. Kiselejtett arcképe-
ket és ország cimereket feltűnés elkerülésével (tehát legfeljebb a
tanító iskolaszéki elnök és gondnok jelenlétében) el kell égetni. 5.
A zászló mérete, egyéb utasítások hijján 200 × 70 cm. legyen. A
zászlórud legyen legyalulva, piros, kék, vagy sárga színnel befestve,
végére vagy a román sást, vagy aranyozott lándzsa diszt kell al-
kalmazni. A színek a ruddal párhuzamosan haladnak, a kék szín a
rud mellett. Használton kívül a zászlót felcsavarni és védő tokban kell
elhelyezni. Kitűzni csak az illető napon napkeltével szabad, s nap-
nyugta után be kell venni. Magán a zászlón semmiféle szöveg nem
alkalmazható. Szinehagyott zászlót vagy újra kell festeni, vagy ujjal
kicserélni. Használton kívül helyezett zászlót kiselejtés után, fel-
tűnés kerülésével el kell égetni. 6. Az iskolai könyvtárakból azokat
a könyveket, amelyekben az első pontban említett jelzések vannak,
ki kell selejtezni, vagy ha lehet róluk ezt a jelzést el kell távolítani.
7. Semmiféle kiselejtett tárgyat az iskolában tartani nem szabad,
hanem ha értéke megkívánja, a gondnoki kamarában kell elhelyezni,
ha pedig értéktelen, feltűnés nélkül el kell égetni. Régi földgöm-
bökről a térképet le kell smirg izni, s a földgömböt táblafestékkel
átfestve, használni lehet úgy, mint a táblát térképraizoláshoz. 8.
Leltári tárgyakat önhatalmulag sem a tanító, sem az iskolaszéki el-
nök ne semmisítsen meg, hanem minden esetben járjon el az iskola-
széki elnök, a gondnok és a tanító közösen. Oradea, 1936. okt. 9.
Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

4814—1936-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi véglegesítési vizs-
gára kötelezett tanítónak és tanítónőnek.* 2779—1936, 3381—1936,
valamint a cimben említettekhez intézett 3806—1936 sz. levelem ki-
egészítéséül közlöm, hogy a miniszterium a véglegesítési vizsgák
időpontjául 1936 nov. 12-t tűzte ki. Oradea, 1936. okt. 12. Atyafi-
ságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

Értesítés. Az egyházkerületi tankönyv és zsolttárraktár érte-
síti az érdekelt Nt. Lelkészt Urakat, hogy a megrendelt és még le
nem szállított új kiadásu hangjegyes kisbetűs énekeskönyveket a
megrendelések beérkeztenek sorrendjében fogják kiküldeni. A nagy
tömegű megrendelésekre tekintettel azonban teljesen lehetetlen a
kötési munkálatoknak lépést tartani a szükséglettel és éppen azért
bizonyos késedelem áll elő a megrendelt zsolttárok kiküldésénél. Szi-
veskedjenek ezt tudomásul venni és pár napi türelemmel lenni, mert
a tankönyvraktár minden megrendelést sorrendben elintéz. A már
kézhez vett zsolttárok de különösen a vallástani kézikönyvek és
Ábécék áaira vonatkozólag pedig kérjük, hogy azokat a szállítási
jegyzeiken feltüntetett határidőig minden további felszólítás és sür-
getés bevárása nélkül készpénz fizetés formájában rendezzék, hogy
elkerülhető legyen azon összegeknek a lelkeszi államsegélyekből
való levonása.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
jud. Bihor

Tinca

Réklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadhatók el.

Egyházkerületünk kiadásában

MEGJELENT

és 1936. évi szeptember 1-től kezdődőleg kapható a

kisbetűs hangjegyes

énekeskönyv

Ára elsőrendű vászonkötésben

Lei 60.—

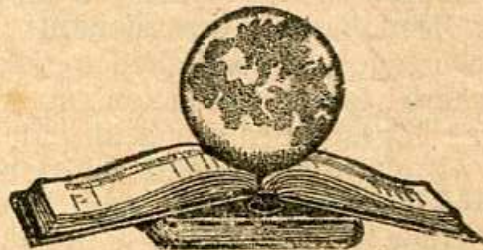
Lelkészi hivatalok megrendeléseit a szokott módon 3 havi hiteltelre és 10 drb. egyszerre való megrendelésénél **fiz százalék** engedménnyel intézi el az egyházkerületi tankönyvraktár.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Tulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, STRADA Dr. LAZAR AUREL 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületben

Készít mindenféle egyházi és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, műveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat, a legkülönbélebb magán és kereskedelmi nyomtatványokat, meghívókat a legcsinosabb kivitelben és jutányos áron.

Nyomatott a Kálvin-nyomdában Oradea.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Pietr. Craiului Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye.

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Református Püspöki Hivatal Oradea, Strada Petru Maior 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.		Előfizelési ár: egész évre 360 lei. Fél- évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján.
---	---	---

„Legyetek tökéletesek“ ...

Spencer Herbert, a nagy társadalombölcész — az emberi társadalom kifejlődését az egyes emberéhez hasonlítja. Kimondja, hogy miként az egyén, úgy a társadalom kifejlődésének is különböző szakaszai vannak. A társadalom életében is van gyermekkor, ifjkor és meglett-kor. A korukat meghaladó emberek zsenik, akiket nem értenek meg kortársaik és találmányaikat, mint a tüzzel játszó gyermekek — maguk ellen használják fel. Az emberi társadalom fejlettsége férfikorában meg fogja érteni nagyjait és találmányaikat a maga boldogulására és haladására fogja felhasználni.

Igy beszél a tudós. Lássuk most mit mond az örök forrás: az Ige, amely kétezer év óta változatlan maradt, mert örök s amely forrása mindannak, amit az erkölcsi élet kérdései körül csak kigondolt valaki. Mert a nagy, substantiális gondolatok felmérhetetlen távolságokból jönnek és alkotók és tömegek sokasága táplálkozik belőlük. A szellemi élet más területein is úgy áll a dolog, hogy a művészek — költők, festők, zeneszerzők stb. — egy-egy halhatatlan szellem zseniális gondolatát variálják, magyarázzák és a tömegek felfogó képességéhez közelebb viszik. Hatványozottan áll ez az erkölcsi élet kérdéseire: bármilyen »izmus« sajátította is ki az erkölcsi életet komolyan javító, bármilyen elméletet, — az örök forrásból: az Igéből vette az nemes származását.

A megtestesült ige: Jézus szintén egy nagy, a tökéletesség felé ivelő pályát irt az embervilág elé. »Legyetek tökéletes, mint a ti mennyei Atyátok tökéletes.«

Hát vajjon Jézus, miként a tudós, nem a folytonos tökéletese-
dést írta-e az emberiség zászlajára?! Hát szét küldte volna-e tanítványait, ha nem bizott, sőt hitt volna abban, hogy az Ige izzó napja lassan-lassan kifogja olvasztani az emberből az eredendő bűn salakját s élni fog többé az emberben nem a mai, bűnökkel eltorzított,

tehetetlen én, hanem élni fog benne a Krisztus. És lesz ez a föld megbotránkozások és nyomoruságok tanyája helyet Isten országa.

Ha a Spencer Herbert megvilágításában nézzük az emberi társadalmat, a mai emberi társadalom még gyermekkorát éli. Mutatió-szerűen magasra kiszökkentek belőle egyes alkotó zsenik, de a gyermekemberiség nem tudott megbirkózni a nagy találmányokkal; mint a gyermek a gyufával, — megegeti velük a kezét. Ahelyett, hogy a nagy találmányokat haladása emeltyűjévé használná fel: verekedő szerszámokat gyárt belőlük, mert gyermek, mert értelmetlen s mert verekedni akar.

»És verekedni is fog mindég, míg a világ világ lesz«, — mondja a pesszimista, akit meg se érintett a nagy, isteni tervekre beállítottág magával ragadó szellője. És ilyenekkel még a vezető emberek körében is elég gyakran találkozunk. Hiszen meg lehet érteni, mert az emberiség multja nagyon szomorú képet mutat, de mi ez a párezer éves »kultur«-mult az emberiség jövőjéhez képest!? Hol van még az ifjkor és a férfikor lehiggadtsága és meggondolt-sága!? Hol van még a béke és szeretet hazája: Isten országa ezen a földön!?

Igehirdetők, tanítók: nekünk hinnünk kell az emberiség missziójában, mert e nélkül a hit nélkül a nagy emberi gyarlóság és bűnnel szemben fegyvertelenül állunk. Ha Krisztus azt hitte volna, hogy halálával nem képes az emberiséget a bűn fertőjéből kiemelni, hát — nem áldozta volna fel magát érte.

Pesszimista hadvezérek sohasem nyertek csatát, míg az optimisták lelke kiáradt s a harcosokat harcosokká tette. Ilyen hadvezérekre van ma szükség; ma, a nagy chaoszban sokkal inkább, mint valaha, mert ha lemondóan leeresztjük a küzdő fegyvert: igazán a végítélet apokaliptikus napjai fogják sirjába taszítani a jobsorsra érdemes emberi nemet.

Tóth Zsigmond.

Egyházfegyelem a salontai egyház történetében.

Hosszu időre vissza lehet vezetni a salontai református egyház vallásos erkölcsi életét, amely a legnagyobb szigorúsággal tartott az 1808-ik évig. Nem a polgári hatóság gyakorolta a fegyelmet, mint inkább az egyház. Különös módon oldottak meg egyes dolgokat, de erre nagy szükség volt, mert az akkor élő emberek egyrésze még irástudatlan volt s így a műveltségnek nagyon kezdetleges fokán állottak. S ha az egyház nem gyakorolta volna a szigorú fe-

gyelmet, sokszor a legmerészebb dolgok elkövetésére lettek volna hajlandók a emberek. Az egyház a maga szigorával még mindig finomabb eszközöket használt, mint a polgári hatóság, ahol divatba volt a »deres«, egy olyan készülék, amely kalodához hasonlított s keze-lába le volt zárva a bünözőnek, amelyben hasra kellett feküdni s így kapta a legmagasabb magistrátus által reá szabott botbüntést. Ez a deres a templom és az iskola közötti téren volt felállítva s a botozás a nagy nyilvánosság előtt történt.

Az egyház nem büntetett ilyen kegyetlenül, a megtérő bünös penitenciált (bünbocsánatot tartott), amelynek eltelte után absolvált (levizsgázott, tudomásál vették) s így megújult lélekkel újra befogadta az egyház kebelébe. Aránylag, a feljegyzések szerint nem sokan követtek el bünözést, mert nagyon megszegyenítő eljárás volt az, hogy az illetőnek a templomban, nyilvános gyülekezet előtt kellett bocsánatot kérni elkövetett büneiért. Ma is tartunk penitenciális hetet, amikor magunkba szállva, naponként eljárunk a templomba és mindenféle rossz cselekedettől távol tartjuk magunkat. Milyen szigorú volt ez 225 évvel ezelőtt. A penitenciát tartó egyének parancsszóra meg kellett jelenni a templomban. Erre a célra ki volt jelölve egy hely, amelyet »szégyenszéknek« hivatnak. Ha az illető nem jött el, utána mentek és kényszerítették a megjelenésre, amely bizony igen sokszor nem a legudvariasabb formában történt. Ha az illető nő volt és vonakodott eleget tenni az előirt szokásoknak, egy nőkből álló csoport elment hozzá és hajánál fogva is felrácigálták. Ha pedig férfi volt, durván fellökdösték az erősebb férfiak. Ott kellett ülnie a szégyenszékben és türni tartozott, hogy a mellette elmenők gunyos és korholó szavakkal illessék. Mikor letelt a bünbáni idö, nyilvánosan megkövette, illetve bocsánatot kért a gyülekezettől és megígérte, hogy a jó utra tér. Minden esetben a gyülekezet megbocsátott neki, ez volt az absolválás.

Sokszor előfordult, hogy az illető bünözése nem került nyilvánosságra, illetve titokban követte el s mivel lelkifurdalás gyötörte, önként jelentkezett penitenciálásra. Ha nyilvános helyen, többek füle hallatára történt a bün elkövetése, azok, akik hallották épen olyan bünt követtek volna el, ha elhallgatják, mint az, aki elkövette. Ilyenkor jelentést tettek a lelkésznek, aki felszólította az illetőt a penitenciára. Fordult elő eset, hogy gyilkosságot követett el valaki, bár a polgári bíróság szigorú büntetését a börtönben töltötte el, de a kiszabadulás után penitenciára kellett jelentkeznie és bünbocsánatot kellett kérnie a gyülekezettől. Jellemző a szigorúságra, hogy ha valaki csak annyit mondott: »aki adta teremtetted,« ez az elszólás már elég volt ahoz, hogy penitenciát tartson az illető. So-

kan tartottak penitenciát »paráznaságért« s így hol Ádám, hol Éva került a szégyenszékbe.

Most leközlöm a régi anyakönyvekből szerzett információk alapján, hogy kik és miért tartottak penitenciát.

Balogh Pál lopásért penitenciát tartott és abszolváttatott.

Lippai György, teremtette mondásáért penitenciát tartott és abszolváttatott.

Megyeri Péter paráznaságért és káromkodásért penitenciált.

Szabó Klára penitenciát tartott, másod izben Hegedüs Istókkal paráználkodott.

Ács Mihály hazugságért penitenciált.

Bodó Sára paráznaságért önként előállván penitenciát tartott és Ekléziát követelt.

Kovács Erzsébetnek, ki Teremi Jánossal mondja magát megessettnek lenni, megengedett kérése után, hogy paráznaságáért penitenciát tartson közönséges helyen (gyülekezet előtt).

Sólyom Mihály gyilkosságért 2 esztendeig a tömlőcben szenvedvén és onnan haza szabadulván penitenciát tartott.

Szél János özvegye Szöllősi Mária annak reménysége alatt, hogy valami Jámbor István nevű boros legény elveszi, azzal egy darab ideig tisztátalan (törvénytelen) életet élve, minekutánna a házasságból semmi sem lett és a legény felhagyott ezzel, szive szerint amint mondja magába szállott, említett Szöllősi Mária és sok ideig való reménykedése után megengedve neki, hogy erről a Tisztátalan Életről a Szent Gyülekezetben, amelynek tudtára Tisztátalan Életet élt, megkövesse.

Néhány érdekesebb részletet kiragadtam, de a bünözés változata nagyon sok formában történt, melyet helyszüke miatt nem közölhetek.

Röviden ismertetem a 225 évvel ezelőtti egyházi életet, amely azóta kiszámíthatatlan fordulatot vett s bizony ma is sokszor ilyen szigorúsággal kellene eljárni olyan emberekkel szemben, akik gyakran megfélelkeznek magukról.

Máthé Lajos.

Az új tankönyv.

Folyó év tavaszán új tanterv jelent meg az iskolák részére s ennek megfelelő módon új tankönyveket is kaptunk az V., VI. és VII. osztályok számára. Egyházkerületünk vezetősége ezen új könyvek használatát el is rendelte. Be is vezettük. Rengeteg költséggel meg is vétettük. Új tanterv, új könyv, egészen rendén van.

Tudomásul vesszük, hogy nincs miben válogatni. Mégis a nyilvánosság elé kívánkozik egy néhány megjegyzés.

A tankönyv egy segédeszköz, mely ha jól szerkesztett, fél munkamegtakarítást jelent. Különösen áll ez a románnyelvű tantárgyaknál, hol nem támaszkodhatunk a gyermek szókincsére s többé-kevésbé a könyv mondataihoz vagyunk kötve. Ennek részletesebb indokolására szükség nincs, mert ez ebben a kérdésben: elemi dolog s még a laikus is felfogja és megérti. A jó tankönyv első és legfontosabb kötelessége, hogy az előirt anyagot módszeresen, rendszeresen feldolgozza.

Ezeknek a legelemibb követelményeknek sem felel meg az új tankönyv románnyelvű része. M:után nem szándékozom bírálatot írni, ez alkalommal csak a legfontosabb megjegyzéseket teszem meg. Az új tankönyv román része, de különösen a történeti rész egyáltalán nem vette figyelembe a tantervet, nem alkalmazkodott hozzá, a szellemétől pedig éppen távol esett. De nemcsak a tantervtől esett távol, még messzebb távolodott az iskolától. Nevezetesen a történet, földrajzból heti 1 órai anyagot, mely legfeljebb 13—14 leckét enged meg, 26—40 leckére osztotta, nem is említvén azt, hogy némelyik lecke elvégzéséhez 7 óra is kellene. (Lásd Ştefan cel Mare, V. o.) Hogy pl. az V. földrajz 31 leckéjét még magyarul is hogyan lehet elvégezni heti egy órával, összesen 12—13 óra alatt, azt valószínűleg a szerző nem tudja megmondani. A VI. o. földrajzából sem látszik meg a tanterv utasítása, egyszerűen a III. osztály anyagát beletették s egy pár leckével kibővítették. Pedig ez III. osztályban is rossz volt, itt még rosszabb. Nem is részletezem a további hibákat, mert ez a lap nem lenne elég hozzá ugy sem, csak azt említem meg, hogy a felemlített részeket egyáltalán nem használhatjuk s kénytelenek leszünk a drága könyv mellett teljesen, segédeszköz nélkül tanítani ugy a földrajzot, mint a történetet.

Általában megállapíthatjuk, hogy a Lőrinczi-féle tankönyvek bevezetésével nem nyertünk semmit, mert ami a Szentpéterinében nem jó volt, az ebben jó; de ami ott jó volt, az pedig ebben rossz.

Ránk nézve elég lesújtó, hogy ide s tova 16 év óta vagyunk kénytelenek küzködni rossz kézikönyvekkel akkor, amikor arra fokozottabb mértékben lenne szükségünk.

Egyházkerületünk régóta készül református szellemű tankönyvek készítésére, de ez bizonyosan okok miat — mindig késik.

Addig, míg ez a vágyunk beteljesedik, az a tiszteletteljes kérésünk volna egyházkerületünk vezetőségéhez, hogy méltóztassanak az elrendelt kötelező könyveket megvizsgáltatni s az előállott

követeléseket, szükségesnek mutatkozó változtatásokat szerzőkkel újrainratni. Azt hiszem, szerzőknek is megéri, hogy a mi kerületünk kívánságainak is eleget tegyen. Ezzel a tankönyv csak nyerne. Kerületünknek viszont kell annyi jogának lennie, hogy a tankönyvszerkesztésébe beleavatkozhasson. Ezzel kapcsolatban a magyar nyelvtani rész rendszeresítését is meglehetne valósítani. Sajnálatos az is, hogy a mennyiségügyi rész teljesen kimaradt az új könyvből.

Kósa Károly.

A Valea lui Mihai-i ref. egyház lelkészbeiktatása.

Nagytekintélyű Végh József esperes lemondása folytán az egyházközség új lelkészét: Sass Kálmán volt tileagdi lelkészt szeptember 13-án iktatta be főt. *Súlyok* István püspök, az új állásába. A beiktatási szertartás nagy érdeklődés közepette ment végbe és igen mély, sőt kitörölhetetlen benyomásokat hagyott maga után.

Sass Kálmán fiatal lelkészt egyhangulag választotta meg a népes gyülekezet. Ez az egyhangú megnyilatkozás nem volt könnyű feladat, mert a lelkészi állásra a lelkészi kar legkiválóbbjai pályáztak: kitűnő írók, elismert szónokok, vezető egyházi egyéniségek nevei szerepeltek a pályázók között. Ha hozzá számítjuk ehhez a mai ember ingatag, széthuzó természetét, meg kell állapítanunk, hogy nem emberi, hanem isteni munka volt az, amely a sok kiválóság közül Sass Kálmánt választotta ki és a Valea lui Mihai-i ref. gyülekezet élére állította.

A beiktatási ünnepélyt nagy várakozás és előkészület előzte meg. S mikor megkondultak a nagy nap kezdetét jelző harangok, csak úgy özönlött az Istenháza felé az egész környékről a hitbuzgó gyülekezet. Elhangzott a lelkeket megkapó beiktató beszéd s a zsufozásig megtelt templom közönsége feszült várakozással leste új lelkésze beköszönő szavait. És megindult, majd patakzott, később folyammá szélesedett a szent beszéd, amely — egy szebb és jobb emberi élet kilátásai felé — magával ragadta a lelkeket.

— Nem akarok semmi más lenni közöttetek, csak lelkipásztor, aki az Igét fogom hirdetni előttetek szóval, tettel és egész életemmel — »elegyitetlenül.« Ne várjatok tőlem a világi dolgok egyik, vagy másik terén való vezérkedést, vagy külső csillogásokban fényeskedő szónoklatokat, mert ezekben nem egyszer a sátán be-

szél . . . az Isten gondolatai nem a mi gondolataink. Az én beszédem nem az enyém, hanem az Istené; az én tetteim zsinórmértéke nem az emberi bölcsesség, hanem az Ige; az én életem nem az enyém, hanem a Jézus Krisztusé . . .

Ezek voltak azok az alap gondolatok, amelyek körül forgott a beszéd, amely mélyen meggondolkoztatta és állandóan foglalkoztatja az embereket.

A szokásos presbyteri gyűlés a templomban tartatott meg. Főt. Sulyok István püspök ur megnyitó beszédében meleg szavakkal ajánlotta az új, fiatal lelkészt az egyháztanács bizalmába, szeretetébe, mert — mint mondá — csak így lehet megoldani azokat a súlyos feladatokat, amelyek ehelyütt megoldásra várnak s amelyeket haladéktalanul meg is kell oldani.

Az egyházmegye részéről mélt. *Pappszász* Lajos egyházm. főgondnok intézett az új lelkészhez mély emberi bölcsességtől és az Ige szellemétől áthatott szavakat. A ref. tanítói kar és a presbyterium nevében pedig Tóth Zsigmond ig. tanító üdvözölte az új lelkészt, igérvén, hogy úgy a tantestület, mint a presbyterium minden nemes törekvésében szívvel-lélekkel mellette lesznek.

Istentisztelet után a parochián számos deputáció jelent meg s a küldöttségek melegen üdvözölték úgy főt. Sulyok István püspök urat, mint Sass Kálmán lelkészt.

Délben mintegy 350 teritékes bankett volt, melyen számos felköszöntő hangzott el, melyekre az ünnepelt válaszolt.

A felejthetetlen ünnepnapot délutáni templomi ünnepély fejezte be, melyen az ígét Tökés Béla s. lelkész hirdette, a helybeli vegyeskar énekelt, Daróczy Lajos szerkesztő előadást tartott és több hatóságos szavalat hangzott el.

Mélyen megható volt az ünnepély végén a jelenlévő tileagdi hívek bucsuja, akik egy megható beszédben bucsuztak el volt lelkipásztoruktól.

Egyik kiemelkedő fénypontja volt a nagyszabású ünnepélynek méltóságos *Welli* svájci konzulné megjelenése.

Tagadhatatlan, hogy a Valea lui Mihai-i ref. eklézsiának ilyen hatásokban gazdag egyházi eseménye még nem volt; valamint tény az is, hogy a Valea lui Mihai-i ref. gyülekezet Sass Kálmán lelkipásztort szeretettel a szívébe zárta. Adja Isten, hogy az Ige útját valóban megtalálja és a Megváltó nyomdokait kövesse lelkipásztor és az Istenországába eljegyzett gyülekezet!

Tóth Zsigmond.

A bihori egyházmegye közgyűlése és lelkészértekezlete.

Rendkívül nagy érdeklődés mellett tartotta meg október 13-án és 14-én a bihori egyházmegye őszi rendes közgyűlését és egyetemes lelkészértekezletét Vadai Béla esperes és Telegdy József gondnok elnöklete mellett. A lelkészi és világi tagok szinte teljes számmal vonultak fel, megérezvén azt, hogy sulyosak azok a kérdések, melyek döntésre, tárgyalásra várnak.

A lelkész értekezlet tárgyai a következők voltak: 1. »Az egyházi fegyelem bevezetése,« előadó Kulcsár Andor tanácsbíró. 2. »A lelkészértekezlet megalakítása,« előadó Dr Szabó Lajos egyh. m. jegyző. 3. »Az új nyugdíjtervezet ismertetése« előadó Fodor József pénztáros. 4. »Az új vallástani kézikönyvek bírálata« előadó Szücs László tanácsbíró,

Az előadói javaslatokat, — amelyek némi módosításokkal magukévá tették az egyh. kerületi egyes tervezeteket — a lelkészértekezlet is elfogadta. Sulyok István püspök ur, aki mindvégig jelen volt a lelkészértekezleten, bölcs hozzászólásaival nagyban elősegítette az értekezlet nehéz munkáját.

A másnapi közgyűlést Telegdy József gondnok nyitotta meg. Beszédében kitért az egyházak sulyos helyzetére, valamint felekezeti iskolák nehéz sorsára. A lendületes, szép megnyitó után Bagoly Bertalan jegyző olvasta fel Vadai Béla esperesnek mindenre kiterjedő, nagy gonddal elkészített jelentését. Nagy szomorúsággal számolt be az esperesi jelentés az egyre veszedelmesebben terjedő egyke-rendszer pusztításairól, melyek különösen népünk jobb módban levő tagjai között szedik áldozataikat. Az egyh. megyei közgyűlés elhatározta, hogy minden igénybevehető eszközzel küzdeni fog eme veszedelem ellen.

Elhatározták, hogy a vidékről városba kerülő szolgáló leányok lelki gondozása érdekében széleskörű mozgalmat indítanak.

Meghatott szavakkal emlékezett meg az esperesi jelentés a magyar reformátusság nagy halottjáról dr Baltazár Dezső volt debreceni püspökről. A klasszikus megemlékezést a gyűlés tagjai néma csendben, állva hallgatták végig.

Komoly vita indult meg a pusztulásnak indult lesei egyház sorsa felett. Az egyházmegye e kis egyh. községe megmentése érdekében anyagi támogatás nyújtására hívta fel a többi egyházközségeket.

Elfogadta a közgyűlés a Lelkészertekezletnek az előző napon hozott összes határozatait. Így kimondotta a lelkészertekezlet megalakításának fontosságát. Egyh. megyei ügyrendjének kidolgozására egy bizottságot küldött ki. Megalakította az egyházmegyei Igazgatótanácsot. Választott tagjai lettek: Kiss Károly, Könyves János, Szücs László, Balajhy Jenő, Kulcsár Andor és dr Szabó Lajos lelkészek, dr Soós István, dr Ujfalussy Sándor, dr Sarkady Sándor, Udvarhelyi Béla, Barthos Adorján, Fazekas Lajos és Herczegh Kálmán ig. tanító.

Ezekután Kiss Károly a tanügyi bizottság, dr Szabó Lajos a belmissziói bizottság jelentését terjesztették elő, melyeket telje

egészükbén elfogadott a közgyűlés. A belmissziói jelentéssel kapcsolatban megalakították az egyházmegyei férfiszövetséget. Az egyházmegyei férfiszövetség ügyvezető elnökévé egyhangu lelkesedéssel dr Soós István tanácsbíróvá választották meg. Elnökök lettek: Vadai Béla esperes és Telegdy József gondnok. Alelnökök: Balajthy Jenő és dr Ujfalussy Sándor tanácsbírák. Titkár dr Szabó Lajos oradeai lelkész belm. előadó.

Elfogadta a közgyűlés a belm. előadónak azt a javaslatát is, hogy egy belmissziói vezérkönyv (vasárnapi iskolától a férfiszövetségig) kiadására megkeresik az egyh. ker. Belmissziói és Iratterjesztői Bizottságokat. Kiss Bertalan volt utazó titkárnak az egyh. megye területén végzett áldásos munkásságáért jegyzőkönyvileg fejezték ki köszönetüket.

Az egyh. megyei számvevőszék, pénztáros és missziói bizottság jelentéseinek meghallgatása után került a sor több újonnan megválasztott tanító eskütételére, akikhez Vaday Béla esperes intézett buzdító beszédet.

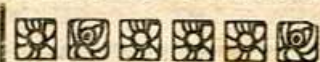
Több kisebb ügy letárgyalása után Vadai esperes a késő délutáni órákban zárta be imádsággal a közgyűlést.

Délután bírósági ügyeket tárgyalta az egyházmegyei közigazgatási bíróság.

Istennek gazdag áldása legyen ugy az értekezlet, mint a közgyűlés résztvevőin, valamint azok hatalmas munkáin.

HIREK

Lelkészmeghívás. Molnár Károly oradea-i segédlelkészt a tileagd-i egyházközség egyhangu meghívással lelkipásztorának választotta.

Lelkész-beiktatás. A szeretet és békesség jegyében zajlott le Kiss Bertalan lelkipásztornak okt. 4-én a Satmari lelkészi állásba való ünnepélyes beiktatása és fogadása. Az új lelkipásztor október 3-án érkezett édesanyjának, 2 testvérének és Csernák Béla oradeai lelkész, egyházkerületi főjegyzőnek társaságában s vele érkezett mintegy 40 tagu vendégsereg Oradeáról. Az állomáson az egyházközség nevében Uray Jenő főgondnok üdvözölte az új lelkipásztort, melynek végeztével Kondor Gedeonné a Lorántfy Egyesület nevében nyújtott át

egy szép virágcsokrot, a bibliakörös leányok részéről pedig Rozsnyai Ica az új lelkipásztor édesanyjának kedveskedett egy virágcsokorral. Az állomástól hosszú kocsisorban vonult be az új lelkipásztor és kísérete. Vasárnap reggel már fél 10 óra körül tömegesen gyűltek a hívek a szépen feldiszitett láncos templomba, melyet ez alkalommal teljesen megtöltött a vendégek és a ref. hívek serege. 10 óra körül megkondultak a harangok s ezeknek hangjai mellett a lelkészek és presbiterek bevonultak a templomba, ahol megkezdődött a beiktató istentisztelet. A gyülekezet éneke után Boros Jenő esperes I. Tim. 4:16 alapján tartott beszéddel iktatta be az új lelkipásztort s átadva neki a bibliát, felhívta őt beköszönő beszédének megtartá-

sára. A Református Iparos Dalegylet énekelte el ezután Mozart »Vihar« című darabját Csecskedy Károly karnagy vezénylese mellett kitűnő készültséggel. Majd az új lelkész Jel. III. részének 8. verse alapján megtartotta beköszönő beszédét.

Imádság és áldás után a 227. dics. 3, 4, 5. verseinek közös elénekelésével fejeződött be a megható istentisztelet. Istentisztelet végeztével disz presbyteri gyűlés volt a leányiskola tornacsarnokában, melyen a szokásos megnyitás után Boros Jenő lelkészelnök üdvözölte először Kiss Bertalant mint új munkatársát és átadta neki a hivatali pecsétet. Majd a viile-satm.-i testvér egyház és Templomi Nőegylet részéről Sárközi Lajos lelkész, az evangélikus egyház nevében Matos Pál lelkész, a róm. kath. egyház, az izr. hitközségek képviselői, a ref. fiú főgimnázium nevében Ligeti Imre igazgató, a ref. leány-gimnázium részéről özv. Bakcsy Domokosné igazgatónő, az elemi iskola képviselőjében Beregi István igazgató üdvözölték Kiss Bertalant. — Ugyancsak elhozta üdvözlését a Magyar Párt és a Kölcsey-kör. Kedves köszöntő szavakat mondtak még a Lorántfy Egyesület, a Jótékony Nőegylet az Izr. Nőegylet és Népkönyha részéről, az oradeai Férfi-szövetség képviselőjében, a Ref. Iparos Dalegylet nevében, a Férfiszövetség részéről, a Női Bibliakör, a Bethlen Gábor-kör és a Vasárnapi iskolások nevében. Az üdvözlésekre Kiss Bertalan lelkész hatalmas beszéddel válaszolt. A presbyteri gyűlés befejezése után 200 teritékes közebéd volt a Kaszinó disztermében, melyen számos pohárkö-

szöntő hangzott el az új lelkipásztornak és édesanyjának, valamint Uray Jenőnének és Boros Jenőnek az életetésére. — Délután nagyszabású vallásos összejövetel zárta be a lelkészbeiktatási ünnepélyt. A »Jövel Szentlélek Ur Isten« buzgó éneklése után Sárközi Lajos lelkész mondott költői nyelvezettel megírt szép alkalmi imádságot. A Református Iparos Dalegylet szintén dicséretet érdemlően szerepelt. Csernák Béla egyházkerületi főjegyző tartott ezután mély gondolatokat tartalmazó bibliamagyarozatot a Királyok II-ik könyve XII. részének 15—17. alapján, melyben különösen az ifjaknak adott megszívlelésre méltó tanácsokat. A Csecskedy Károly orgona szólója, Papp Lajos alkalmi költeménye, Bárány Diószeghi Györgyné szóló éneke Lengyel László s.-lelkész Ady és Reményik versei, végül dr. Manyák Ernő hegedű szólója után a mindvégig nivós ünnepélyt a gyülekezet éneke zárta be.

Köszönő szó. Amilyen Istenbe vetett bizakodással intéztük pár hónappal ezelőtt segedelemért kiáltó szónkat kálvinista magyar testvéreinkhez, éppen olyan Isten iránt érzett mély hálával intézzük most ugyanazokhoz köszönő szónkat ugy a magunk, mint presbitériumunk és gyülekezetünk nevében. Elfelejtethetlen lelki élményben volt részünk. Saját életünk esetében tapasztalhattuk, hogy akkor volt a jó Isten hozzánk legközelebb, amikor a legnagyobb volt a veszedelem körülöttünk. Tiáltalatok mutatta meg áldott közellétét hozzánk a jó Isten. Melegen szerető testvéri sziveteken keresztül dobogott felénk atyai szerelme, amikor

engedelmes eszközök gyanánt adták oda magatokat az Ő megsegítő jóságának. Ezerszeresen legyetek megáldva Istentől érte. Hálás köszönetünkön felül legyen méltó jutalmatok az a boldogító tudat, hogy hű sáfárjai voltatok az Ur javainak. Jót tettetek eggyel az ő kicsinyei közül. Hálás köszönetünket fogadják jó szívvvel mindazok a megértő lelkek, akik nagy bajunkban szeretettel ránk gondoltak.

Adományok összege: 27,563 Lei.
Jermata-neagră, 1936 október 6.
Bokor Sándor lelkész, Kókai Lajos gondnok.

Református vallásu, szak-képzett orgona-építő és javító mester orgona-javitást jutányos árért vállal. Megkeresést következő címre kér: Kovács Gyula temetkezési intézete, Satu-mare, Str. Ștefan cel Mare No. 18.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

5003—1936-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli középiskolai hatóságnak és vallástanító-lelkész urnak.* Középkolai használatra a következő tankönyveket rendelem el: Gimnázium I. o. Farkas Kálmán: Az ó-szövetségi kijelentés története. Miniszteri engedély száma 436—1936.; Gimnázium II. o. Farkas Kálmán: Az újszövetségi kijelentés története. Miniszteri engedély száma 435--1936.; Gimnázium III. o. Tökés Gyula: Egyháztörténelem. Miniszteri engedély száma 761—1935.; Gimnázium IV. o. Debreczeni István: Hittan és erkölcsstan. Miniszteri engedély száma 755—1935.; Liceum V. o.: Heidelbergi Káté.; Liceum VI. és VII. o. Tekintettel arra, hogy a Révész-féle kézikönyvek: A keresztyénség története és a Magyar protestantizmus története értesüléseim szerint elfogytak, azoknak ujranyomásáig a III. o. anyag ismétlése, kiegészítve ugyancsak Révész Imre: »Akikre nem volt méltó a világ« című könyvével. Liceum VIII. o. Makkai: Kegyelemből hit által. Mindezek kaphatók az egyházkerületi tankönyvraktárban (I—IV-ig), illetőleg az Irat-terjesztésben (V—VIII-ig). Oradea, 1936 október 18. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

4724—1936-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Az esperes urak útján elrendeltem, hogy minden iskola jelentse be, milyen osztályos és hány darab Minerva-féle tankönyvet szerzett be, akár az iskola rendelte meg azokat a kiadónál vagy könyvkereskedőnél, akár a gyermekek vásárolták meg közvetlenül. Minthogy ez a jelentés még csak alig néhány iskolától érkezett be, az így gyűjtött adatokra pedig hivatalomnak szüksége van, kérem a cimben említetteket, hogy rendeletemnek haladéktalanul tegyenek eleget, mihelyt a gyermekek tankönyv ellátása befejeződött, legkésőbb azonban november 16-ig. Oradea, 1936 október 16. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

Tinca

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

Egyházkerületünk kiadásában

MEGJELENT

és 1936. évi szeptember 1-től kezdődőleg kapható a

kisbetűs hangjegyes

énekeskönyv

Ára elsőrendű vászonkötésben

Lel 60.—

Lelkészi hivatalok megrendeléseit a szokott módon 3 havi hiteltelre és 10 drb. egyszerre való megrendelésénél **tíz százalék** engedménnyel intézi el az egyházkerületi tankönyvraktár.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Tulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, STRADA Dr. LAZAR AUREL 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületben

Készít mindenféle egyházi és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, műveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat, a legkülönfélébb magán és kereskedelmi nyomtatványokat, meghívókat a legcsinosabb kivitelben és jutányos áron.

Nyomatott a Kálvin-nyomdában Oradea.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Pietr. Craiului Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye.

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	○○○	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
Református Püspöki Hivatal Oradea,	○○○	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Petru Maior 1.	○○○	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	○○○	hónap 1., 10. és 20-ik napján.

RÉSZLETEK

Dr Barth Károly theol. professzornak
az Oradea-ujvárosi templomban október 7-én
tartott prédikációjából.

Ne nyugtalankodjék a ti szívetek:
higgyetek Istenben és higgyetek én
bennem, (Ján. 14: 1.)

Egy kedves, boldogító felhívással kezdődik a felolvasott ige, amelyet szívesen halgatunk és szeretnénk, hogy bár csak igaz lenne, hogy ne nyugtalankodjék a szívünk. Jól tudjuk, mit jelent a nyugtalanító szív. Nyugtalanok vagyunk a nagy és nehéz feladatok előtt, amelyeket az élet ifjakra és öregekre, asszonyokra és férfiakra ró. Nyugtalanok vagyunk azon kérdések és nyomorúságok miatt, amelyeket az élet mindennap elénk tár, a halál előtt, amely egy kedvesünket szakítja el az előtt a tény előtt, hogy öregek leszünk és betegek leszünk és hogy a halállal szembe kell néznünk. Nyugtalanok vagyunk a világ sötétsége miatt, amelyről azt látjuk, hogy évről-évre nő amiatt, hogy bizonytalankodó és támasz nélküliek vagyunk és közülünk mindenki a maga módján bűnös, aki nem tudja a jót csílekedni és az életben azt kell aratnia, amit vetett és úgy kell a halállal szembe nézni, amint azt megérdemli. Ne nyugtalankodjunk az Isten igazságossága előtt?

Szívünknek ebbe a nyugtalanságába csendül bele egy hang, egy szó, amely ezt mondja, ne féljétek, ne nyugtalankodjék a ti szívetek. Felfigyelünk és halljuk az örömhirt és ezt kérdezzük: Igaz-e, jogos-e, lehetséges-e, hogy ne féljünk az Isten ítélete előtt? Vajjon van-e ennek a szónak hatalma arra, hogy minket ebből a nyugtalanságból kiragadjon? Hatalom-e azzal a nyugtalansággal szemben, amelyben mi mindnyájan élünk ebben a világban, amelyben félünk és rettegünk.

És micsoda öröm, hogy az a hang, amely ezt mondja, nem

pusztán a mi saját szívünknek vagy jóakaratu embereknek a hangja, hanem az Isten szava! Isten mondja ezt a szót s akkor ez egyszerűen és feltétlenül igaz, amely az én szívem nyugtalanságának is megálljt kiált és ha még annyira nyugtalankodom is, hogy egész lényemben remegek az előtt, amitől félek, már látom a fényt, amely bevilágít ebbe a rengeteg sötétségbe. Van egy hatalom, egy győzelem minden felett, amely engem nyugtalanít és rémitni akar. A nyomoruságnak vége van. Ha Isten szól s neki van ereje, hogy engem kiragadjon, tehát én nem félhetek.

Bár csak meghallhatnánk ezt a hangot a maga egyszerűségében, mint Isten szavát, amely a mi életünkben kicsinyeknek, nagyoknak gyülekezetben, népeknek az életében egyaránt érvényes: ne nyugtalankodjék a ti szívetek. Micsoda vigasztalás volna ez, több mint vigasztalás, segítség, több mint segítség, megváltás minden nyomoruságból, több mint megváltás, az igaz élet kezdete, az emberi élet kezdete. Ma halljuk Istennek ezt a szavát, amint ezt mondja, hogy ne nyugtalankodjék a ti szívetek.

II.

Micsoda vigasztaló szó ez, Isten hangja; és hogyan van az, hogy mi, akik ezt hallottuk, mégis nyugtalankodók maradtunk. Nem vagyunk olyanok mint voltunk? És szégyeljük magunkat, mert talán nem jól értettük az Igét. Ez az Ige nagy titokkal van körülvéve. Jézus ezt a szót tanítványaihoz intézte és ezt a szót csak abban a körben hallják a maga erejében és a benne rejlő biztató bizonyossággal.

Minden azon fordul meg, hogy ezt a szót Jézus mondja. Számunkra attól függ az ereje és áldása, hogy mi az ő tanítványai vagyunk-e, akik tőle halljuk ezt az Igét. Mi ebben a körben élünk, ahol Jézus beszél hozzánk és tanítványai között halljuk ezt a hangot és úgy halljuk, mint Jézus szavát, a megváltást és élet-üzenetét.

Jézus mondta ezt, aki egyszer s mindenkorra beszélt, úgy, amint sem előtte, sem utána egyetlen ember sem szólt. Az mondotta, aki igazságban hatalommal beszélt. Az mondotta, akinek szava volt a sokszor kinzott, nyugtalankodó emberhez. Az ő ajakán ez nem volt könnyű szó, olcsó vigasztalás, hanem gyógyító, erősítő, békességteljes szó volt. Ő az örök Isten egyszülött Fia, aki maga igaz Isten volt, aki maga Isten igaz ítélőszéke elé állott, aki előtt bevalljuk hogy mi életünk nyomoruságát megérdemeljük. Az örök hatalmas Isten beszélt így: Jézus Krisztus, Isten Fia, aki az Atyával egyenlő. Aki az emberré lett, olyanná, mint mi és a mi életünk nyomoruságába jött, a mi kísértéseinkbe, testvérünké lett, résztvett a szívün

ket betöltő rettegésben, társunk volt egész a halálig. Helyettünk Istennek azt az ítéletét hordozta, amit nekünk kellett volna hordoznunk. Helyettünk állott Isten ítélete elé. Ez a Jézus mondotta: ne nyugtalankodjék a ti szívetek.

Ő mondta egyszer s mindenkorra, aki tegnap és ma és mindörökké ugyanaz. Ő most is itt beszél, mindenkinek mondja: én éretted lettem ember, éretted szenvedtem, nem hallod, hogy én mondom neked, miért nem hallhatod?

A másik feltétel az, hogy mi a Jézus tanítványai legyünk. Ez a követelmény be van-e töltve? Mi Jézus tanítványai vagyunk, kivétel nélkül, mindnyájan felvétettünk egyszer a keresztség által a kegyelmi ígéletbe, ennek a Jézusnak a szövetségébe. Ő hívott minket, szólt hozzánk. Hogyne lennénk az ő tanítványai? Nem vagyunk-e mindnyájan testének, az ő egyházának tagjai? Nem hallgatjuk-e az Igét, nem élünk-e az urvacsorával? Hogyne lennénk az ő tanítványai? Vagy talán nincs minden rendben, hogy nem tudunk azzá lenni amik vagyunk, az ő tanítványává, nem halt meg éretünk, mire várunk? Ha ebbe a szent körbe bele tartozunk, halljuk az ő szavát, a testté lett Igének, a hatalmas Istennek szavát: ne nyugtalankodjék a ti szívetek.

Hogy állunk ezzel a másik feltétellel? Be van-e töltve? Tudunk-e örülni, vagy habozunk, visszafordulunk? Van-e valami kérdezni valónk? Mit kérdezünk, mi van más lehetőség, mint ez, hogy: *Uram hová menjünk, örök életnek beszéde van te nálad.* Ezerszer hűtlenek voltunk, rossz tagjai voltunk a mi egyházunknak, de hála Istennek nem tudok mást, mint ezt az egyetlen egy vigasztalást életemben és halálomban, hogy én az Uramhoz tartozom, aki Isten között és köztem békességet kötött az örökkévalóságban. Igazán az a szent közösség, amelyben az Ige hirdetetett zárt kör. Bele tartozol-e? Oh, mondj rá igent, nem büszkén, önbizalommal, hanem alázatos szívvvel, mint egy az utolsók közül. Benne vagyok ebben a körbe? És halld az Igét és az Igének a békességét s az erejét, amely ma is szól hozzátok: ne nyugtalankodjék a ti szívetek. Adj hálát annak, aki győzedelmet adott ezen a rettegésen.

III.

Jézus Krisztus szavában, amelyet tanítványához intézett valami mást is hallottunk: Higyjétek Istenben és higjétek én bennem. A hitről szól ez a beszéd, amely azt mondja, hogy a mi szívünk nem rémülhet meg. Higyjétek Istenben és higjétek én bennem. Ezt nem úgy kell érteni, hogy először Istenben higyjünk és azután Jézus Krisztusban. Jézus Krisztus úgy mondja ezt, ha Istenben hisztek,

bennem hisztek. Az Istenben való igaz hit = Jézus Krisztusban való hit. Mit értsünk ez alatt, hogy higyjünk, mit jelent hinni? A textus a feleletet megadja, csak éppen meg kell érteni. Csodálatos dolog, de úgy van, hogy mi nem határozzuk meg a hitnek a fogalmát és nem azután értjük meg, hogy mit jelent Istenben hinni. Mi Jézus Krisztusban hiszünk, erre hiv fel az Ige. Higyjetek én bennem. Ez az, ami a szivetek félelmét elűzheti. És gondoljunk arra, amit hallottunk. Az az ember, aki az ítélet alá állott, a Jézus Krisztuson keresztül hallja meg ezt a vigasztaló szót. A mi életünkben a hit azt jelenti: a Jézus Krisztus életéhez kötve lenni, benne hinni. Abból táplálkozik a hitünk, hogy ő a mi bűnös testünket magára vette és emberré lett, olyanná mint mi, élt és szenvedett, feltámadt és mennybe ment. Ez a fény világosítja meg a mi életünket, amely abból árad, hogy elismerjük és belátjuk, hogy a mi szegény nyomorult létünkbe jött Jézus feltámadással és mennybemenetelével, ezt az életet felmagasztalta, megdicsőítette és ez élet él vele és benne az Isten dicsőségére. E nélkül az élet nélkül a mi életünk el sem gondolható. Ha ez az életünk törvénye, akkor hiszünk Jézus Krisztusban. Jelenti azt, hogy engedjük, hogy ő uralkodjék felettünk. Az alatt az igazság alatt ebben a rendben élünk, amit Jézus Krisztus hozott. Ha belátjuk ezt, akkor értjük meg, mit jelent Istenben hinni. Ha hagyjuk érvényesülni azt ami érvényes: az Isten beszédét.

Van Urunk, aki felettünk van, erősebb, mint mi, nagyobb mint a mi szívünk, nagyobb mint a mi jó vagy rossz művünk. Hála Istennek nagyobb mindennél, ami közönséges a mi életünkben olyan hatalom, amelyből és amely alatt élünk. És ha az ő szava szentírás s parancs a mi életünkben, akkor hiszünk Istenben. És ha ezt értjük, mit jelent Jézus Krisztusban és ezért Istenben hinni, akkor megértjük, mit jelent ez a szó hinni — engedelmeskedni: amennyiben a hit engedelmeskedés az Urral szemben.

E a hatalom betölti a szívünket feltétlen határtalan bizalommal. Mi magunkban szoktunk bizakodni. A művészetünkre, a tudományunkra, a kegyességünkre vagyunk büszkék. Ennek a bizalomnak mi vagyunk az alanyai, de a hitnek és az engedelmességnek a bizodalma hozzáköttség Istenhez, aki testvérünké lett és keresztre feszítettett és feltámadt. A bizodalom a nyugtalanság ellentéte. Végre, végre bizonyosságban lehetünk, biztos lépéseket tehetünk az élet sötétségében, ahol semmi világosság sincs. Azt jelenti Istenben bizni, nem magunkban bizni. Hanem menni Vele fájdalomban, szenvedésben egész a halálig, a sirig és mindig vidáman. Örömet jelent ez a bizodalom. Nem úgy örülünk, hogy az élet könnyebb lesz, kevesebb dolgunk lesz, nem!

Éz az öröm nem azon nyugszik, hogy minden jól megy. Továbbra is szembe kell nézni a veszedelmekkel, körül vesz a szomorúság, vár reánk a halál. De ez a vidámság még akkor is megmarad, ha mindent elveszítünk. Mert Ő győzött a halálon. Higgyetek Istenben és ezért higgyetek én bennem. És ezt úgy kell érteni, mint az életünkben hirdetett *parancsot*. Mi szegényesen állunk ennek az Igének a nagyságával szemben, de a mi gyámoltalanságunkban halljuk, hogy szól hozzánk ez az Ige, azt mondja: ne félj, csak higgy. Erre talán az lesz a válaszd: de én nem tudok hinni, nem tudok imádkozni, csak egyet tudok, hogy te vagy az Ur rámnézve is, ha ezt teszed, engedelmeskedel, akkor kezdődik az igazi vidámságod. Adja Isten, hogy az ő szent lelkével világosítsa meg az Ur az Ő Igéjét a mi szivünkben s áldhassuk azért, hogy úgy szerette az Isten a világot, hogy az ő egyszülött fiát adta érte, hogy valaki hiszen Ő benne el ne vesszen, hanem örök élete legyen.

Ti eágd, 1936 okt. 7.

Molnár Károly.

A nyugdíjintézet uj alapszabály tervezete.

A Föt. Püspök ur engem bizott meg az alapszabálytervezet elkészítésével.

Én a megbizás folytán javaslatomat elkészitettem.

Most, — mielőtt még a végrehajtó-bizottság azzal foglalkozott volna, — a nyilvánosság elé viszem a javaslatban foglalt főbb elgondolásaimat azért, hogy a közvetlenül érdekelteknek több idejük legyen a javaslat megismerésére, a birálat megtételére s azok figyelembevételével elkészülhessen az uj alapszabály s annak betartásával a nyugdíjintézet úgy alakuljon át, hogy az igényeket szerényen ugyan, de minden irányban s biztosan kielégíteni tudja.

Első kérdés, kik legyenek a nyugdíjintézet tagjai? —

E tekintetben már döntött a végrehajtó-bizottság.

A döntésnek megfelelőleg olyan javaslat készült, amely szerint kötelezett és jogosított tagsági minőség megszűnik, a lelkészek, tanárok, tanítók, önálló énekvezérek, az egyházkerület s a püspöki hivatal állandó jellegű tisztviselői mind tagjai lesznek a nyugdíjintézetnek.

Helyes ez két szempontból. Helyes először azért, mert tanáraink, tanítóink, kántoraink, tisztviselőink olyan fontos munkásai egyházunknak, hogy azok öregségének nyugodttá tételéről, özvegyeik, árváik megélhetésének biztosításáról, egységes nyugdíjintézet keretében gondoskodni kötelesség, másodsor azért, mert a tanárok s tanítók csak jogosított tagjai lévén eddig a nyugdíj-intézetnek, a

nyugdíjba ment tanárok és tanítók nyugdíját jó részben a lelkészek által fizetett tagsági díjakkól kellett fizetni, mert nem volt utánpótlás, tanáraink s tanítóink közül olyan kevesen léptek be, hogy az ezek által fizetett összegek a szükségletet nem fedezték, emiatt csaknem 500.000 leit kellett eddig a jogosított tagok nyugdíjára pótolni.

A másik kérdés az volt, milyen összegű fizetést teljesítsenek a tagok évenként s mi legyen az évi tagságdíj alapja?

Az érvényben lévő alapszabály szerint fizetett a tag:

belépési díjat,
tagsági díjat
s fizetett az egyház
fenntartói díjat.

A belépési díj fix-összege volt 12.000 lei.

A tagsági díj alapja a fizetés kiegészítéséül szolgáló államszegély volt.

A fenntartói díj átalány összeg volt, minden tag után évi 500 lei.

2. A javaslat megszünteti a belépési díjat két okból. Először azért, mert ezt fizetni csak annak a tagnak kellene, aki ezzel a fizetéssel valamelyes, a többi tagot meg nem illető előnyt kívánna magának biztosítani. P. o. azt óhajtáná, hogy szolgálati évei kétszeresen számitassanak, vagyis hogy bizonyos kezdő évek elteltével magasabb nyugdíjat kaphasson, mint más olyan tag, aki ilyen összeget nem fizet stb. Annak, hogy a régi alapszabály belépési járulék fizetését követelte, ilyen forma oka lehetett, mert a tagnak a nyugdíj-szabályzat életbeléptetésétől számitott 10 év multán, ha a tag arra az időre 40-ik szolgálati évét betöltötte, teljes nyugdíjat biztosított. Az eredmény azonban az, hogy a 60.000 lei, amelyet az alapszabály nyugdíjként megállapít, olyan magas összeg, hogy annak teljesítésére a nyugdíj-intézet még akkor sem lett volna képes, ha az állami fizetés kiegészítés eredeti összegében maradt volna is meg. Ahoz, hogy ilyen előre fizetéssel biztosítsuk a nyugdíj-intézet teljesítőképességét, nagy adatgyűjtésre, nagy számításokra van szükség, ami bizony nem áll rendelkezésünkre. De elejtette a javaslat a belépési járulék fizetését másodszor s főként azért, mert olyan sok kisebb fizetésű tagja lesz a nyugdíjintézetnek, akik a belépési járulékot a legjobb akarat mellett sem tudnák megfizetni, a kivetett összegekre biztosan számitani nem lehetett volna, már pedig a nyugdíj-intézetnek pontosan fizetett tagdíjakra s nyugodt ügymenetre van szüksége, hogy feladatának pontosan megfelelhessen.

Megtartja a javaslat a tagsági díjakat. Ezek a tagsági díjak legfőbb jövedelmi forrásai a nyugdíj-intézetnek.

A tagságidij tekintetében az az álláspontja a javaslatnak, hogy azt a tag a lakás értékén felül mutatkozó egész nyers jövedelme után köteles megfizetni. Köteles tehát a nagyobb jövedelmű tag, nagyobb jövedelme után nagyobb összeget fizetni anélkül, hogy magasabb összegű fizetése ellenében magasabb nyugdíjra tarthatna igényt, mint annak az osztálynak bármelyik kisebb jövedelmű tagja, amelyik osztályhoz tartozik.

Mennyi legyen a tagsági díj, azt a mindenkori kiadások kell hogy megszabják, tehát a javaslat szerint minden évben a tagoknak együtt annyi tagsági díjjat kell fizetni, amennyi az évi nem fedezett szükségletet fedezi s mindenik tagnak annyi tagsági díjjat kell fizetni, amennyi jövedelme aránya szerint a nem fedezett szükségletből reá esik, hogy ilyen módon minden körülmények között biztosítva legyen a nyugdíj-intézet képessége s legyen a nyugdíj-intézet egy olyan élő szervezet, amely a tag öregsége esetére a tag, a tag halála esetére az özvegy és kiskorú árva megélhetését minden körülmények között, — ha egyelőre szerényen is, de biztosítja.

Hogy minden tag jövedelmét megtudhassuk, elrendelte a végrehajtó-bizottság az összes lelkészi, tanári, tanítói, énekvezéri, tisztviselői jövedelmek megértékelését. E munka foganatosítására három tagu bizottságot küldött ki.

A bizottság legjobb tudása szerint s a helyi viszonyok ismeretének biztosítása végett mindenütt az illető egyházmegye esperese bevonása mellett becsületes munkát igyekezett végezni, mert szemelőtt az lebegett, hogy olyan jövedelem után, amely nincs meg, de meglehetne, ne fizessen a tag tagsági díjat, de minden valódi jövedelem után, a napi forgalmi árat véve a számítás alapjául, fizesse meg a tagsági díjjat.

Hogy az értékelés tekintetében is nyujtsak tájékoztatót, szükségesnek tartom közölni, miként a buza árat métermázsánként 350 leiben, a tengeri, rozs, zab árat métermázsánként 250 leiben állapítottuk meg, a készpénz fizetést, ha az még a korona értékben szerepelt, úgy állapítottuk meg, hogy két koronát számítunk egy leunak, a föld jövedelem, a tűzifa, bor stb. értékének megállapításánál irányadónak vettük az illető egyházmegye esperese véleményét, nem vindikálva magunknak azt, hogy a helyi viszonyokat egyházkerületünk egész területén ismerjük. Mivel egyik fontos része a tagsági díj megállapításának a jövedelem s a megállapításnál legjobb akarat mellett is hibák fordulhatnak elő, úgy tervezi a javaslata, hogy a jövedelem megállapítása ellen, amelyben a nyugdíj végrehajtó-bizottság fog elhatározni, a tag felebbezéssel élhet az egyházkerület közgyűléshez. A végrehajtó-bizottság, mely a felebbezést

letárgyalja, ha jogosultnak tartja a felebbezést, a jövedelem megállapítást kiigazítja, ha nem találja alaposnak a felebbezést, azt javaslatával együtt az egyházkerületi közgyűlés elé terjeszti s az egyházkerületi közgyűlés véglegesen dönt a jövedelem összege tekintetében. Ez a döntés azonban csak birtokon kívül történik, tehát a határozat jogerőre emelkedését követő évben lehet alapja a kivetésnek. Vonatkozik ez a bizottság által eszközölt megállapításra is. Ennek az az indoka, hogy a tagsági díj megállapítására pozitív alap kell, ha nincs megállapítva a jövedelem, nem lehet a kivetést eszközölni, a szükséglet fedezetlenül marad, míg ha a felebbezéssel megtámadott jövedelmet elfogadjuk a kivetés alapjául, megállapíthatjuk a tagsági díjjakat, eszközölhetjük a kivetést, az új alapszabály egy évvel előbb életbe léptethető s a következő évre kiterjedő joghatállyal felülvizsgálható a kivetés. Inkább essék valami kis jogtalanság egyik másik tagon azzal, hogy egy évben valamicskével nagyobb tagsági díjjat fizet, mint hogy megakadjon az alapszabály életbeléptetése, később bizonytalanná tétessék a kivetés s annak folytán a nyugdíj-intézet zavartalan működése. Nagy összegről különben sem lehet seholsem szó, kizárja ezt a bizottság munkájának komolysága, becsületessége, így nagy sérelmet nem okoz az, ha a felebbezésnek csak birtokon kívüli joghatálya lesz.

Mennyi legyen a tagsági díj összege évenként? Erre fentebb már feleletet adtam. Annyi legyen, amennyi egyéb jövedelmek levonása után fedezetlenül maradt szükséglet kielégítésére kell. Ugy gondolja a javaslat, hogy a nyugdíj végrehajtó-bizottság, mint eddig, ezután is minden évben összeállítja a nyugdíj-intézet költségvetését. Szerbe-számba veszi a nyugdíjalap összes jövedelmét, megállapítja, hogy a jövedelmek a szükségletet milyen mértékben fedezik, a fedezetlenül maradó összeg fizetendő a tagok által jövedelmük alapulvétele mellett. Számokban úgy néz ez ki, hogy ha a nyugdíj-intézet évi szükséglete 2,500.000 lei, jövedelme 700.000 lei, fedezetlen szükséglete 1,800.000 lei s ha a tagok összes évi jövedelme 20,000.000 lei, a jövedelem 9 százaléka kell ahoz, hogy a szükséglet fedezve legyen. Tehát minden tagnak be kell fizetni a nyugdíj-intézet pénztárába megállapított évi jövedelme 9 százalékát tagságidíj címén. Természetes, hogy a 9 százalék a következő évben aszerint fog változni, lesz kisebb vagy nagyobb, amint kisebb vagy nagyobb lesz a nyugdíj-intézet fedezetlen szükséglete.

Azt javasolja tovább a tervezet, hogy az évi tagságidíj 10%-a minden évben csatoltassék a tőkéhez, tehát a tagsági díjnak még további 10 százalékát is kell vetni a tagokra. Ennek a rendelkezésnek az az indoka, hogy erősíteni kell a tőkét nemcsak minden a

pénzt fenyegető veszély ellen való védekezés szempontjából, hanem azért is, hogy a tőke emelkedésével arányban leszálljon a tagokat terhelő tagságidij olyan összegre, hogy azt minden tag könnyen, minden megerőltetés nélkül fizetni tudja. Utóvégre is az a 10 százalék nem tesz olyan nagy összeget, hogy azt minden tag kifizetni nem tudná, amikor a maga és családja jövőjének biztosításáról van szó.

Rendes jövedelme a nyugdíj-intézetnek a fenntartói díj. Ezt a díjat az egyház, az iskola fenntartója, a tisztviselők után az egyházkerület fizeti. A fenntartói díj összege más nyugdíj-alapnál annyi, mint a tag által fizetett évi díj. Mivel egyházaink különböző kiadásokkal annyira megvannak terhelve, hogy azok magasabb összegek fizetésére nem képesek s amugy is reájuk hárul tanítójuk után fizetendő fenntartói díj fizetési kötelezettsége, a javaslat nem merte nagyobb összeggel megterhelni az egyházakat, amennyit eddig évenként fizettek, vagyis évi 500 leivel mindenik behivatalnokuk után. Azt javasolja, hogy minden egyház lelkésze, segéd-lelkésze, tanítója, önálló énekvezére után, a középiskolák fenntartója minden rendes és helyettes tanár után fizessen 500—500 leit. Fel lehet vetni azt a kérdést, vajjon nem volna-e helyes a fenntartói díjat lélekszám után állapítani meg? A javaslat ettől eltekint azért, mert ha a fenntartói díjat lélekszám után vetnők ki, a nagyobb egyházak, amelyek költségvetését amugy is nagyon erősen megterheli az iskolák fenntartásával járó kiadás s a középiskolák támogatása, zavarba jutnának költségvetésük összeállításánál s talán nem is bírnák megfizetni a nyugdíj-intézet pénztárába fenntartói díj címén lélekszámuk 15—20-szorosát, ha minden lélek után csak egy leit állapítanánk is meg. Meg kell tehát elégedni a tagoknak olyan fenntartói díj fizetésével, amelyet a fenntartók existenciájuk veszélyeztetése nélkül megfizetni tudnak.

A nyugdíj összege tekintetében a javaslat nem fogadja el az alapszabályokban megállapított évi 60.000 leis összeget két okból. Először azért, mert ennek az összegnek a biztosítása a tagsági díjat annyira felemelte volna, hogy a tagok egy része azt a magas tagsági díjat megfizetni képtelen lett volna, — másodszer azért, mert ez esetben a tagok tulnyomó része nagyobb nyugdíjat élvezett volna, mint amennyi az évi fizetése volt, ez pedig anomália volna.

A nyugdíj összege tekintetében a javaslat a tagokat három osztályba sorozza:

1. Lelkészek \ és középiskolai tanárok, ezek nyugdíját évi 48.000 leiben;
2. polgári iskolai képesítésű tanárok, az egyházkerület s a

püspöki hivatal állandó jellegű tisztviselői, ezek nyugdíját évi 36.000 leiben;

3. tanítók s önálló énekvezérek, ezek nyugdíját évi 24.000 leiben állapítja meg.

Az özvegyi ellátás összegét a férj nyugdíjának 50 százalékában, a kiskorú gyermekek vagy gyermek neveltetési segélyét az apa nyugdíjának 25 százalékában állapítja meg s a fenti neveltetési segélyt a fenti összegben fizetni rendeli akár egy, akár több az elátatlan kiskorú gyermek.

Amint már említeni szerencsém volt, a nyugdíj összegének megállapításánál nem tekint a javaslat arra, melyik tag, milyen összegű jövedelme után mennyi tagsági díjat fizetett, egyenlő összegű nyugdíjat állapít meg az egyes osztályba tartozók részére, sulyt helyez azonban arra, hogy az özvegyi ellátás és neveltetési segély lényegesen nagyobb összeg legyen annál, amennyit a jelenlegi alapszabály szerint az özvegyek és árvák élveznek, abból indulva ki, hogy amíg a családfő él, addig a család ellátása, ha szegényesen is, de biztosítva van, — ott kell a nagyobb összegű támogatás, amikor már kidőlt a családfő s úgy tartja, hogy ha egy özvegy kap évenként nyugdíj címén 24.000 leit, neveltetési segély címén 12.000 leit, összesen tehát 36.000 leit.

A fenti összegű teljes nyugdíjat 40 évi olyan szolgálat után biztosítja a javaslat, amelyet mint a nyugdíjintézet tagja töltött el a tag. Betöltött 10 év előtt a tagnak nincs igénye nyugdíjra, csak befizetett tagsági díjját kaphatja vissza kamat nélkül. 10 évi szolgálat után a megállapított nyugdíj 40 százalékát kapja, amely minden betöltött egy év után 2 százalékkal növekedik

Kivételt tesz a javaslat a nyugdíj-intézet jelenlegi tagjaival szemben. Mivel ezek a tagok jogokat szereztek, ezeket a jogokat elismeri s csak annyiban korlátozza, hogy a jelenlegi tagok nyugdíja sem lehet magasabb, mint amennyi a fentiek szerint megállapítva van. De elismeri azt a jogukat, hogy teljes nyugdíjat élveznek betöltött 40 évi szolgálatuk után, ha abból csak 10 éven át voltak is tagjai a nyugdíj-intézetnek s csak 10 éven át fizették is a tagsági díjat, ha megfizették a belépési járulékot. Amelyik régi tag ezt nem fizette meg, csak annyi joga van, mint bármelyik új tagnak, természetesen nyugdíjba beszámítható szolgálati ideje attól a naptól kezdődik, amikor tagja lett a nyugdíj-intézetnek.

A már nyugdíjban levő tagok jogait is elismeri jó részben a javaslat, sőt úgy rendelkezik, hogy a már nyugdíjban levő tagok 1937. év január 1-től már a magasabb nyugdíjat kapják az özvegyi ellátást élvező özvegyekkel s a neveltetési segélyben részesülő árvákkal együtt. Felemelni rendeli tehát a már nyugdíjban levő lelkesek és tanárok nyugdíját évi 48.000 leire, illetve betöltött szol-

gálati idejük alapulvétele mellett ennek aránylagos részére, az özvegyek ellátási díját évi 24.000 leire, a gyermekek neveltetési segélyét évi 12.000 leire, ha a férj, illetve apa 40. betöltött szolgálati év után ment nyugdíjba, ha kevesebb lett volna a szolgálati ideje nyugdíjalépésekor, annak aránylagos részére. Leszállítani javasolja a javaslat a nyugdíjas tanítók nyugdíját a javaslatnak megfelelő összegre azért, mert őket a magasabb nyugdíj az új alapszabály rendelkezése szerint nem illeti meg s az egyházkerületnek jogot ad a régi alapszabály arra, hogy a megállapított nyugdíjat esetleg leszállítsa s mert nem volna igazságos, hogy amikor a nyugdíjas nyugdíjának megfelelő tőkét távolról sem fizette be a nyugdíj-pénztárba, magasabb nyugdíjat élvezzen, mint az az új tag, aki lényegesen magasabb összegű tagsági díjat fizet.

Kisebb, a lényegbe nem vágó módosítások vannak még, ezek keresztülvitele mellett a javaslat elfogadja a ma érvényben levő alapszabály egyéb rendelkezéseit.

A javaslat elvei figyelembevételével összeállítottam a nyugdíj-intézet költségvetésének tervezetét s annak adatait következőkben közlöm:

— SZÜKSÉGLET. —

1. Az 1936. évi költségvetés szerint a nyugdíjak özvegyi ellátás, neveltetési segély összege tett	1,186.440 leit
2. A javaslat szerint ehhez adandó az az összeg, amely a nyugdíjak, özvegyi ellátás, neveltetési segély felemelésére kell s amely tesz . 455.420 leit, levonandó ebből a nyugdíj leszállítása folytán előálló megtakarítás	43.560 lei
	411.860 lei
3. Az 1937. év folyamán várható nyugdíjazás, elhalálozás folytán előálló szükséglet 10 lelkész, 6 özvegy, 6 árva részére	660.000 lei
4. Temetési segély 10 tag után	50.000 lei
5. Adók, nyomtatványok, tőke kezelés	150.000 lei
Összesen:	2,458.300 lei.

— FEDEZET. —

6. Kamatok	278.500 lei
7. Ingatlan jövedelem	97.000 lei
8. Tagsági díj nyugdíjas lelkészek, tanárok s tanítóktól	49.000 lei
9. Fenntartói díj 215 lelkész, 24 tanár, 226 tanító után	232.500 lei
10. Hátralékokból remélhető	100.000 lei
	757.000 lei
Fedezetlen szükséglet:	1,701.300 lei,
amely összeg tagsági díjakból fedezendő. Hozzáadva ennek az összegnek 10 %-át tőke képzés céljára	170.000 leit
tagsági-díj címén fizetni kell a tagoknak	1,871.300 leit

s mert a tagok nyers jövedelmének összege többet tesz ki 20,000.000-nál s mert a hátralékoknak is csak egy kisebb része lett felvéve jövedelemként, elegendő lesz, ha a jövedelem 9 százalékát állapítjuk meg az 1937. évre tagsági díj címén, vagyis minden tag nyers jövedelme 9 százalékát köteles fizetni az 1937. évben tagsági díj címén a nyugdíj-pénztárba s ha azt megfizeti, a nyugdíj-pénztár minden irányban fizetőképes lesz s a hozzá fűzött kívánalmaknak meg is felel. A fizetendő összeg pedig nem sok, mert hiszen 10 év alatt a jövedelemnek csak 90 százalékát fizeti be a tag s már igénye van nyugdíjaztatás esetén több mint 300.000 lei összegű tőke 5 százalékos kamatára.

Törekedjünk azért arra, hogy a javaslat elfogadásával, ha abban hibák vannak, azok kiigazítása mellett, alkossuk meg az új alapszabályt ennek az évnek a végéig, hogy 1937. év január 1-ső napján már az új alapszabály életbeléptethető legyen s annak intézkedéseit érezzék a nyugdíjas lelkészek, özvegyek és árvák!

Dr Harcsár Géza
egyházker, ügyész,

Dr Barth Károly látogatása.

Barth Károly bazeli theologiai professzor látogatását nagy érdeklődés előzte meg. Tanítványainak sorai között az egész országból találkoztak azok is, akik csak írásaiból ismerték eddig. És a személyes találkozás alkalmával egy nemesen egyszerű barátként járt közöttünk a nagy tudós. Szeretettel hallgatta a vasárnap délutáni kátémagyarázatot és örömmel látogatta meg az árvaházunkat. A theologiai évnnyitón résztvett, másnap, 5-én a praedestinációról tartott 4 előadást. Az első előadásban tisztázta, hogy ez a tan soha nem önállóan szerepel a Szentírásban, hanem mint más hitmagyarázat, de mint ilyen, az egész szentírásban figyelmen kívül nem hagyható. De rögtön elveszti bibliai megalapozottságát, ha önálló hittételnek dicsőítjük. Ebben az értelemben találjuk a praedestinációt Augustinusnál és Kálvinnál is. Azt kell, hogy megértesse velünk, hogy a kegyelem elfogadását egyedül a kegyelem teszi lehetővé. Részletesen taglalta ezt a kérdést, hogy mi a viszony a kegyelem felkínálása és elfogadása között, — az Ige és a hit között. Erre a kérdésre felel a kegyelmi kiválasztásról szóló tan.

Második előadásában a praedestinációnak az érteleme és a tapasztalatra alapozottságát tisztázta. A praedestináció nem gondolati szükségszerűség és nem tapasztalati tényként, hanem hitigazságként kezelendő. Isten maga ismeri az övéit. A kiválasztás, ki-

jelentés igazság, irás igazság, Jézus Krisztusban való igazság. Isten Benne választotta el azokat, akiket elválasztott.

Harmadik előadásában a krisztologiai alapját tárgyalta a praedestinációnak. Benne m' is Isten gyermekeivé, hívökké választattunk. Isten minden választottjának ösképe Krisztus. A nagypéntek és husvét pedig azt mutatja, hogy a mi kiválasztásunk — amely örökké valóságban való — magában az időben történt.

A negyedik előadásban a kettős praedestinációról szóló tanításban figyelmeztetett, hogy amennyiben a kiválasztás Krisztusban való kiválasztás, annyiban kettős praedestináció. Megkülönböztette a praedestinációt a pradesztináltság-tól és óvott az Isten kegyelmének antropologizálása, mechanizálása és stabilizálása kísértésével szemben. A praedestináció sürgetés annak belátására, hogy Isten kézenfogva vezet bennünket és hogy a Jézus Krisztusban elvégzett döntése a mi életünk eleve elrendelése. Az elvettetés az, hogy Isten saját magunknak ad át.

Október 8-án Oradea-ra érkezett ahol, az újvárosi teuplomban délután vallásos ünnepség keretében ígét hirdetett Barth Károly. Püspök ur üdvözölte a világhírű professzort, kiemelte működésének és theológiájának reformátori jellegét. Csernák Béla egyházkerületi főjegyző ur bibliaolvasása és magasanszárnyaló imádsága nyitotta meg az ünnepély istentiszteleti részét, majd Barth professzor, vállán a magyar református lelkipásztorok palástjával Molnár Károly tileagd-i lelkésszel együtt felment a szószékben s megtartotta nagy-koncepcióju igehirdetését Ján. XIV. 1. alapján: »Ne nyugtalankodjék a ti szivetek: higyjetek Istenben és higyjetek én bennem«. Már a téma-választásban kitűnik a nagy igehirdető, aki az ő sajátos előadói modorában hirdette ugy az Igét, hogy abban az általa inaugurált theologiai irányzatnak, az ugynevezett, dialektikai theológiának minden jellegzetessége megcsillámlott. A háromrészben előadott beszéd tolmácsolása gördülékeny, szép magyarosságu, valóságos bravuros teljesítmény volt. Istentisztelet után a környékről nagyszámban összegyűlt lelkipásztorok, valamint az oradea-i egyház és az egyházkerület vezető egyéniségei előtt a tanácsteremben tartott nagyon értékes előadást. Utána a vendégeket este a Püspök ur látta vacsorán. Csütörtök délelőtt Barth megtekintette az árvaházat is, majd tovább utaztak Pápara s csak azután tér haza Bázélbe.

Amint Barth professzor maga mondotta, új és emberileg nagyszerű dolgokat nem mond. De a gondolkozás módunk revideálásában segít és vezet épen a reformáció hónapjában a reformáció igazságának tisztultabb látásához.

Az Ifjusági Keresztyén Egyesületek Világszövetségének Imahete (Nov. 8—14).

Alapgondolat: Az Isten akarata.

(Római levél 12:2).

Az imahét ismét az ifjuságra irányítja figyelmünket és gondolatainkat. Áldott alkalom ez arra, hogy gyülekezetünk tagjainak és elsősorban a szülők figyelmét fokozottabb mértékben és nyomatékosabb hangsúllyal felhívjuk gyermekeink lelki életére s nemcsak testi, hanem lelki jövőjükért hordozandó felelősségükre. De áldott alkalom arra is, hogy magát az ifjuságot is szorosabban foglaljuk össze a legszentebb kapocs, az imaközösség által.

Szeretettel kérjük azért lelkésztársainkat, hogy ezt az alkalmat használják fel úgy az ifjuság építésére s ügyének a gyülekezettel való megszerettetésére, mint saját munkájuk megkönnyítésére.

Az IKE Világszövetség világkonferenciája a jövő évben január 2—10. között lesz Indiában Mysore-ban. Ennek a konferenciának központi gondolata az Isten akarata s azért ez az alapgondolata az imahétnek is. Megtartása által igyekezzünk munkálni a világkonferencia sikerét és szálljon fel a mi egyházunk ifjuságának ajkáról is az imádság ennek áldásaiért.

Az imahét programja a következő:

November 8 Vasárnap.

Isten akarata a személyes döntésben és cselekvésben.

Textusok: Ezékiel 2:1—3, Ján. 10:27.

Előadás: Hogy lehet Isten akaratát megismerni és teljesíteni? Isten a maga akaratát az ő igéjében a Szentírásban jelentette ki és jelenti ki ma nekünk is. Ott keressük tehát, ne a más, hanem a magunk számára, mert Isten nem másnak, hanem nekünk akarja tudtul adni az ő akaratát. Hogy megérthessük, Önmaga jön segítségünkre az Ő Szentlelke által. Imádságban tárjuk ki azért a szívünket a Szentlélek világossága előtt. Legtökéletesebben az Ur Jézusban jelent meg Isten akarata. Ugy teljesíthetjük, ha egyedül csak Reá hallgatunk, és Őt követjük.

Imádkozzunk: A világkonferencia előkészületeiért, az IKE a keresztyén Leány- és a Diákvilágszövetségének munkájáért.

November 9 Hétfő.

Isten akarata és a társadalmi élet.

Textusok: Lukács 10:27, Máté 5:23—24.

Előadás: Mit tehetünk a keresztyén társadalmi élet kifejtéséért?

Világosan meg kell látnunk, hogy a mai társadalmi élet nem igazi keresztyén. Óriási ellentétek tépik darabokra, mit sokszor a gyűlölet fűt, melyet az irigység táplál. Osztályok vannak, van gazdag és szegény, tőkés és munkás ellentéte. Bent az egyes osztályokban sincs keresztyén élet. Meg kell ismernünk Istennek erre nézve kijelentett akaratát és az igazi keresztyén társadalmi életet, melyet Jézus hűséges követői és az első keresztyének éltek. Meg kell kezdenünk ennek megvalósítását a magunk életében és körében, az IKÉben. Kiirtani a közönyt, méginkább a vagyoni vagy foglalkozásbeli és mindennemű ellentétet s nem látni egymásban mást, csak a testvért az Ur Jézus Krisztusban és ezt a lelket vinni ki az életbe.

Imádkozzunk: Az Afrikában folyó ifjusági munkáért.

November 10 Kedd.

Isten akarata az államhoz és nemzethez való magatartásunkban.

Textusok: Róm. 13:1, 2, 7. Máté 22:21.

Előadás: Nemzeti kötelességünk államunk keretein belül.

Isten akarata az, hogy itt éljünk. De Isten akarata az is, hogy nemzetünk tagjai legyünk és maradjunk. Csak így lehetünk jó állampolgárok, ha nemzetünkhöz is hivek maradunk. Aki fajtát megtagadja, értéktelen tagja az államnak is. Ezért ápolnunk kell nemzeti értékeinket: szokásainkat, multunk ismeretét, nyelvünket, műveltségünket, támogatni irodalmunkat és szeretni egyházunkat, mely eggyé lett nemzetünkkel.

Imádkozzunk: Az Amerikában folyó ifjusági munkáért.

November 11 Szerda.

Isten akarata a népek és fajok közötti viszonyban.

Textusok: Zak. 14:9, Kol. 3:10, 11.

Előadás: Nacionalizmus és internacionalizmus.

A nemzet mint sorsközösségi, nyelvi, történelmi meghatározottság. A nemzet mint természeti rend. Isten jelölte ki, hogy melyik nemzet kebelében születtem. Nem az én akaratom. A nemzet mint eszmény áll egy nép előtt. Hogyan lesz egy nép nemzeté? A nemzet, mint Isten teremtett világa gazdagságának egyik alkotóeleme. Isten tehát akarja, hogy nemzet legyen. Ha a nemzet Isten akaratának ösvényéről letér: bálványá lesz. Ez a nacionalizmus a szó mai modern értelmében. Ebben az esetben az Ige »nem«-et kiált. Az internacionalizmus, mint a nemzetbálványozás reakciója. Az internacionalizmus romboló gondolatai. Gépszerűség, egyformaság. A nemzetköziség értelme a prófétizmusban. Az üdvigéret szempontjából. A népek egymás iránti felelőssége. Nemzetiség és nemzetköziség az Ur Jézusban lesznek testvérekké, aki az egy akol és egy pásztor isteni tervét kijelentette és aki megsiratta hazáját.

Imádkozzunk: Az Ázsiában folyó ifjusági munkáért.

Handwritten initials or signature in the bottom left corner.

November 12 Csütörtök.

Isten akarata és a más hiten levők iránt.

Textusok: Ján. 14:6, Csel. 10:34.

Előadás: Egyházunk és a többi felekezet.

A látható és láthatatlan Anyaszentegyház fogalma és egymáshoz való viszonya. Egyházunk, mint a láthatatlan Anyaszentegyház tagja. Egyházunk, mint az Ige egyháza. Egyházunk, mint szülő és nevelő Atyánk. Isten szuverén joga és kegyelme, hogy a láthatatlan Anyaszentegyház tagjait a látható egyházakból összegyűjtse, Igéje és Szentlelke által. A láthatóság, gyarlóság, Isten kegyelmére való feltétlen és egyedüli rászorultság, mint az egyházak egymás iránti viszonyának közös alapja és testvéri kiindulópontja. Az egyházak közös feladata: Küzdeni a hitetlenség, bűn és emberi nyomorúság ellen (Oekumenikus mozgalom).

Imádkozzunk: Az Oceániában folyó ifjusági munkáért.

November 13 Péntek.

Isten akarata és az egyház világmissziója.

Textusok: Csel. 1:8, Márk 16:5, Máté 15:22—28.

Előadás: Missziónk Mandzsuriában. (Forrás: Ref. Könyvtár 7. szám, »Egyház és misszió« c. lap Aninosa.)

Imádkozzunk: Az európai ifjusági munkáért, a misszió erősödéséért.

November 14 Szombat.

Isten akarata és az ifjuság.

Textusok: I. Sámuel 3:4, 10, Csel. 9:6, Filippi 3:13—14.

Előadás: Williams György. (Forrás: Ifju Erdély kiadásában megjelent füzet.)

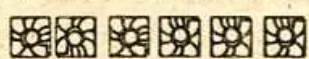
Imádkozzunk: Országunkban folyó ifjusági munkáért, egyházunkért, egyházunk intézményeiért.

* * *

Az összejöveteleket tarthatjuk külön az ifjussággal, vagy a gyülekezet részvételével. Lefolyása a következő: Ének, imádság, textusok felolvasása, rövid bibliamagyarázat a textusok alapján, ének, előadás, ének, imádság amelyben a jelenlevők is részt vesznek, adakozás, áldás. Ahol nem lehetne az előadásokat megtartani, legalább a többi részét tartsák meg. Ha más alkalmas helyiség nem volna, akkor a templomban is megtartható. A hétköznapi istentiszteleteken is ezeket a textusokat olvassuk fel és az aznapi témát foglaljuk bele imádságunkba. Az összejöveteleken mindig hirdessünk adakozást és a begyűlt adományokat az imahétről adandó jelentéssel együtt mindenki küldje be november hó 30-ig a Püspöki Hivatalhoz.

Debreczeni István.

Kiss Bertalan.

HIREK

Templomszentelési ünnepély Doba-n. A dobai református egyház a nyár folyamán renováltatta templomát, melynek ünnepélyes használatba vétele a múlt hó 11-én történt meg, az egész napot betöltő szép program keretében. A hivek szorongásig megtöltötték a szépen megújított templomot és diadalmasan zengett abban a gyülekezet ajakán az ének, melynek elhangzása után Mogyorós Sándor boghişi lelkész olvastott bibliát s mondott szívből fakadt szép alkalmi imádságot. Majd közének következett, melynek végeztével Boros Jenő esperes lépett a szószékre és tartott ünnepi beszédet s kért áldást a gyülekezetre. Ezután Bara József lelkész olvasta fel a dobai ref. templom történetét. Az építő hatású istentiszteletet a gyülekezet közös éneke zárta be. Déli 1 órakor közébdre gyültek össze a vendégek a régi iskola helyiségében, melyet a someş-dobai református asszonyok állítottak elő Bara József lelkésznek vezetése mellett izletesen szolgáltak fel szíves készséggel és ügyesen. A délutáni istentiszteleten Barthus Jenő moftinul-mici és Fehér Bertalan oari lelkészek látták el a szent szolgálatot, kik közül az előbbi bensőséges szép imájával emelte a lelkeket Istenhez, az utóbbi pedig igehirdetésével kötötte le a hallgatóság figyelmét. Székely Margit egy vallásos költemény elszavalásával gyönyörködtette a hiveket, míg Siető Pál amaşi lelkész tartott eköadást. Az egész napot betöltő ünnepség a hála és öröm kifejezése volt.

Egyházkerületünk középiskoláinak magánvizsga eredménye, a szeptemberi javítóvizsga után a következő volt: Beiratkozott összesen 430 tanuló. Ezek közül évközben kimaradt 37, tehát vizsgára jelentkezett 393. 54 tanuló lett ismétlő, részben mert több tárgyból kapott elégtelent, részben mert nem jelentkezett a javító vizsgálatra. Átment összesen 339 tanuló, ezek közül 115 javító vizsgával. A végeredmény 339 átment 430 beiratkozott tanuló közül 78·8%, jónak minősítendő, annál is inkább, mert ismétlő csak 12·6%. Annál sajnálatosabb a vizsgára nem jelentkezettek nagy száma, 8·6%, ami azt jelenti, hogy a magas vizsgadíjak növendékeink jelentékeny részét riasztják el a vizsgálatra való jelentkezéstől.

A Varga József-féle korálkönyv tanszerraktárunkban újból kápható. Ára 170 leu. Megrendeléseknél számítani kell arra, hogy a mű csak több-kevesebb késedelemmel rendelhető meg. Magában foglalja énekeskönyvünk dallamait, az összes zsoltár, dicséret és temetési ének dallamokat — hiányzik azonban a 13 Hozsánna ének. Mindenik dallam stilszerű strófa közjátékkal van kiegészítve.

Karácsonyi szindarab. Dr Szabó Lajos oradeai lelkésznek »Karácsonyi történet« c. 3 felvonásos vallásos tárgyú színműve kéziratban kápható. Megrendelhető 100 leinek előzetes beküldésével Szabó Pál s. lelkész címén. (Oradea, Cal. Iuliu Maniu 20.) A mű a szerző »Rézpataki lelkész« és az »Ur ítél«

c. szintén vallásos tárgyú színműveivel együtt rövidesen már könyvalakban is megjelenik, a Kálvin-nyomda készítésében.

Kiáltó Szó. Muraközy Gyula Kálvin-téri lelkipásztornak, a Református Élet szerkesztőjének új könyve jelenik meg november végén. A Sylvester Irodalmi R. T. kiadja utóbbi esztendőben könyvalakban még meg nem jelent tanulmányait, előadásait és számos, még meg nem jelent predikációját. A tanulmányokban és az előadásokban a mai élet nagy kérdései tűnnek elő, ahogy a református keresztyén lélek látja s azokra választ ad. Egy csomó történeti, esztétikai és theologiai vonatkozású kérdés áll ezeknek a tanulmányoknak és előadásoknak a köz-

pontjában. A prédikációk végigkísérik az egész egyházi esztendőt. Tárgykörük kiterjed azokra a kérdésekre, amelyeket a református szószéknek mind sűrűbben kell érintenie, mert mind erősebben vetődnek fel a mai lélek mélyén. A könyv november hó közepén jelenik meg. Mielőtt könyvárusi forgalomba kerülne a Kiáltó Szó, előfizetést hirdetnek reá, amelyben az árak lényegesen olcsóbbak. A könyv ára előjegyzésben 3.70 P, postaköltség 20 féllér. Előjegyzéseket a Kálvin-téri lelkészi hivatalba lehet küldeni.

Társszerkesztők :

Ardai Aladár, Bokor Sándor,
Boruzs Lajos, Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

5193—1936. KÖRREMLELET. *Valamennyi kebelbeli véglegesítési vizsgára kötelezett tanítónak és tanítónőnek.* Az ardeali egyházkerület Igazgató-tanácsa 9407—1936. sz. körrendelete alapján közlöm, hogy a folyó évi véglegesítési vizsgára azokat a tanítókat, akik Aiud-on és azokat a tanítónőket, akik Odorheiu-n végeztek, az odorheiu-i tanítóképzőben tartandó véglegesítési vizsgára utaltam be, az Oradea-n végzett tanítónőket az oradea-i, a Sätmar-on végzettek a sätmar-i tanítóképzőbe, tekintettel arra, hogy egyházkerületünknek tanítóképzője nincs, a von. min. rend. 3. pontja értelmében mi határozzuk meg a tanítóképzőt, ahol a vizsgálatot tartani kell. A vizsgára jelentkezés alkalmával (legkésőbb 1936 november 12-én délelőtt 8 órakor) be kell mutatni:

1. Az utolsó 3 iskolai év látogatási jegyzőkönyveit román nyelven.

2. Az el. okt. törvény 118. fej. a—g. pontokban elsorolt köve-

telmények igazolását, amennyiben az a jegyzőkönyvekből ki nem tűnnék. Igazolhatók az a. b. f. g. pontok az iskolaszéki elnöktől román nyelven kiállított s az esperestől láttamozott szolgálati bizonyítvánnyal, a c. pont a vonatkozó munkák bemutatásával, d. a köri elnök igazolása román nyelven, esperesi láttamozással. Az e. pontra vonatkozólag igazolás nem kell, mert ez a kötelezettség a felekezeti iskolára nem terjed ki.

Ugyancsak a fent idézett körlevélben közli az Igazgató-tanács, hogy az előkészítő tanfolyamot technikai okokból nem tartja meg. Oradea, 1936, október 26. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

.....—1936. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Ismételten előfordul, hogy tankönyvraktárunkat megrendelésekkel a délután folyamán (2 óra után) keresik fel. Tudomására hozom az összes illetekeseknek, hogy hivatalom szolgáltatának átszervezése következtében, tankönyveknek kiszolgáltatása a délelőtti hivatalos órán túl, nem lehetséges. Ugyanez áll a zsol-tárookra, iratterjesztésre, Református Jövőre és a tanszerraktárra nézve is. Az is előfordul, hogy kebelbeli behivatalnokok különböző cikkeket fent elsorolt intézményeinktől utánvételt kérnek. Hivatalom utánvételes rendelések lebonyolítására berendezve nincsen, az ilyen esetekben tehát a pénz előzetesen beküldendő. Oradea, 1936 október 30. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

5133—1936-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* A Kálvin nyomda arról értesít, hogy az eddig használatban levő személyi törzslap nyomtatványok elfogytak. Elrendelem ennek következtében, hogy a személyi törzslapokat a jövőben iskolai nyomtatványraktárunk árusítsa, még pedig abban az alakban, mint ahogy 1934. őszén ezeket a törzslapokat az egyházkerület határozata alapján kiállítottuk. A törzslapok kartonra nyomva darabonként 5 Lei, famentes papíron 3 Leibe kerülnek. Oradea, 1936 október 30. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

5157—1936. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli lelkészi hivatalnak.* Egyházkerületi közgyűlésünk elrendelte, hogy a három negy ünnepen, karácsony, husvét és pünköst másodnapján régi szokás szerint egyházkerületünk egyetlen fiu középiskolája számára az egyházközségek templomi perselypénzt gyűjtsenek és azt az egyházközségek küldjék be közvetlenül az igazgatótanács elnökéhez, nt. Boros Jenő esperes urhoz, Sätmar-ra. Az intézet igazgatósága a begyűlt perselypénzeket a kebelbeli lelkészek és tanítók gyermekeinek segélyezésére fordította s ezen a címen az elmúlt iskolai évben 1400 Leit, két havi internátusi ellátási díjat juttatott egy-egy ott tanuló lelkész és tanító gyermekeknek. Az eredmény nagyon szerény, a célhoz képest éppen csak kezdet, Biztatás a lelkésztestvérek számára, hogy ennek a perselypénznek ügyét teljes lélekkel karolják fel, tudva azt, hogy minden lei, a sok nehézséggel küzdő, családos behivatalnokok gyermekeinek nevelésére fordul. Oradea, 1936 október 26. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadhatók el.

Egyházkerületünk kiadásában

MEGJELENT

és 1936. évi szeptember 1-től kezdődőleg kapható a

kisbetűs hangjegyes

énekeskönyv

Ára elsőrendű vászonkötésben

Lei 60.—

Lelkészi hivatalok megrendeléseit a szokott módon 3 havi hiteltelre és 10 drb. egyszerre való megrendelésénél **tíz százalék** engedménnyel intézi el az egyházkerületi tankönyvraktár.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Tulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, STRADA Dr. LAZAR AUREL 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületben

Készít mindenféle egyházi és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, műveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat, a legkülönfélébb magán és kereskedelmi nyomtatványokat, meghívókat a legcsinosabb kivitelben és jutányos áron.

Nyomatott a Kálvin-nyomdában Oradea.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Pietr. Craiului Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye.

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	OO	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
Református Püspöki Hivatal Oradea,	OO	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Petru Maior 1.	OO	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	OO	hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Méltányos és igazságos jog.

E lapban »Jog — kötelesség« cím alatt közöltekből megtudtuk Igazgatótanácsunknak díjlevelekre alapozott és egyenlőre méretezett nyugdíjtervezetét. A gyakorlati cikk írója ezzel kapcsolatban mérlegre teszi ezt a tervezetet s egyéni elgondolásának latolgatásában arra a megállapodásra jut, hogy az igazságtalanság elnyomja az igazságot, a jogtalanság a jogot. Ennek egyik oka szerinte a nyugdíjnak díjlevélre való fektetése, míg másfelől segítségül hívja azt a jogi elvet, mely szerint egyenlő jog, egyenlő kötelezettséget tételez föl. A díjlevél nem lehet kiinduló pont szerinte, mert az ebben foglalt és tényleges jövedelem közt nagy a különbség: másfelől igazságtalan lenne az az elgondolás, mely szerint mindenki jövedelmének ugyanazon százalékát, tehát nem egyenlő összeget fizetne a nyugdíj alapra, de ezzel szemben mégis egyenlő lenne majd az élvezendő nyugdíj.

A hivatalos tervezetet nem ismerem én sem s meg lehet, hogy én is csak nyitott ajtót döngöttek, mint a nevezett cikk írója. Nem akarok én sem bírálatot mondani, csupán szerető jóindulattal akarom megtenni szerény hozzászólásomat ahhoz a két nehézséghez, mit megemlít és figyelmünkben ajánl az író.

Nem értek egyet azzal a felfogással, mely nem akarja elfogadni a díjlevelet az utnak indulás alapjául s mely igazságtalannak tekinti az egyenlő nyugdíjat.

Tény az, hogy Igazgatótanácsunknak valamilyen alapon el kell indulnia a cél megvalósítása felé. Itt sok lehetőség kínálkozik ugyan, de ezek közül azt kell választania, amely legjobban megközelíti, a mindenben szem előtt tartandó, reális élet határait. Most, bármennyire is igaz az, hogy a díjlevelekben jelzett és befolyó jövedelmek a lelkész kárára nem fődik egymást, mégis csak a díjlevelek vehetők utmutatóul. A valóságot csak ez fogja legvalószínűbb módon legközelebbi a nyugdíjalap javára, míg ha más — mondjuk

egyéni bevallás alapján indulna el, ez kevésbé felelne meg a valóságnak a nyugdíjalap kárára. A díjlevelek és tényleges jövedelmek közti különbséget amennyire csak lehetséges, el kell tüntetni, de ez a harmónizálás már csak helyi érdekű, ami az egyes gyülekezetek és presbitériumok hatáskörébe tartozik.

Ami pedig az igazságra való hivatkozást illeti, nagyon messze kellene kezdenem, hogy alaposan kifejthessem álláspontomat. Csak annyit akarok ezért megemlíteni, amennyi e kérdéshez tartozik. Mindenkinek tudnia kell azt, hogy a jognak is két féltékéje van épügy, mint a vallásnak. Ha a vallás alapjául szolgáló reveláció döntő igazságait nagyon kihangsúlyozzuk, de nem vagyunk tekintettel a nekik megfelelő etikai normákra, úgy merev, száraz és élettelen dogmaticizmusba sülyedünk. Éppen így, ha a jog és igazság mértékét mechanikusan alkalmazzuk, de nem vesszük figyelembe ennek az életnek, oly gyakran felszínre dobott, méltánylást igénylő, sok-sok eseményét, akkor hideg, szeretetlen szörszálhasogatás lesz az eljárásunk. Vajjon mi lett volna és mi lenne ma velünk, mi lenne bünbe merült korunkkal, ha a minden igazság és jog örök Forrása így alkalmazná az igazságot és ha nem kísérné léptenyomon az embert megszáno méltányossága?

Igazságtalanság csak ott van, ahol megsértik a jogot, ahol ebből kifolyólag valakinek kára van. Történne-e ilyen jogsérelem, ha Igazgatótanácsunk tervezete szerint testet öltene és megoldódna a rég óhajtott nyugdíjúgy? Vajjon ezzel legalább valamennyire nem volna-e helyrehozható az az igazságtalanság, amelyért ugyan senki sem felelős, de amely éppen a mi pályánkon adódik elő? Egyházunkban nincsen hierarchia, rangfokozat. Nagyjából egyenlő a képzettségünk. Most tegyük fel a kérdést: igazság-e az, hogy egyenlő adottságok mellett is az egyiknek alig van meg a lét-minimuma, míg a másik bővelkedik, hogy az egyik lakkcipőben és aszfalton, míg a másik távol kulturától bokáig érő sárban járja a pásztor utját? Ha létre jön a tervezet és megállapítják a nyugdíjalaphoz való hozzájárulás kulcsát, mondjuk pl. öt százalékban, vajjon nem könnyebben fizeti-e meg az évi 120.000 Lei jövedelmű a reá eső 6000 Leit, mint a 36.000 Lei jövedelmű az ő 1800 Leiét? Vagy megemlítsük-e azt a körülményt, hogy az előbbi játszva tud egy kis tartalékra szert tenni, míg az utóbbi csak nagy takarékoság s bizony sokszor nélkülözések között élhet és tengetheti az éveket deficit nélkül!

Ha figyelembe vesszük ezt, megállapíthatjuk, hogy a jó jövedelemmel rendelkező testvért nem aggaszthatja életén át az a gondolat, hogy ő is csak annyi nyugdíjat fog majd kapni, mint más.

viszont joggal és méltán bánthatja a gond a most is szükölködő testvért, hogy talán egy egész élet szegénysége után neki még a nyugalom idejében is azt kell látnia és éreznie, hogy a nyugdíjalap neki csak havi 3000, míg a jólétben élő testvérének havi 5000 Leit fizet!

Igaz, a nagyobb jövedelműek többel járulnának hozzá a nyugdíjalaphoz, de nem szabad elfelejteni azt, hogy ez az intézmény nem jogi formák közé zsugorított üzérkedő bank akar lenni, ahol gazdagon kell *kamatoznia* az ott maradt összegnek. Azt kell itt inkább megfontolni: *miért tudnak egyesek többel és miért kell másoknak kevesebbet fizetniök? Vajjon érdeme-e az egyiknek, hogy ő fizethet és bűn-e a másoknak, hogy ő csak kevesebbet tud fizetni?* Milyen jogsérelem éri azt, akit az isteni kegyelem olyan helyre állított, hogy ő többel járulhat hozzá ehhez a nagyszerű és sok gondot feloldó szociális intézményhez, de majd ő is annyit élvez belőle, mint aki kevesebbet áldoz ugyancsak e szent cél érdekében? Milyen kis áldozat lenne ez azok részéről, akik jobb anyagi viszonyok között szolgálnak egyházunkban s mégis ellenzik ezt az igazságra való hivatkozással. *Nem lenne-e reájuk nézve nagyobb teher, ha épen az igazságra való hivatkozással megvalósulna a cikkben emlegetett fizetés-egylősítés?!*

A jognak és igazságnak két oldala közül a cikkíró ur az egyik, míg Igazgatótanácsunk mind a két oldalát figyelembe vette. Nagyon szomorú tapasztalat, hogy a krisztusi elvek a pénz csörgése között sokszor elnémulnak, hogy az anyagi élet lázas hullámveréseiben alámerülnek. Fájdalmasan említi ezt a cikkíró ur is s emiatt már nem is mer erre hivatkozni. *De vajjon kiknek kell ezeket az elveket újból és újból megszólaltatniok és kiknek kell újból és újból ezeket felszínre hozniok, hacsak nem nekünk, e meg nem ölhető elvek elhivatott szolgálóinak?!* Igen, nyugdíjalapot létesíteni Igazgatótanácsunk terve szerint! — ez méltányosan igazságos és testvériesen szociális. Itt az igazság ölelkezni fog a krisztusi elvekkel. Ez illik és ez talál a kálvinizmusnak kezdet óta vallott önzellen és szociális érzékű, boldogítani akaró világnézetébe!

Dr Benedek Imre.

Keresztes József reșiței ref. lelkész buzgó és eredményekben gazdag egyházépítő munkája után, megérdemelt elismerésben részesült. A reșiței ref. nőszövetség s az egyház lelkes tagjai október 31-én az istentisztelet alkalmával egy gyönyörű paláستtal ajándékozták meg. A lelkészt egyházával együtt segítse Isten a szeretet, a megértés és békesség áldott munkáiban való előbbhaladásra.

Egyházmegyei közgyűlés után.

Nem tudom kerületünk többi egyházmegyéinek közgyűlése milyen álláspontra helyezkedett az új nyugdíjintézeti alapszabálytervezettel szemben, de azt hiszem, általános a bihori egyházmegyében megnyilvánult hangulat, melynek közgyűlése a megnyugvás érzetével, nagy meglepéssel és őszinte örömmel fogadta el néhány megjegyzéssel az új nyugdíjintézeti alapszabálytervezetet.

Ez a meglepés annak tulajdonítható, hogy a tervezetkészítő-bizottság, teljes mértékben érvényesíteni igyekezett e közösteherviselésnél nélkülözhetetlen igazságosság és arányosság elvét akkor, amikor új alapokra fektette az intézetet és a hozzájárulás összegének megállapításánál a tényleges jövedelmet vette alapul. Igaz, hogy így nagyobb lesz az eddiginél az egy-egy lelkész által fizetendő összeg, azonban az a tudat, hogy csak a rám eső arányos részét fizetem a közös tehernek és hogy nem egy tökebálványt hízalok pénzemmel, a bizonytalan jövő még bizonytalanabb reménysége kedvéért, hanem öreg szolgatársaimnak adom meg, egy munkában eltöltött élet megérdemelt nyugalomát és hogy lelkészözvegyek, árvák részére lesz abból tisztességes megélhetés, fehérebb kenyér, melegebb ruha, — könnyűvé és örömmel hozrdozott, gyönyörűséges igává teszi számomra ezt a teheröbbletet.

Óriási jelentőségű életünkben e tervezetnek az az újítása, mely csak kötelező tagságot ismer és ezt a tanítókra is kiterjeszti. De ugyanakkor lehetővé is teszi számunkra a belépést azzal, hogy eltörli a belépési járulékot, ami lehetlenné tette eddig számunkra a jogosított tagság igénybevételét. — Ezzel a ténnyel a tanítói nyugdíj égetően fontos kérdése nyert megoldást végre anyaszentegyházunkban. — Eltűnik a panasz, mert nem mostoha gyermeke a tanító az anyaszentegyháznak, hanem munkája, áldozata, arányos teherviselése után, a javait is arányosan élvező fia. Ezért a nyereségért semmi áldozat nem sok. Mindent megér az a tudat, hogy anyaszentegyházunk veteményes kertjében munkálkodó testvéreink jövője biztosítva van, nem kell egy áldozatos munkában eltöltött élet után megalázó kegyelemkenyéren tengetni életöket.

Azonban ebből a minden részében nagyszerűen átgondolt, az igazságosság, arányosság, sőt a krisztusi szeretet elvének is megfelelő alapszabálytervezetből végzetesen hiányzik a régi, illetve a jelenleg érvényben levő törvény VII. tc. 3. fejezetében foglalt, özvegyek és árvák ellátásának módozatairól szóló 19. §, amely így szól: »Az országos református lelkészi nyugdíj özvegy és árvagyámintézet kötelezett és jogosított tagjainak özvegyei tekintet nélkül az el-

halt férj által élvezett fizetés, illetve nyugdíj mennyiségére és az általa eltöltött szolgálati évek számára, a belépési járulék és 5 évi tagdíj befizetésének kötelezettsége mellett mindnyájan egy és ugyanaz összegű évjáradékban részesülnek.» Nem helyettesíti ezt az új tervezet rendelkezése, mely szerint a 10 évet el nem töltött tag özvegye és árvái végkielégítésül visszakapják a befizetett tagdíjak kamatmentes összegét, mert ez a felelősség és teher lerázását jelenti. Már pedig az intézetnek az özvegyekkel és árvákkal szemben ezerszeresen kell érezni a felelősséget. Mit csináljon az az özvegy, aki 6—7 vagy 9 évi házasság után 3—4 gyermekkel özvegyen marad? Kap kb. 20—30 ezer leit végkielégítésül. Ebből él egy évig, kettőig, de mi lesz vele 2—3 év múlva, mikor gyermekeit iskoláztatni kellene? A biztos nyomoruságnak, sőt pusztulásnak néz elébe gyermekeivel együtt. Ki vállalja ezekért az elvesző lelkekért a felelősséget. Én azt hiszem, hogy Isten rajtunk követeli meg.

Ha a VII. tc. 19 §-a még arra is módot adott, hogy a be nem fizetett belépési járulékot és öt évi tagdíjat részletekben fizethesse meg az özvegy, 2 év alatt az öt illető évjáradékból, — ezt a humanus intézkedést az új alapszabályban is meg kell tenni, módot adva arra, hogy a 10 évnél kevesebb szolgálati idővel rendelkező tag özvegye és árvái a többi özvegyel és árvával egyenlő évjáradékban részesüljenek. Kár, hogy az egyházmegyei közgyűlés elvetette a vonatkozó indítványt azzal, hogy: »felborítaná a számításokat az ilyen esetekből előálló kiadástöbblet,« mert ezen indítvány felett, nem lehet egyszerűen napirendre térni. Az előálló kiadástöbblet hangoztatása nem lehet döntő érv, az nem boríthatja fel a számításokat, hiszen az évi tagdíjak összege ugyanis mindig változik a felmerülő szükséglet szerint. De ha felborítaná is ez a kiadástöbblet az eddigi számításokat, még akkor is számolni kell az ez uton felmerülő változásokkal, és ezen az alapon új számításokat kell eszközölni. Megéri ez a munka a reá fordított időt és fáradságot, mert ezzel siró özvegyek és árvák könnyeit töröli le intézetünk, enyhíti a nyomort és elnémitja a nélkülözők ajkán feltörő vádat és panaszt.

Még van idő a módosításra és bizunk abban, hogy az egyházkerületi tárgyalás alkalmával, egyházunk hivatalosai megkeresik és megtalálják a módját annak, hogy a tervezetbe a VII. tc. egész 19. §-a felvétessék, mert csak így lesz teljes az új alapszabály, így töltheti be intézetünk magasztos hivatását: nem csak a magunk, hanem főként özvegyeink és árváink jövőjének biztosítását.

Cauaceu.

Molnár Zoltán,
református-lelképásztor.

Tanítói nyugdíjintézet.

Folyó hó 3-án kaptuk kézhez véleménynyilvánítás végett az egyházkerületi ügyész ur által készített nyugdíjintézeti alapszabálytervezetet azzal az utasítással, hogy a tanítóértekezlet véleményét még ugyanaznap adjuk meg.

Mi ugyan a tanítóegyesületi értekezlet megbízásából az alapszabálytervezet egyes paragrafusaihoz fűzött véleményt el is készítettük, de ugyanakkor azt is kértük, hogy méltóztassanak módot adni egy újabb tervezet benyújtására, mely tervezet alapján a tanítói nyugdíjkérdést célszerűbben lehetne megoldani.

Tekintettel arra, hogy a legközelebbi kerületi gyűlés idejéig szolgálati uton ezen tervezet nem terjeszthető fel, ezuton bátorodom a tanítói nyugdíjkérdésben előterjeszteni elgondolásunkat megfontolás és megtárgyalás céljából.

Az egyházkerületi ügyész ur tervezetében új elv az, hogy az évi szükséglet aránylagos elosztása legyen az évi tagdíj s ez nagyon helyes elgondolás és ezen az alapon megoldható a tanítói nyugdíj kérdés is anélkül, hogy az a már meglevő lelkészi nyugdíjtökét megterhelné, mivel a tanítók által fizetendő évi tagdíjjárulékból s a tanítói állások után fizetendő fenntartói díjakból a nyugdíjigényeket ki lehet elégíteni.

Az igazság és a méltányosság azt kívánja, hogy aki a tagdíjat hosszabb időn át fizeti, kevesebb arányban, aki pedig nagyobb szolgálati ideje miatt kevesebb ideig fizeti a tagdíjat, nagyobb arányban járjon az évi költségekhez.

Ezen alapelvek szerint a tanítói nyugdíjkérdés megoldása a Z anyagi lehetőségekre való tekintettel szerintünk legcélszerűbben úgy oldható meg, ha:

1. A kerületi tanítói nyugdíjpénztárnak minden tanító, akár rendes, akár helyettes minőségben szolgál, 1937 január 1-től hivatalból elkötelezett tagja lesz.

2. Minden tag belépési díj címén 2000 (Kettőezer) Leit fizet 1937. november 1-ig.

3. Évi tagdíj címén minden tag a szolgálati éveinek megfelelő összeget köteles legkésőbb minden év november 1-ig az egyházi pénztár utján befizetni.

Ezen hozzájárulás 10 szolgálati évig az alapfizetés 5 százaléka s a 10-ik szolgálati évtől kezdve minden szolgálati évnél 1 százalékkal emelkedik a tagdíj. Az egyház pedig minden tanítói állás után évi 500 Lei fenntartói járulékot fizet.

4. Az első évben, tehát 1937-ben nyugdíjazás nem eszközölhető.

5. A teljes nyugdíjra 35 szolgálati év, vagy 57 éves betöltött életkor után tarthat igényt a tag.

6. Az alakulás öt első évében nyugdíjba menők, az általuk fizetendő tagdíjat öt évig kötelesek megfizetni a nyugdíjazás tartama alatt is.

7. Az évi nyugdíj összege az első 5 évben évi 18,000 Lei, azután pedig évi 24,000 Lei.

8. A nyugdíjigény csak 10 betöltött szolgálati évvel kezdődik s ez a teljes nyugdíj 50 százalékát teszi ki s minden további szolgálati évvel 2—2 százalékkal növekedik.

9. A nyugdíjazásra fel nem használt belépési, tag és fenntartói díjak tőkésítendők.

10. Az alapszabály öt évenként az idő követelményei szerint módosítandó.

11. Az elhalt tagok özvegyei és keresetképtelen kiskorú gyermekei a tagok részére illetékes nyugdíj összeg 75 százalékát kapnak évi nyugdíj gyanánt.

12. A fenntartói díjakat és a tagok járulékát az egyházak fegyelmiés anyagi felelősség terhe mellett kötelesek a kerületi nyugdíjpénztárba minden évben legkésőbb november 1-ig beszolgáltatni. Természetes, hogy a tagok járulékát a fizetésből havi részletekben mindig visszatartaná az egyház.

Ezek volnának a lényegesebb feltételek, melyeknek elfogadása esetén a tanítói nyugdíjkérdést a lehető legcélszerűbben, leggyorsabban és közmegelegedésre lehetne megoldani és el lehetne kerülni a lelkekben élő azon gyanusítást, hogy a lelkészi nyugdíjintézet jövedelmét a tanítók élveznék nagyobb mértékben s viszont; továbbá az is elkerülhető, hogy 10 évig a tanítók közül senki se mehessen nyugdíjba, amint azt az egyházkerületi ügyész ur tervezetéből olvastuk.

Méltóztassanak ezen előterjesztést érdeméhez mért figyelemben részesíteni, mert sokkal üdvösebbnek látszik, ha a tanítói nyugdíjkérdés az egyházkerület által, de a lelkészekétől elkülönítve nyer megoldást a fent elősorolt elvek gyakorlati alkalmazása által.

Reméljük, hogy kérelmünk meghallgatásra s a tanítói nyugdíjkérdés pedig közmegelegedésre és sürgős megoldásra talál.

Sálacea, 1936 november 5.

Jakab Lajos,
tanítóegyesületi főjegyző.

Bibliahét. November 16—21-ig a Bibliatársulat bibliahetet rendez. E héten bibliák után 300 leit meghaladó és legalább 3 példányt kitevő rendeléseknél 30 százalék engedményt ad.

Önnevelés, önfegyelem.

Az önnevelésnek nem azzal az ágával kívánok ezuttal foglalkozni, mely a tudás körének a kiszélesítését célozza, hanem azzal, amely a lélek erkölcsi oldalának legnemesibb területére: az önfegyelemre vonatkozik.

Az önfegyelem a lélek erkölcsi oldalának a legnemesebb kincse. S mint minden nemes érc, ugy ez is csak kitartó munkának lehet az eredménye. Nagyon kevés az az ember, aki az önfegyelem adottságával születik, a legtöbb embernek önneveléssel kell azt megszereznie.

Az önfegyelem hatalmas értékét már a régi görögök felismerték. Bár a legnagyobb erények egyikének tartották a hősiességet, mégis szállóigévé vált közöttük ez a bölcs mondás: »Az a legnagyobb hős, aki önmagát leggyőzi.«

Ha figyelemmel kísérjük a magunk és mások életét, kénytelenek vagyunk megállapítani, hogy az emberi viszonyok meglazulását legtöbb esetben az önfegyelem hiánya okozza. A más tetteinek a szigorú elbírálása, az elhirtelenkedett ítélet, a fékevesztett indulat: ezek azok a ferde kinövéssek, amelyek szembeállítják egymással az embereket, sőt igen sokszor a munkatársakat is.

De senkinek sincs olyan nagy szüksége az önfegyelem hősi erényére, mint éppen a tanítónak. Egy más foglalkozású egyén ritkán kerül abba a helyzetbe, hogy fékezni kelljen indulatait, de a tanítónak szinte pillanatonként kell magát legyőznie. Szinte naponta érik a szülők és fellebbvalók hol indokolt, hol indokolatlan kritikája, amelyekre ha fékevesztetten reagál, kockára teszi azt a bizalmat, amely működésének a legerősebb fundamentoma.

De ennél sokkal sikamlósabb terület a gyermekekkel való foglalkozásnak a területe. Ha két világ áll egymással folytonosan szemben: a tanító felnőtt, céltudatos és a növendékek célnélküli, gyermek-világa. A tanító folyton tudja mit akar és válogatott eszközökkel törekszik célja felé; a gyermek ellenben nem akar semmit, csak egyszerűen élni akar s minden erejével igyekszik lerázni magáról az iskola fékjét, mint a hámot még meg nem szokott csikó.

A tanító, ha tudatlan és tapasztalatlan, a gyermek »rosszaságán« folyton bosszankodik. Ha most aztán még az önfegyelem is hiányzik nála: egy örökös perpatvarrá, mindkét fél részére egy állandó torturává változik át az iskolai élet, melyben gyermekek és tanító mint két ellenség állanak egymással szemben.

A tanító sohase törekedjék arra, hogy a maga felnőtt világába helyezze a gyermekeket, mert ez természetellenes és lehetetlen, hanem ő ereszkedjen le a gyermekek világába és úgy igyekezzen erkölcsi magaslatra felemelni a gyermekeket. Így sokkal jobban tud hatni a gyermekekre; önuralmát jobban megőrizheti, mert belátja, hogy amit ő a felnőtt magaslatáról »rosszaságnak« nézett, nem más, mint a gyermek eredeti természete.

Ez intellektuális meggondolás mellett is azonban a tanítónak igen nagy önfegyelmzésre van szüksége. A gyermekek között szinte pillanatonként vetődnek fel olyan esetek, amelyek könnyen elragadhatják a tanítót, ha rá nem nevelte magát az önfegyelmre.

Ez pedig abban áll, hogy tanuljunk meg indulatainkon uralkodni. Az indulat hamar feltámad minden emberben, de kitartó munkával meg lehet azt szelidíteni. Még ma is igazság a görögök eme bölcs mondása: »Az a legnagyobb hős, aki önmagát legyőzi« de igaz az az újabb keletű szállóige is, hogy: »Aki haragosan ítél annak nincsen igazsága.«

Egyébként a tanító 10 parancsolatát a következőkben foglalnam össze:

1. Ha az iskolába belépsz, hagyd künn minden gondodat.
2. A tanító legfőbb erénye a türelem.
3. Ne feledd, hogy a gyermekek világa egy külön világ.
4. A gyermekek hibáival szemben megértő égy, gondolj a saját gyermekkorodra.
5. Veréssel gyermekhibákat sohase lehet kiirtani.
6. Kisebbitésekkel ne öld ki a gyermekek ön-bizalmát.
7. Ha állandóan foglalkoztatod a gyermeket nem rendetlenkedik.
8. Felindult lelkiállapotban sohase lépj a gyermekek közé.
9. A gyermekek eltanulják modorodat, viselkedésedet, tehát növendékeid előtt jó modort tanusíts és példásan viselkedj.
10. Az iskola ne börtön, hanem kellemes tartózkodási hely legyen.

Tóth Zsigmond.

Egyházmegyei közgyűlések.

Közgyűlés és lelkészértekezlet a Salonta-i egyházmegyében.

A salonta-i egyházmegye közgyűlését október 22-én tartotta meg Salontán. A közgyűlést megelőző napon lelkészi értekezlet volt. Ugy a lelkészi értekezlet, mint a közgyűlés a legnagyobb érdeklődés jegyében zajlott le.

Lelkészertekezleti tárgyak: az egyházfegyelem »Végrehajtási Utasításai«; »Az új nyugdíjtervezet ismertetése«; a »Lelkészer-

kezlet alapszabálya« és a «vănători-i presbitérium kérdései»: 1. az iskoláztatás köréből; 2. a lelkipásztori szolgálat teréről.

A »Végrehajtási utasítás«-t részleteiben elfogadta az értekezlet, s módosító javaslataival együtt — hogy a fegyelmező-bizottság az egész presbitérium legyen, hogy csak írásbeli beadványra indítható meg az eljárás; hogy hivatalnok (lelkész) az egyh. m. ill. az egyh. kerület lelkészértekezlete előtt tegye az eklézsia követést — zárt ülésben — az egyh. megye közgyűlése is megerősítette.

Az új nyugdíjtervezet előadói javaslatban maradt, azaz az e. m. lelkészértekezlete érdemben nem foglalkozhatott a kérdéssel, miután pl. a tanítószolgálat a tervezetet egyáltalán nem ismeri, s az egyes lelkészi köröknek sem volt alkalmuk azt áttanulmányozni. Lelkészértekezlet ezért az új nyugdíjtervezet előkészítésére, áttanulmányozására, szélesebb körben való ismertetésére — időt kért. A közgyűlés is elfogadta a javaslatot.

»A lelkészértekezlet alapszabályá«-t magáénak ismerte el az értekezlet. — A vânători-i presbitérium 2 kérdésére is megnyugtató feleletet adott az értekezlet.

Másnap a közgyűlést az Esperes imája nyitotta meg. A közgyűlés alkotó tagjai nagy szeretettel köszöntötték Arday Aladár esperest és Fráter Emil főgondnokot újabb 10 évre történt megválasztásuk alkalmából. Az új tisztikar eskütétele után, az esperes és a főgondnok a szívekhez szólottak, melyet számos üdvözlés, ígéretadás követett. Az egyh. megyei tanács a különböző bizottságok megalakulása után, megkezdte munkáját a közgyűlés.

A lelkészértekezlet javaslatai változatlan formában maradtak. Az ünnepies hangulatu közgyűlést, a sanleani egyházzól érkezett szomorú jelentés zavarta meg. A valamikor virágzó eklézsia — ma — a belső egyenetlenség következtében, teljes züllés képét mutatja. A közgyűlés kénytelen volt felhatalmazni az Esperest az E. T. I. tc. 47. §-ának alkalmazására.

Hozzájárult az e. m. közgyűlése, hogy az aradi II. parochiális kör megszervezése érdekében az előkészítő munkálatok beinduljanak.

Gyűlés után — még a délelőtti folyamán — a bírósági ügyek is lezajlottak. Az Ur Isten cselekedje, hogy mindenkoron és mindenhol egyetérthessenek az Ő választottai. C.

A carei-i egyházmegye

október 28-án tartotta rendes közgyűlését Gönczy Sándor esperes és dr. Nagy Sándor e. m. gondnok elnöklete alatt. A gyűlés jubilaris jellegű volt. Tizenöt éves fordulója érkezett el annak, hogy a jelenlegi egyházmegye megalakult és a szervezésben résztvevő

dr Nagy Sándor e. m. gondnok e tisztségét buzgósággal és elismerő szeretetben viseli. Alkalmi istentiszteletet Gönczy Sándor esperes tartott, s a gyűlésen üdvözölte jubiláló e. m. gondnokot. Ugy a megnyitó beszédét, mint az üdvözlésre adott választ jegyzőkönyvében örökíti meg közgyűlés. A részletes esperesi jelentés kapcsán kegyeletes megemlékezés történt egyetemes egyházunkat sújtó vesztegről, dr Baltazár Dezső püspök haláláról. A bizottságok alapos munkát végeztek. Tanügyi előadó a tanítók lelkes igyekezetéről, a szülők előforduló közönyösségéről, fizetési hátralékokról, tankönyvek hibáiról ad kimerítő jelentést. Belmissziói előadó visszaesésről, a munkák hanyatlásáról ad számot. Számvevő jelentése szintén borulató s szigorú határozati javaslatokat terjeszt elő elfogadásra. Dr Dohy Albert világi tanácsbíró hivatali esküt tett, Peleskey Sándor bervenii lelkész és Zöld István carei-i tanító bekebelezése megtörtént. Egyházkerületi és egyházmegyei tanácsok szabályrendelet tervezeteit közgyűlés elfogadta s egyházmegyei tanács tagjaivá a hivatalból jogosakon kívül megválasztotta Lovász Béla, Peleskey Sándor, Veress Kálmán, Kiss Ferenc lelkészeket, Domahidy István, dr Dohy Albert, ifj. Nagy Sándor, Esse Elek világi tagokat és Báthory József énekvezér-tanítót. Az egyházkerületi lelkészértekezlet alapszabálya és az egyházfegyelmi szabályrendelet végrehajtási utasítása változtató javaslat nélkül elfogadtatott, de a nyugdíjintézet alapszabály módosítása tárgyalás alapjául sem fogadtatott el. Aggályát fejezte ki közgyűlés a jogosított tagok kötelezettekké tétele miatt, mert ez az intézet anyagi romlására vezethet; szükségesnek tartja több szempontból azt is, hogy a tervezet készítésébe az egyházmegyék bevonassanak és kellő időt nyerjenek a terv megismerésére. A dr Tóth János lemondásával és Pásztóhy Dénes elhalálásával megüresedő világi főjegyzői, illetőleg két tanácsbírói tisztségre elrendeltetett a szavazás. Vöröss Zoltán lemondásával a tanügyi előadói és a számvevőszéki elnöki tisztség is választás alá került. Az egyházak és belhivatalnokok betérjesztései 50-re emelték a tárgysorozat számát s késő déli órákban végződött a gyűlés énekléssel és Esperes imádságával.

Jubiláló gondnok ebéden látta a közgyűlés alkotó tagjait, hol számos köszöntés hangzott el a vendéglátó jubilánsra.

Előző napokon bizottsági és bírósági ülések voltak. K. L.

A baia-mare-i egyházmegye

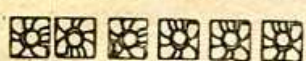
közgyűlését október hó 30-án tartotta Sätmar-on a leányiskola tornacsarnokában. A gyűlésen, dacára a rossz utaknak, az alkotó tagok csaknem teljes számban megjelentek. A gyűlés a XC. zsoltár

közös eléneklésével kezdődött, mely után Boros Jenő esperes imádkozott és dr Bőszörményi Emil egyházmegyei gondnok mondott korszerű megnyitó beszédet.

A közgyűlésnek egyik kiemelkedő tárgya volt Esperesnek az egyházmegye 1935. évi állapotáról szóló jelentése, mellyel kapcsolatban kimondatott, hogy a liturgia egységének biztosítása céljából a hétköznapi istentiszteletek mindenütt bibliaolvasással végzendők és mindenütt tartandók vallásos összejövetelek. Az egyházi tisztviselők hátralékos fizetésének a kiszolgáltatására, valamint a kerületi és egyházmegyei hátralékok rendezésére a presbiteriumok felelősség mellett elküteleztettek, amelynek ha nem tennének eleget, úgy ügyésztől vár javaslatot a közgyűlés a behajtásra vonatkozólag. Az időszaki változásokról szóló jelentéssel kapcsolatban kegyelettel adózott a közgyűlés a D. dr Baltazár Dezső püspök, valamint a Molnár Lajos és Bodnár Béla lelkészek emlékének s mindhármójuknak a nevét megörökítette jegyzőkönyvében. A gyász lerovása után örömmel erősítette meg állásaikban Weghofer Sándor livadonou-i, Márton Ferenc táuñii-maghareuş-i és Kiss Bertalan sätmar-i lelkészeket, valamint Adorján Mihály dara-i és Magoss Juliska apateu-i kántor-tanítókat s jóváhagyólag tudomásul vette a segédlelkészek, helyettes tanítók és kántorok alkalmazásában történt változásokat. A szavazatbontó-bizottság jelentéséből örömmel értesült arról, hogy egyházmegyei főjegyzővé Visky Ferenc, tanácsbírókká pedig Papp József és Kürthy Károly választották meg, akiket Esperes meleg szeretettel üdvözölt helyfoglalásuk alkalmából, Isten áldását kérvén működésükre. Az üdvözlésért és bizalomért Visky Ferenc és Papp József mondtak meghatottan köszönetet s készséggel ajánlották fel szolgálataikat az egyházmegyének.

A számvevőszék és tanügyi bizottság jelenléteit tárgyalta le ezután a közgyűlés, kimondván, hogy azok ellen a lelkészek ellen, akik egyházuk számadását nem terjesztették be, a fegyelmi eljárás megindítandó, a tanító-képviselők számát pedig ötre emelte fel. Széleskörű vitát váltott ki a lelkészi és tanítói értekezlet javaslataival kapcsolatban a Nyugdíjintézet átszervezésére vonatkozó tervezet, melyet tárgyalási alapul elfogadott a közgyűlés, de módosító javaslatait figyelmébe ajánlotta az egyházkerületi közgyűlésnek. Ugyancsak csekély változtatással elfogadta az egyházfegyelmi szabályzat végrehajtási utasításának tervezetét is.

Az egyes egyházakból beérkezett ügyek tárgyalása, valamint a bírósági ügyek is délutánra maradtak, melyeknek a letárgyalása este 8 óráig tartott, amikor is a közgyűlés Esperes imájával fejeződött be.

HIREK

Tileagdi lelkész-beiktatás. Vasárnap reggel, amikor a kéttornyú református templom elől elindult az autobusz Molnár Károly, volt újvárosi segédlelkész tisztelőivel, híveivel és barátaival a Cris völgyébe, buszszomorú ősz volt. Amire azonban Tileagdra, a nagy ünnepre készülő községbe érkeztünk, ahol az új lelkészt iktatja be a kerület főpásztora: Sulyok István, egy jóságos kéz szerte vonta a kék eget takaró függönyöket, a nap kikandikált a szét húzott függönyök mögül és késő őszi aranyos sugarait ráborította a százados templomra. Fél tíz óra után pár perccel érkezett meg az állomásra a gyorsvonat, melyen a beiktatást végző főpásztor és az új lelkész érkeztek. A szemekben az ünnepi pillanat öröme ragyog. Elmaradt a lovas-bandérium és a fogadtatási ünnepséget is csak a legrovidebbre kellett fogni. A vasuti kocsiból először Sulyok István püspök szállt ki, Vargha László egyházkerületi számvevő kíséretében, majd Molnár Károly az új lelkész és Kovács József egyházkerületi főpénztáros. Kovács András egyházgondnok lépett a főpásztor elé és pár közvetlen, de szívből jövő szóval üdvözölte a püspököt. Majd az állomás épülete előtt Palotas Rózsa a leányok, Vér János pedig a fiúk nevében nyújtott át köszöntő szavak keretében virágcsokrot a püspöknek és az új lelkésznek. A vendégek kocsikra szálltak és behajtottak a lelkészlakra, ahol a presbitérium, a hívek nagy tömege és környékbeli lelkészek élén Facsar Gyula

Uileac de Cris-i lelkész, mint beszolgáló lelkész üdvözölte az új lelkészt és a püspököt. Közben megkondult a harang és a hívek zsufolásig megtöltötték a többszáz éves, művészi értékű templomot, melyet a szorgos kezek virággal díszítettek fel. Bugott az orgona, zengett a hívők áhitatos éneke, amikor a lelkészek feketepalástos csoportja, Sulyok István püspökkel az élén bevonult a templomba. A püspök után jöttek Vaday Béla esperes, Molnár Károly, Facsar Gyula, Versényi Sándor posolacai, Nyeste István telechiui, Szücs István vaidai, Sas Kálmán Valea lui Mihai-i lelkészek, Telegdi József egyházmegyei főgondnok, dr. Ujfalussy Sándor alesdi ügyvéd és Jégh Károly egyházmegyei tanácsbírák. Az egyházi ének után Sulyok István és az új lelkész az urasztala elé mentek, ahol a beiktatási szertartás folyt le. Sulyok püspök mondott biblikus szépségű, de a mai sulyos idöket is megvilágító beszédet a gyülekezethez és az új lelkészhez. Beszédét Pál aposzta való utalással kezdte s azt a munkát értékelte, melyet az apostol végzett, semmivel sem törődve. Majd az új lelkész ment fel a szószékre, hogy elmondja gyülekezetében első egyházi beszédét. Jeremiás próféta szavait idézte, aki, amikor az Ur nagy feladatok elé állította kora fiatalágában így szólt: Én ifju vagyok még. Nagyszerű beszédében a lelkipásztor és a gyülekezet együttműködésének fontosságát hangoztatta. A mélyen szántó szavak nagy hatást váltottak ki a gyülekezett tagjaiból,

akik egyhangu lelkesedéssel választották meg Molnár Károlyt az eltávozott Sas Kálmán utódjául. Istentisztelet után, melyen többen vettek részt a község másfelekezeti tagjai közül is — diszközgyűlés volt. Vaday Béla esperes üdvözölte az új lelkészt, melyre Molnár Károly válaszolt, Kovács Károly gondnok a presbitérium és a hívek nevében köszöntötte a főpásztort, az esperest és az új lelkészt, melyre az esperes és az új lelkész válaszoltak. Ezután a lelkészi lakra vonultak, ahol a püspök és az új lelkész fogadta az üdvözléseket. Délben bankett volt, ahol az első pohárköszöntőt Sulyok István püspök mondta *Károly* királyra és *Mihály* trónörökösre. Délután a templomban vallásos ünnepélyt tartottak. Az ígét Szabó Pál oradeai segédlelkész hirdette. Daróczy Lajos hirlapíró »A keresztyén ember útja«, címmel tartott szabad-előadást. Este a Nagyszállóban gyűltek össze, ahol műsoros est fejezték be a szép ünnepnapot. *D. Kiss Lajos.*

Egyházmegyei nőszövetségi közgyűlés. A banatuli egyházmegye nőszövetsége f. hó 3-án és 4-én tartotta konferenciával egybekötött közgyűlését Reșița-n. 15 egyházközségi nőszövetség képviseltette magát mintegy 120 taggal. 3-án este bensőséges és magas színvonalu vallásos ünnepély vezette be az Ur ügyéért való sátorozást. Keresztes József helybeli lelkipásztor imádkozott buzgó és költői szárnyalásu imádságban emelve az áhitatos lelkeket Istenhez. Nemes Elemér esperes gondolatokban gazdag evangéliumi előadást tartott, mellyel Krisztushoz vezette hallgatóit. A többi számokat a nőszövet-

ség és a magyar olvasókör énekkarának művészi teljesítményei és hatásos szavalatok, köztük Nagy Janka tanítónő és Ercse Miklós lévita tanító szavalfai képezték, melyeket lelkesedéssel fogadott a templomot zsufolásig megtöltő gyülekezet. A nőszövetség énekkarát Veres József kántortanító vezette nagy szakértelemmel és Keresztes Józsefné lelkészné kísérte teljes precizitással harmóniumon, két nőszövetségi tag hegedűkísérete mellett. Másnap reggel a konferencia közös áhitattal kezdődött, melyet dr. Benedek Imre oravița-i h. lelkész gondolatokat ébresztő és elhatározásra indító, Péld. 31:10—31 alapján tartott, bibliamagyarázata készített elő. Utána megkezdődött a konferencia Streleczy Sándor belm. előadó vezetése mellett. Debreczeni István: Mit tehet a református nő egyházáért? címen, Torday János caranșebeși lévital-lelkész Kálvinnéről, Streleczy Sándor pedig a református nő egyházával szemben elkövetett mulasztásairól tartott bevezető előadást, melyeket hozzászólások követtek. Délután folyt le a közgyűlés, melyen Kis Károlyné elnöknő a múltat összefoglaló és a jövőre irányt mutató megnyitója, valamint a titkári és pénztári jelentés után tisztújítás következett, melynek rendjén megválasztotta elnökné: Kiss Károlynét, alelnökné özv. Zöld Mihálynét és Keresztes Józsefnét, titkárnak Mónus Istvánnét, pénztárnoknak Kicsi Józsefnét, Ellenörökné Rácz Gyálánét és Mészáros Gyulánét, továbbá 10 rendes és 5 pótválasztmányi tagot. A közgyűlés elhatározta, hogy felír az egyh. ker. nőszövetségéhez, hogy egy kerületi

árvaház létesítése iránt mielőbb tegye meg a kezdeményező lépéseket. A konferencia összes résztvevőit a reșițai nőszövetség látta vendégül szállással valamint külön és délben közös étkezéssel s úgy egyenként, mint összességben igaz testvéri szeretettel és nagy bőkezűséggel. Tette ezt különösen abból az alkalomból, hogy ezzel ünnepelte meg működése 25 éves fordulóját. Isten gazdag áldása legyen a lelkes és áldozatos nőszövetség vezetőin, tagjain és munkáján.

Egyházkerületünk három középiskolájába az 1936—37. összesen 384 növendék iratkozott be. Szignálatos csökkenés ez a tavalyi 432 beiratkozással szemben. Számszerint legnagyobb a csökkenés a sätmar-i liceumnál (25), percent szerint az oradea-i leánygimnáziumnál (13,7 %). A csökkenés oka részben a nyilvánossági jog hiánya s az ezzel összefüggő terhes vizsgadíjak, részben a szülők egyre nehezedő életviszonyai, amelyek a gyermekek iskoláz-

tatását lehetetlenné teszik. Az idén beiratkozott 384 növendék közül 213 fiu és 171 leány, 329 ref., 55 más vallásu, legnagyobb részt róm. kath. gyermekek a sätmar-i fiuliceumban. Egyházkerületünk vezetősége mindent megtesz ezen iskoláknak felleaditására. A segélyosztásánál — a rendelkezésünkre álló szerény, lélekszámonként 50 bani tanulmányi segély járulék keretein belül — segélyben részesítjük belhivatalnokaink gyermekeit, akik a mi középiskoláink internátusában vannak elhelyezve. Az ünnep másodnapi perselypénzeket kerületi határozat a sätmar-i liceum javára kötelezi el s ez is kizárólag a növendékek segélyezésére szolgál. Sajnos sokszor hiúsul meg minden fáradozás hiveink, sőt belhivatalnokaink közönyösségén.

Az ORLE Baltazár Dezső halála miatt elmaradt választmányi és közgyűlését november 23—25-én tartja meg. Az ORLE vezetését Czeglédy Sándor ceglédi lelkipásztor alelnök látja el.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

5429—1136. sz. KÖRRENDELET. Az alant felsorolt kebelbeli elemi iskolák iskolaszékeinek. Mai napig nem érkezett be az 1936—37. tanévre a ref. elemi iskolába beiratkozott növendékek kimutatása osztályok és nemek szerint a következő iskoláktól: Andrid, Domânești, Pișcolt, Valea lui Mihai, Ambud, Apateu, Berou, Boghiș, Românești, Turulung, Petin., Remetea-oaş, Ghioroc, Iermata neagră, Luntreni, Peregul mare. Peregül mic, Văntori, Albiș, Arpașel, Beiuș, Cetariu, Cherechiu, Finiș, Ghiaș, Oradea, Săldobaghiu, Sănnicolau, Sântimreu, Sișterea, Tămășda, Târgușor, Tăuteu, Tileagd, Uileacul de Criș, Uileacul de Munte. Haladéktalanul pótolandó, ellenkező esetben kénytelen leszek ezeket az iskolákat a maximális növendék létszáma után terhelni meg az 1 leus járulékkal. Oradea, 1936 november 7. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

Romania

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogad **25 bani Posta**

Egyházkerületünk kiadásában

MEGJELENT

és 1936. évi szeptember 1-től kezdődőleg kapható a

kisbetűs hangjegyes

énekeskönyv

Ára elsőrendű vászonkötésben

Lei 60.—

Lelkészi hivatalok megrendeléseit a szokott módon 3 havi hitélre és 10 drb. egyszerre való megrendelésénél **tíz százalék** engedménnyel intézi el az egyházkerületi tankönyvraktár.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Tulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, STRADA Dr. LAZAR AUREL 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületben

Készít mindenféle egyházi és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, műveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat, a legkülönbözőbb magán és kereskedelmi nyomtatványokat, meghívókat a legcsinosabb kivitelben és jutányos áron.

Nyomatott a Kálvin-nyomdában Oradea.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Pietr. Craiului Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye.

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVAN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	○○○	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
Református Püspöki Hivatal Oradea,	○○○	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Petru Maior 1.	○○○	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	○○○	hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Nyugdíjintézetünk alapszabálymódosítása.

Összeülendő egyházkerületi közgyűlésünkre a legnehezebb feladatok megoldása vár. Egyházi életünk három főirányában kell döntő fontosságú határozatokat hoznia és pedig lelki, pedagógiai és anyagi irányban. Betetőzni az egyházfegyelem vtsszaállítását a végrehajtási utasítás elkészítésével, megalkotni az új vallástanítási tantervet és elkészíteni a nyugdíjintézet új alapszabályát. Ha ezeket a feladatokat sikeresen megoldja, akkor méltán nevezhetjük reformgyűlésnek.

E három közül most legkönnyebb munka az egyházfegyelem ügye. A múlt közgyűlés a döntő szót már kimondotta, a tervezet idejében közzétett, minden egyházmegye foglalkozott vele, ha más-ként nem, a lelkészértekezleten.

Nehezebb a vallástanítási reformterv ügye. A tervezetet ismeretlen szerkesztője nem hozta a nagy nyilvánosság elé s bár a tanügyi bizottságok részletesen foglalkoztak is vele, de bizonyára sok olyan pedagógus és valláspedagógus van kerületünkben, akiknek szavát nem lett volna céltalan meghallgatni, annál is inkább, mert úgy lehet sejteni, hogy gyökeres változtatásokat tartalmaz. Valahogy visszás is, hogy míg pl. az egyházfegyelem ügyével is némileg, a nyugdíjintézettel részletesebben, addig ezzel a nem kisebb fontosságú tárgyal nyilvánosan senki sem foglalkozott.

A három feladat közül legnehezebb a nyugdíjintézet átszervezése.

Két fontos ok kényszerített az alapszabályok megváltoztatására. Az egyik, hogy a tagdíjak eddigi alapja: a kongrua nagyon alacsony lett és leszállítása következtében már nem is nyújt fedezetet — az eddigi százalék mellett, úgy, hogy a folyó évi tagdíjak a nyugdíjárándóságokat nem fedezik. Ez a — sajnos, — nagyon kellemetlen tény nagyon igazolta e sorok íróját, ki kezdettől fogva helytelenítettem

a kongruának alapul vételét, aminek e lapban már kezdetben is kifejezést adtam. Ez az alap a lehető legigazságtalanabb alap volt, mert a gyenge javadalmu lelkész fizetett a legtöbbet, mivel az ő fizetésének legnagyobb részét a kongrua képezte. A másik ok, ami ugyan — sajnos, — még magában nem tette volna időszerűvé az átalakitást, az özvegyek és árvák nyomoruságos nyugdíja, illetve segélye volt, melyen kötelességünk változtatni.

A nyugdíjintézet közzétett alapszabálytervezetere e lapban több komoly észrevétel hangzott el. Ezekre, sem a hivatalos tervezetre szándékosan nem tettem semmi megjegyzést, nehogy bárki is hivatalos álláspontnak tartsa, hanem szabadfolyást igyekeztem engedni a különféle véleménynyilvánításnak. Most azonban, mikor a dönteni készülő kerületi közgyűlés küszöbén állunk, engedjék meg, hogy úgy a hivatalos tervezet, mint a hozzászólások felől a magam tárgyilagos kritikai megjegyzéseit elmondhassam.

Először a hozzászólásokon kezdem.

Bármennyire sajnálom, sőt bármennyire igazságosnak tartom, sőt bármennyire előnyös reám nézve, mégsem érthetek egyet Boruzs Lajos szerkesztőtársammal abban a tekintetben, hogy ő különféle kategóriákat akar felállítani és a tagdíjakat is többféle összegben akarja megállapítani. Ez bármennyire igazságosnak látszik is, mégis a legteljesebben igazságtalan. Tovább folytatja azt a sokszor igazságtalanságnak nevezhető visszásságot, melyet sokan egész életükön át szenvedtek. Aki egész életén keresztül nem tudott bejutni egy rendes, nyugodt életet biztosító állásba, akinek sokkal nagyobb feladat volt az étellel megbirkózni, akinek nem állott módjában vagyont gyűjteni, vagy a legkevesebbet is félretenni, az még azzal is bünhődjön, hogy öreg korában, nyugdíjbamenetel esetén is jobban keljen szűkölködni, mint más egész életén át jobb sorsban élt vele egyenlő képesítésű kollegájának. De gyakorlatilag is a kivihetetlenséggel határos. Mi történik akkor, ha valaki közben jobb javadalmu állásba kerül, melyik kategória szerint kapja majd a nyugdíjat? Amelyikbe hosszabb ideig szolgált? S ha történetesen a kisebbikben, akkor miért fizessen nagyobb tagdíjat? Vagy pedig akkor arányosan kell majd nyugdíját megállapítani a két, illetve a tervezet szerinti három kategória között. Így azonban nem három, hanem ki tudná megmondani, hogy hány kategória lesz? Az ő tervezete szerint az özvegyek nyugdíja egységes legyen. Kérdem: érdemes-e akkor a kategorizálás, midőn tudvalevő, hogy sokkal több az özvegyek száma, mint a nyugdíjasoké? Az egymás terhét hordozzátok elvét ki gyakorolja, ha mi sem? Vagy a pénz nagyobb hatalom, mint Krisztus és mi a pénznek és nem Krisztusnak hódoljunk?

Jakab Lajos tanítóegyesületi főjegyző urnak, a tanítóegyesület véleményét kifejező elgondolására, mely szerint ők külön tanítói nyugdíjintézet megszervezését óhajtják, ki kell jelentenem, hogy ezt a lehetetlenséggel határosnak tartom. Szerintem épen a tanítóság érdeke kívánja, hogy együtt legyen a lelkészekével, hogy ezáltal egy erősebb intézet kötelékébe tartozzanak, mintha csak maguk alakítanak meg azt. Ha igazság, hogy az egységben van az erő, akkor ez nemcsak elméleti, hanem nagyon is gyakorlati igazság és épen ott igazság, ahol pénzről van szó. Az önálló kísérletezésnek lehetnek biztató jelenségei, de vannak nagyon komoly, sőt szomorú bizonyosságai is. Van egyházmegyei tanítóegyesület, melyben a sajátmaguk által megállapított kartársaik halála után járó temetési járulékokat sem fizetik be. Hogy fizetnek akkor egy állandó járulékot? Hiszen ezek és hasonló tapasztalatok hosszú ideig nagy és erős ellenzékét állítottak az elé, hogy a tanítók kötelezett tagjai legyenek a nyugdíjintézetnek. De mindenesetre jobban lehet remélni, hogy egy kerületi tekintélyű és egyetemes súlyú intézet jobban betudja szedni a tagdíjjárulékokat, mint a külön alakult intézmény. Egyébiránt sem vagyok képes a számításuk reálitását megtalálni, mert nem bírom elképzelni, hogy az 5 plusz 1 százalékkal növekedő tagdíjjal, hogy lehet ugyanannyi, sőt az özvegyeknek több nyugdíjat adni, mint az állandónak látszó 9 százalék mellett, amint azt a hivatalos egységes tervezet feltünteti.

Ezek tekintetében tehát sokkal helyesebbnek tartom a hivatalos, dr Harcsár Géza ker. ügyész ur által nagyon alapos munkával és körültekintéssel készített tervezetet, melyért mi lelkészek csak a legnagyobb elismeréssel és köszönettel adózhatunk. Különösen elismerést érdemel a javaslatnak az a része, mely az özvegyek és árvák nyugdíját az eddigi nyomoruságos alamizsna összeg helyett lényegesen magasabb összegre tervezi. Mert az eddigi teljes nyugdíjat élvező özvegy évi 18.000 és az árva évi 1000 Lei-es nyugdíja, illetve segélye valóságos szégyene volt a nyugdíjintézetnek és magának a lelkészi karnak.

De minden elismerés mellett szerény véleményem szerint három olyan része van a tervezetnek, melyet nem tudnék magamévá tenni. Az egyik a belépési járulékok teljes megszüntetése. Ezt nemcsak azért helytelenítem, mert ennek fenntartása jelentékenyen megnövelné az alaptőkét, aminek hozzávéka csökkentené az évi tagdíjjárulékokat, hanem azért sem, mert elhagyása igazságtalan az eddigi tagokkal szemben, akik 12.000 Leieket fizettek be és amely összeg azóta jelentékeny összeget kamatozott. Az, amit a tervezet

ennek honorálása gyanánt feltüntet, nagyon csekély ellenértéke ennek a tekintélyes értékű áldozatnak.

A másik a fenntartói díjnak a régi és pedig minden egyháznál egyenlő összegben fenntartása. A régi összeget szerintem már azért sem lehet akkor, mikor a tagdíjjárulék lényegesen emelkedik, továbbra is fenntartani, mert azóta az az 500 Lei sokkal kisebb értékű, mint a megállapítás idején volt. Mivel azonban egyes kis egyházakra ez így is terhet jelent, igazságosabb lenne ennek lélekszám szerinti megállapítása. Nem a nagy egyházakat kell félteni és védeni, hanem a kicsiket, mert sokkal nehezebb egy kis egyháznak pl. lelkésze és két tanítója után 1500 Leit kifizetni, mint egy nagyobbak ugyanannyit, vagy még kevesebbet, mert nincs iskolája.

A harmadik a neveltetési segély tervezetének az a része, mely ezt 1200 Leiben állapítja meg akkor is, ha egy, akkor is, ha pl. 4 gyermek marad árván. Hiszen ez nem más, mint az egyke propagálása épen akkor, mikor épen nekünk kell legjobban küzdenünk ellene. Inkább legyen kisebb a lelkészi nyugdíj, minthogy ez így maradjon. Aminthogy sokkal több a ma is meglevő évi 36.000 Lei nyugdíj, mint egy özvegynek és egy gyermekének ugyanannyi. Hátha még hozzávesszük, hogy a legtöbb özvegy akkor marad özvegyen kiskorú gyermekeivel, amikor még ennek az összegnek csak egy részét kapja, mert férje nem szolgálta le a teljes 40 évet. Abba meg épen semmiesetre sem lehet belenyugodnunk, hogy a gyermekek segélye is az eltöltött szolgálati időhöz igazodjék!

Ha összegezem ennek a tervezetnek egyes részeit és az egyházmegyék észrevételeit, akkor semmiesetre se tudnék nyugodtan hozzájárulni ahoz, hogy ezt az alapszabálmódosítást a most összeülő közgyűlés végrehajtsa. Az egyházmegyék közül ugyanis csak a baia-mare-i és bihor-i foglalkoztak vele érdemlegesen és tettek rá észrevételeket. A banat-i egyáltalán nem foglalkozhatott vele, még lelkészértekezlete sem érdemlegesen, a salonta-i halasztást kért, az eriul-i homlokegyenest ellenkező véleményem van, a care-i pedig tárgyalás alapjául sem fogadja el. Közgyűlésünk tehát nem tehet mást, minthogy a döntést elhalasztja. Mert inkább később hajtsa végre, minthogy elsietett határozattal olyat alkosson, amit pár év múlva újra foltozás alá kell vennie.

Debreczeni István.

A gyümölcstermelés jelentősége és haszna címen Patakfalvy Zsigmond tanító egy 36 oldalas füzetet irt. A munkával megnyerte az unitárius tanítók egyesülete által hirdetett pályázatot s a füzet az egyesület kiadásában, több illusztrációval nyomtatásban meg is jelent. Ára darabonként 5 Lei, hozzá portó és kezelési költség (ca 1 Lei darabonként). Megrendeléseket közvetít az egyházker. tanszerraktára.

Általánosság.

I.

Van nekünk, lelkipásztorok legtöbbszörének, majdnem azt lehet mondani: egy sajátlagos bűnünk: az, hogy az általánosság és az ebből bizony meglehetősen gyakran következő bizonytalanság ködös és határozatlan körvonalu mezején járunk. Legutóbb egy konferencián szó volt a liberálizmus veszélyéről: az általánosság szerintem veszély, még pedig nagyrészt a liberálizmusnak, hitvallási tudatunk és jellegünk határozatlanságának, szolgálatunk bizonytalanságának természetes következménye. Oka még az elvi ingadozás is. Pedig semmi sem igényli úgy az elvi határozottságot, mint az általános megállapítások. További oka még az élet adottságainak, melyek az ige szolgálata, a hitmunka (belmisszió) számára teret nyújthatnak, vagy teljes, vagy hiányos ismerete, a feladatok észrenemvétele, és nincs kizárva, hogy némely esetben szellemi tunyaság, beidegzett és bennünk megfagyott elveknek szinte reflexszerű előadása, a szellemi rugékonyság, a következetesség, kezdeményező képesség, prófétai bátorság és felelősség hiánya, önállótlan és gyakorlatiatlanság. Ezt az általánosságot sokszor tapasztalhatjuk gyülekezeti és hitmunkabeli igehirdetésünkben, különféle előadásainknak úgy tárgy-megválasztásában, mint feldolgozásában, sőt pásztori munkánk nagy részében is.

Amellett, hogy ha nagy általánosságban mozgunk, nincs meg szolgálatunknak a kellő, bár láthatatlan sikere és eredménye, mert hallgatóink feje felett beszélünk el, mert őket nem tudjuk megragadni, a visszahatás veszélye is fenyeget. Ugyanis az általánosság mezején való gyakori forgolódás megszégyeníthet és üressé tehet. Nem az igehirdetői utalizmus, vagy pietizmus kérdése az, hanem a prófétaságé, amelyen nemcsak szolgálatunk sikere fordul meg, hanem jogosultsága is.

Az általános, elvi megállapításokra, forgalmi tisztázásokra, éles elhatározásokra, nagyérvényű normák meglátására, tartalmuknak minél részletesebb elméleti kiaknázására is feltétlenül szükség van az ige hathatós hirdetésének érdekében (ezért tartozik az egyház munkái közé mint megelőző tevékenység a theologia is), azonban további munkánkban már nem ezt, hanem a következő, gyakorlati, prófétai részt kell végeznünk. »Hallja a Te szolgád« — ez, az elvi tisztázás, a mondanivalóknak, tennivalóknak alapos és következetes átgondolása, megértése, magunkévátévése csak az első lépés, de tovább kell menni: hirdetni, tenni, tolmácsolni és közelhozni is kell azt. Az áradást az apró csatornák kiviszik egyes földdarabokra is,

sőt sokszor egyes növények tövére is. A prófétai szolgálatnak e két ága feltétlenül megvan. Ha az elvi résznél véget ér a munka, az csak részleges. Ott csak az előkészület van meg. Aki pedig állandóan az előkészület pitvarában él, annak az élete meddő, annak nincs szolgálata, az olyan nagy próféta. Az ilyen élet az intenzitás és expanzió hiánya miatt prófétai szolgálatra mindinkább alkalmatlanná válik. Minden prófétai igehirdetőnek pedig a *maga helyén és idején* (on the right place, at the right time) egyenesen pótolhatatlannak kell lennie. Ez következik Istennel az ő akaratisága természetén alapuló végzéséből és abból a hivatásszerűségből, amit már Kálvin is észrevett és hangsúlyozott.¹ Annak a tudata, hogy a szolgálat alanya a Szentlélekisten, az ember pedig csak eszköz, olyan alázatosságot ad, mely utját vágja minden pogányos titánizmusnak.

A próféták a bátorság, a rajongás és szenvedelem, hajthatatlanság stb. mellett, noha minden ténykedésüket sub specie aeternitatis végezték, a *leggyakorlatiasabb emberek voltak*. »A próféta sohasem *elméleti*, hanem mindig *praktikus*, azaz magával az étellel áll kapcsolatban és azt fejleszteni hivatott.«² Az eschatologia és praktikum náluk nemcsak összeférnek egymással, hanem emez abból következik. »A próféták mindent, a legkisebb dolgot is az Isten szempontjából, az örökkévalóságon át szemlélve, ítélnék meg, ennek világitásánál értékelik a jelen dolgokat... és ők vonták le... legmesszebbmenőleg a következtetéseket.«³ »A Krisztus előtti VIII. század prófétái mélységesen érdeklődnek a szociális ügyek iránt.«⁴ »A világ összes tanulmányában és törvénykönyvében nincs annyi szociális tanítás, mint a Törvényben, a próféták írásaiban és a zsoltárokból,«⁵ a szocializmusnak pedig, amely erre a tanításra is felhívta a figyelmet, egyik méltánylandó haszna Kutter radikális kifejezése szerint az, hogy »visszaadja az embert a földnek«,⁶ ami természet-szerűleg a legnagyobb gyakorlatiasságot követeli meg s ami nemcsak Krisztus egész tanításának tartalmában van benne, hanem amit ki is fejezett.«⁷ Friedrich Gogarten »radikale Weltlichkeit«-jának ugyanez az értelme. Fosdick E. H. odáig megy, hogy Krisztusról a következő megállapítást teszi: »Az ő nemében bármilyen intézmény s csak a hasznosságával igazolhatja igényét a fennmaradásra...«⁸

¹ Institutio III. 10: 6.

² Dr. Ravasz L.: Széchenyi, a próféta. Gondolatok. 198 old.

³ Dr. Kecskeméthy I.: Az ótest. vall. A mi vallásunk 32. old.

⁴ Bedale Károly: A héber nép szoc. tört. — Keeble Ince: A Szentírás szoc. tan.-ban 29. old.

⁵ Keeble i. m. Bevez. 13. old.

⁶ Idézi dr. Tavaszy S.: A szoc. és gazd. törekvések theol. etikai megítélése. 20. old. — ⁷ Ján. 17: 15. — ⁸ A szolg. értelme 47. old.

A próféták gyakorlatiassága nem azt jelenti, hogy ők megal-
kuvóak voltak, hanem hogy lázas szolgálatuk életbevágó volt. Nem-
csak fontosságát illetően, hanem abban a tekintetben, hogy az életre,
a gyakorlati magatartásra irányult. Ugyanezt a gyakorlati, prófétai
vonást lehet reformátorainknál látni. Ezekkel szemben amikor ben-
nünket »ideálisták«-nak neveznek, nem az a megítélő zöngé hallszik
ki ebből, hogy eszmények, magas célok érvényét ismerjük el és
ezekért dolgozunk (mert ezt tapasztalhatják pl. általuk nagyon reá-
lisoknak tartott államférfiaknál is), hanem az, hogy elvesztettük lá-
baink alól a talajt, hogy eszményeinknek átöntését és a világhoz
való viszonyítását nem munkáljuk kellő és szükséges gyakorlati ér-
zéssel és életrevalósággal. A próféták nem fantaszták voltak. Szívük
Istenbe kapcsolódott, de lábuk a földön állt, kezük a társadalom
ütőerén volt, a társadalomban dolgozott és szemük husból és vérből
való embereket, adottságokat és feladatokat látott meg.

NITS ISTVÁN J.

Hozzászólás

a nyugdíjintézet új alapszabály tervezetéhez.

A beius-i tanítói értekezlet foglalkozva a hivatalos lapban
közölt új nyugdíjintézet szabályzatával, annak érvénybe léptetése
előtt azon lényeges módosítást kíván.

Megnyugvással veszi tudomásul értekezlet a minden egyházi
belhivatalnok belépésére kötelező határozatot, mert ezzel hosszú
esztendőök küzdelmében, jövőnkkel vívott harcunk idején legalább
némileg felszabadulunk a naponta reánk nehezedő, legnyomasztóbb
gondjainktól.

El kell ismernünk, hogy a szabálytervezet valóban »az egymás
terhét hordozzátok« nemes elgondolásból indul ki és ezen az alapon
kívánja megoldani és véglegesen rendezni a nyugdíjkérdést.

Az értekezletet is éppen ez az elgondolás indítja arra, hogy
észrevételeit és kívánságait a szabályzattal kapcsolatban megtegye.

A fedezet és szükséglet alapja reális, mivel a mindenkori
tényleges fizetést és a fenntartói járulékokat veszi alapul. A be-
folyó jövedelem elosztása a tanítókra nézve nem méltányos. A
tanítók által fizetendő személyi járulék és a nyugdíj végső összege
(24,000 Lei) nem áll arányban a lelkészek által fizetendő személyi
járulék és a 48,000 Lei végső nyugdíj összegével. Ugyanis, ha a
legkisebb személyi járulékot fizető tanítónak 24,000 Lei alapfizeté-
sét vesszük alapul; a 9 százalékos személyi járulék és a 10 százalékos

mindnyájunkban felébred a kötelességérzet: sok a tennivalónk ezen a téren és minden alkalmat és módot meg kell ragadnunk tervszerű kiépítésére.

A református egységnevelés egyik nem kivihetetlen elősegítője, módja az, amit az elemi iskolai egyházi énektanítás szolgálatba állításával gondolok munkálni.

Nincs másról szó, mint egységességet vinni be a kerület minden elemi iskolájába és belmissziójába a két, esetleg többszólamu énektanítás bevezetésével. Ma kerületünknek legtöbb iskolájában tanítanak legalább kétszólamu műénekeket, köztük többet énekeskönyvünk énekei közül. Ezenkívül egyházi belmissziói alakulataink is állandóan foglalkoznak énektanulással. Kérdem: nem e volna célszerű és megvalósítható az, hogy minden iskolában és belmissziói alakulatban az egyházi énekeket kötelezően ugyanazon összhangzati (két-, háromszólamos) letétben tanítanák.

Mit érnének el ezzel?

1. Egyik előnye az volna, hogy idővel a gyülekezetekben szebbé tehetnénk az éneklést.

2. Az összhang vonzó, sok emberre különösen csábító hatással van és sokszor ösztönszerűen is felkeresi az alkalmat hallani vagy éppen aktív részt venni benne.

3. Lehet, hatással lenne a családban az elhanyagolt egyházi énekkultusz újraébredésére, ahol a gyermekek kétszólamu éneklésébe a férfi- és nőszövetségbe járó apa vagy anya, esetleg IKE-s nagyobb testvér is beleszólna.

4. Sokan emlékszünk még a háborus és azutáni idők orosz foglyaira, akiket az orosz dalok összhangbani éneklésének vágya hozott össze még a legnagyobb nyomoruság idején is. Gondolom, hogy az egyházi összhangzatos ének ilyeszerű egységes tanítása hatással lenne népünk zenei érzékének a fejlesztésére és arra, hogy az embereket egymáshoz közelebb hozza.

5. A kétszólamu éneklés hivatalos, egységes formájának bevezetésével nagyon sok — sőt minden — tanítónak segítségére lennénk. Nincs olyan tanító, aki ne tanítaná szívesen az összhangzatos énekeket is, de nem mindenkinek van türelme és ideje az összhangzatosításhoz és ha van is, egyik így, a másik úgy csinálja. Ma az a helyzet ezen a téren, hogy ahány iskola és ahány egyházközség, annyiféle formában tanítanak, sőt egy egyház különböző belmissziói alakulataiban és iskoláiban, a vezetők szerint, különböző letétet használnak, ez pedig nincs fejlesztőleg sem az énektanításunkra sem arra, hogy az ének összekötő kapoccsá váljon és segítő eszköz legyen a református egység szilárdabbá tételének munkájában.

E gondolat megvalósítása ellen sok kifogást lehet emelni, elismerem. Ezek közül nem utolsó helyen áll bizonyára kettő: 1. hogy lehetne keresztül vinni, hiszen az egyházi énekek két vagy többszólamu kiadása rengetegbe kerül, úgy, hogy a megjelenő munkát sem a lelkész, sem a tanító vagy más tényező nem tudná megvásárolni; 2. meg ki készítené el az egész kerületre kötelező formában? Sorrend változtatással a másodikra felelve, először azt mondom: vannak egyházunknak zenés papjai, tanítói, de vannak hivatásos zenészek, akik a célnak legmegfelelőbb egyszerű, dallam formában megoldanák a kérdést egy hozzáértő szakbizottság pályázati feltételeinek értelmében.

Ami a drágaságot illeti, csak annyit említék, hogy a mai sokszorosító iparnak annyiféle lehetősége van olcsón megoldani a kérdést, hogy nem föltétlen szükséges a nagyon drága nyomtatásos eljáráshoz folyamodni (litografia, cinkografia stb.) Akármilyen költséges is legyen azonban, még sem lenne olyan drága, hogy minden egyház vagy belmissziói alakulat egyéb kiadásai mellett meg ne tudná vásárolni legalább egy-két példányban vezetői számára.

Lenne egy olcsóbb megoldás is! Ez pedig a hivatalos lap felhasználása, amely által minden esztendőben kiküldené az egyházkerület szeptember előtt (tehát a belmissziói munkákat megelőzően) azokat az énekeket, amelyeket minden körülmény figyelembevételével tanításra kijelölne.

A hivatalos lappal együtt jó szolgálatot tehetne a Ref. Jövő is az ügy népszerűsítése érdekében.

*

Amennyiben érdemes ezzel az üggyel foglalkozni, felhivom rá az érdeklődők és érdekeltek figyelmét.

Kilin Sándor.

A tractus eriolui lelkészi-értekezlete.

Nov. 3-án tartotta Săcueni-ben lelkészi karunk egyházmegyei értekezletét. Csaknem mindnyájan megjelentek a lelkipásztorok, tudva azt, hogy nagy fontosságú ügyek kerülnek tárgyalás alá.

Széles és alapos megvilágításban részesült mindenekelőtt a ker. nyugdíj-tervezet, amelyet Esperes ur ismertetett. Általános nézetként kristályosodott ki az egyenlő jog, egyenlő kötelesség elve, amely a méltányossággal karöltve legegyszerűbben a lapunkban napvilágot látott Boruzs-féle indítvány alapján oldható meg. Lelkészi értekezletünk e mellett foglalt állást s hangsúlyozva a tényleg élvezett javadalom figyelembe vételét, kéri a nyugdíj kategóriák fel-

állítását. Súlyos terhet jelent az új tervezet a jelenben élő generációra, mert egyrészt a tökékezés is az ő feladata, hogy a jövő nemzedék nyugodtabb és biztosabb keretek között mozoghasson, másrészt az élő tőkét is neki kell szolgáltatni a múlt veszteségeinek kárpótlására. Ugy, hogy sokan egyenesen azt mondják, hogy a bizonytalan jövőért megölik a jelent, mert egyenesen fizikai képtelenség onnan venni, ahol nincs. Ha a mai 180—250 leies havi járulékot 5—800 leire emelik, talán senki se fog kapni a kongruájából semmit se, legjobb lesz nyugdíjasnak lenni. Ez volt az értekezlet hangulata.

Ezután az egyházmegye tanítói értekezletének javaslatai kerültek a zöld asztalra, amelyeket a teljes megértés és méltánylás fülével hallgatott végig lelkeszi értekezletünk azt jegyezvén meg: csak arra vigyázzunk, hogy addig feszítsük a hirt, míg el nem szakad, mert újabb meg újabb követelésekkel állván népünk elé könnyen elveszthetjük azt a fájdalmasan kicsi kenyeret is, ami ma még a kezünkben van.

Belmissziói előadó indítványára kimondatott újból a körli lelkeszértekezletek munkába állítása, ami évek óta a tétlenség hinárjába süppedt. Ideje volna étellel megtölteni ezt az üres keretet is.

Gönczy Sándor mérnök terjesztett elő ezután népünk gazdasági megszervezése tárgyában távol horizontokra sugaras fényt vető elgondolást. Adná Isten, hogy ez a lelkes kezdeményezés ne fuladna bele a patópáli bölcsesség kényelmes pipafüstjébe.

Kalmár István tanácsbíró az egyházfegyelmi szabályrendeletet s annak Végrehajtási Utasítását ismertette. Érdekes és mélyreható vita indult meg e fontos és kényes téma felett, amely még távolról sincs befejezve és lezárva.

E sorok írója mutatta be Peleskey Sándor Alapszabálytervezetét a Ker. Lelkeszértekezletre vonatkozólag, amelyet javaslatára több kisebb mellett azon lényeges módosítással fogadott el értekezletünk, mely szerint az Értekezlet tisztviselőit és választmányát nem a közgyűlés választja saját tagjai közül egy évre, hanem az Egyetemes gyűlés saját tagjai közül 3 évre.

Ezzel zárult a lelkeszi-értekezlet tárgyalása s átalakult az értekezlet Egyházmegyei Gyámintézeti közgyűléssé, amelynek egyetlen, de nagyfontosságú tárgya volt az Alapszabályok átalakítása.

Itt is újabb teher szakad vállainkra, mert, ha azt akarjuk, hogy 10—15 év múlva, amikor egyszerre lesz nyugdíjképes 20—25 lelkesze egyházmegyénknek, össze ne roppanjon intézményünk, kénytelenek vagyunk külön tőkét gyűjteni ezek számára. Ennek következtében különösen súlyos helyzetbe kerülnek az egyházmegyénkbe

kerülő új lelkészek, főként ha már több évi szolgálat után jönnek ide más egyházmegyéből, mert akkor visszamenőleg minden szolgálati évök után meg kell fizetni a járulékot a tekintélyes belépési járulékon felül.

Igazán keserves önmegtagadás árán próbáljuk biztosítani az öregség gondtalanságát. Ki éri meg közülünk Uristen?! B. L.

IRODALOM

Az Ige fényében.

Papp Zsigmond sátmari s. lelkész predikációs kötete, 25 szépen kidolgozott beszédben egy városi gyülekezet és a személyes keresztyén élet kérdéseinek serege lüktet e kötetben. Az írójuk, mint a beszédek hangja is mutatja, szerény, őszinte, mély hitű ember, aki keresi, mint minden igehirdető, hogy az Ige *valóságosan* világossága legyen a ma utvesztőbe jutott embernek. Ezért az igehirdetése hangját is keresi, hol, hogyan szóljon, hogy annál hűségesebb követe legyen a Hatalmas Istennek. Beszédeinek többes első személye azt jelzi, hogy a maga személyes bizonyosságával akar beállani a megszomorítottak és megvigasztaltak, a betegek és meggyógyítottak sorába. Szép kifejezések, csiszolt gondolatok, a mindennapi élet kérdéseinek a feltárása mutatja azt a nagy küzdelmet, amelyet emberi oldalról vivhat az igehirdető, hogy a lelket Isten elé állítsa, hogy ott a kereszt alatt a Szentlélek segítse döntéshez, felelethez: Hiszek Uram . . .

Legyen szabad most az értékes kötet kapcsán egy pár homiletikai megjegyzést tennünk. Igaz, hogy e beszédek homiliáknak készültek és a textus kifejtése a főcél, azonban az emberi szavak mögött az élő Isten van. A mi beszédünk a katedrán nem lehet *elmélkedés* emberi értelmezés szerint, mert hitvallásaink szerint: Praedictio verbi divini est verbum divinum. Az exegezis segít ebben és segít éppen az az őszinteség, amely magunkat is *ítélet* alá állít. Az igehirdetés e szerint *személyes* megszólítás rajtunk keresztül. Éle van, mint a kétélű fegyvernek. Ezért kísértés az élt egy szép metaforával elcsorbitani. Itt ott úgy érezzük, hogy az is a dogmatikai kérdéssel nem mer szembenézni (hit) eschatalogia (incarnatio.) — Kecskeméthy István prédikáló hangját juttatja eszünkbe az a melegség, amellyel a témákat fejtegeti. Azonban az a feszültség az ő beszédein, amelyek a mi bűnös emberi voltunk és az Isten igaz ítélletes fensége között a keresztet felmutatta, itt az által csökkent a minimumra, hogy minden feltett kérdés után szinte magátólértető-

dően kapjuk meg a feleletet. Ismételjük, ezt az elbeszélő hang kísértésének tartjuk. Ezért nem emeltük ki külön a stilusos költői csengését és szépségét, ami pedig határozott írói tehetséget mutat. A kidolgozásnál a gondolatok elrendezése a stilus szépsége mögött maradt.

A kötetet nemcsak a gyülekezet szempontjából, amelynek imaháza és ifjusági Otthona alapjára kiadták, hanem prédikáció irodalmunk szempontjából is nyereségnek tartjuk. Megrendelését örömmel ajánljuk. Ára 60 lei. Megrendelhető a Sätmari lelk. hiv. utján.

Molnár Károly.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

LÁZÁR MÁRIA.

Egy hosszú, áldásokban szegény, szenvedésekben gazdag, jellegzetesen kisebbségi néptanítói élet aludt ki az oradeai közkörházban augusztus hó 9-én. Süppedezni kezd már a jeltelen néptanítói sir, de ha későn is, meg kell emlékeznünk megboldogult lakójáról, mert ez lesz minden földi jutalom, amit a hiv, harcos közel négy-évtizedes népnevelői tevékenysége jutalmául kapott.

Lázár Mária volt balc-i ref. tanítónő a salaj-megyei Fälu Mareban született. Édesapja a falu jegyzője volt, de a halál előbb elhunyt neje után olyan hamar elragadta, hogy Lázár Mária már 13 éves korában teljesen árva maradt. A mélyen súlytott gyermek árvaságát fokozta az, hogy senki sem volt, aki a magára maradt árvát magához vegye. Ekkor az a szokatlan dolog történt, hogy a nemes szívü községi tanács magáévá tette a teljesen támasz nélkül maradt árva ügyét és egy tanintézetben helyezte el, ahol kiváló szorgalma folytán tanítónői oklevelet nyert.

Lázár Mária azonban egész életén át, egyedül, társtalanul, árva maradt. 36 éven keresztül nevelte kiváló eredménnyel a reábizott gyermekeket, vett részt mindenirányu népnevelői munkában és ette a felekezeti tanitóság nehéz kenyerét. Elismerést, vagy kitüntetést soha nem kapott, jutalma lett az a tanítóknak kijáró tengernyi tövis, mely a Krisztus töviskoszorujaként fonta körül nemes homlokát.

Az iskola zárt levegőjében, 36 évi szakadatlan munka: emberfeletti teljesítmény. Nem is lépett ki többé innen a napfényre, a tiszta levegőre: az iskola zárt levegőjét a betegszoba még nehezebb levegőjével cserélte fel. A sok megpróbáltatáson átesett népnevelő csak itt eszmélt rá igazán a tanítói sors tragikus árvaságára. Nyug-

dij nélkül, minden anyagi támogatás nélkül vivődva három esztendőn keresztül a halállal, míg aztán az oradeai közkórházban megváltotta őt a kínos élettől a mindent kiegyenlítő halál.

Az eriului-i ref. tanítóegyesület, melynek kebelébe a megboldogult tartozott — megemlékezett áldott emlékü halottjáról, néma felállással áldozott a hű kartársnő emlékének és érdemeit jegyzőkönyvébe megörökítette.

Amit e földön nem kapott meg: — találja meg a hiv harcos odafenn a jutalmat; nyugalma legyen csendes, emléke legyen közöttünk áldott.

Tóth Zsigmond.

HIREK

Szeretetház felépítését határozta el a viile sätmar-i egyház, melyben elsősorban az iparos tanulóknak ad otthont és gondoskodni kíván olyan tanítasukról, melynek alapján a mai állami követelményeknek megfelelhessenek, hogy önálló iparosok lehessenek. Azonkívül nevelést találjanak benne a gazdálkodó és munkás ifjak és szükség szerint árvaház és menhely céljára is szolgáljon. Erre a célra telekhelyet ad a templom szomszédságában, azonkívül alapjaiból és ingatlanaiból mintegy négyszázezer leit és közmunkaszolgáltatást. A még több, mint félmilliót az egész város s a környékbeli református testvérek közadakozásából szándékszik összehozni. Isten segítse meg őket az áldásos intézmény létrehozásában.

A tiszántuli püspökválasztás. November 9-én bontották fel a tiszántuli egyházkerületben a püspöki tisztségre beadott szavazatokat. A 786 érvényes szavazatból 647 Maklárý Károly egyh. ker. főjegyző, kormányfőtanácsos, 113 Harsányi Pál esperes, 16 Kiss Ferenc egyetemi tanár kapott. A szavazatok 82 százaléka esett Maklárý

Károly egyházkerületi főjegyzőre és így ő lett a tiszántuli egyházkerület új püspöke, dr Baltazár Dezső utóda. Beiktatása december 16—17-én tartandó egyházker. gyűlésen lesz.

Lelkészerőtekezéslet. A banat-i egyházmegye lelkészei folyó hó 4-én tartották értekezletüket Reșiőan Keresztes József elnöklete mellett, melynek tárgyait az egyházkerületi közgyűlésen tárgyalásra kerülő nagyfontosságú javaslatok képezték. Ezek közül az egyházfegyelmi végrehajtási utasítás tervezetét Orth Imre tormac-i lelkész gondos előadásában kisebb észrevételekkel elfogadták. A vallástani tantervre és a nyugdíjintézet alapszabályára Nemes elemér esperes előadása után tette meg több tekintetben aggódo észrevételeit. Sajnos, az idő rövidsége miatt nem foglalkozhatott kellő részletességgel e nagyfontosságú javaslatokkal és nem hallgathatta meg Orth Imre Kálvin Institutiójáról készített előadását sem.

A magyarországi szatmári egyházmegye esperesét Tóth Sándor volt nábrádi lelkészt november 8-án iktatta be

tyukodi lelkészi állásába Maklárty Károly püspökhelyettes. A beiktatott ekkor ünnepelte lelkészi szolgálata 25 éves fordulóját.

Fratelia-n október 31-én egy áldásokban gazdag presbyteri konferencia volt. Ez a még nem rég alakult új egyház ifjú lelkészével, Nits Istvánnal együtt minden alkalmat megragad, hogy az egyház tagjait a hitben erősítse. A fratelia-i nőszövetség tagjai szeretetben, a kegyesség áldott munkáiban Isten és emberek előtt világolnak. Megnyitó áhitatot, imádságot reformátori buzgósággal, hittel Debreczeni István lelkész tartott. Az igét Nits István hirdette s nagy felkészültséggel mutatott rá: »A hitvalló presbyter« alakjára. »A ma presbyterét« Csapó Gyula példázta, Streleczyk Sándor pedig »az iratterjesztés hasznáról« tartott előadást. Ajtai Gábor vallástani lelkész: »Kálvin és a kálvinista presbyter« címmel meggyőzően értekezett. Az esteli vallásos estély kiemelkedő szá-

mai voltak: Nits István imádsága és vallástétele, Szépen és művésziesen szavaltak: Buczi Ferenc, Kósa-Huba Ferenc, Sipos Imre, Kovács Andrásné, Ács Mihály, Pápay Imréné és Tatár Péter. Mély értelemmel tartott előadást dr Szathmáry Lajos: »Az új ref. magyar középosztály kialakulásáról.« Szépen énekelt a nőszövetségi Énekkar. Rapolthi Gyula gyönyörűen gordonkázott. Minden előadó és szereplő működéséből kiértett ez a jeligél választott mottó: »Nem szégyenlem a Krisztust.« Isten tegye kegyelmi ajándékaival gazdaggá a fratelia-i ref. egyházat. Presbyterei, tagjai, a nők s gyermekek lelkészükkel szolgáljanak és éljenek Isten dicsőségére.

Dr Kiss Ferenc Budapestre költözött. A Szeretetszövetség és Kálvineumok fáradthatatlan elnöke csendesen, minden bucsut és ünnepet kerülve, Debrecenből Budapestre költözött el, hogy még jobban szolgálja a szeretet nagy eszméjét.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

5825—1936. sz. KÖRRENDELET. Közigazgatási. *Valamennyi kebelbeli nt. lelkészi hivatalnak.* **Szigoru mihez tartás és alkalmazkodás végett** ideiktatom szószerint magyar fordításban a kultuszminisztérium e hó 17-éről 194.177—19931. sz. a. keltezett nagybecsű leiratát a következőkben: »Püspök ur! December 1-ét minden évben mint nemzeti ünnepet ülték meg a gyakorlat és azon tény alapján, hogy így ment át a polgárok köztudatába. Következésképpen az általános vallásügyi törvény 18. fejezete értelmében kérem, sziveskedjék intézkedni, hogy egyházkerületének összes templomaiban tartsanak megfelelő vallásos ünnepet és a felekezeti hatóságok lépjenek érintkezésbe a katonai és polgári hatóságokkal, hogy ezek vegyenek részt az istentiszteleten, valamint, hogy a felekezet összes hivatalos szervei vegyenek részt a hivatalos fogadáson és a hazafias ünnepélyen, amelyet esetleg az állam illetékes hatóságai megállapítanak.« (Aláírások.) Oradea, 1936 november 20. Atyafiságos szeretettel; Sulyok István püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

Urvind

România

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napos belül fogsz **25 bani Posta**

Egyházkerületünk kiadásában

MEGJELENT

és 1936. évi szeptember 1-től kezdődőleg kapható a

kisbetűs hangjegyes

énekeskönyv

Ara elsőrendű vászonkötésben

Lei 60.—

Lelkészi hivatalok megrendeléseit a szokott módon 3 havi hitelre és 10 drb. egyszerre való megrendelésénél **tíz százalék** engedménnyel intézi el az egyházkerületi tankönyvraktár.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Tulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, STRADA Dr. LAZAR AUREL 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületben

Készít mindenféle egyházi és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, műveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat, a legkülönbözőbb magán és kereskedelmi nyomtatványokat, meghívókat a legcsinosabb kivitelben és jutányos árakon.

Nyomatott a Kálvin-nyomdában Oradea.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Pietr. Craiului Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye.

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN Felelős szerkesztő: KOVACS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Református Püspöki Hivatal Oradea, Strada Petru Maior 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	 	Előfizelési ár: egész évre 360 lei. Fél- évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján.
---	--	---

Lelkészszentelő beszéd.

— Textus: Ap. csel. XX. 28. v. —

Az apostolok cselekedeteiről szóló könyv írója mélységesen meghatározó szavakkal rajzolta meg azt a pillanatot, mikor a Jeruzsálembé induló Pál apostol és az efézusi gyülekezet vénei bucsuznak egymástól. Valami borús sejtelem szorítja össze e sziveket s úgy érzik, hogy ez a találkozás az utolsó és ebben az érzésben tör fel az apostol ajkairól fenséges nyugalommal a szó: »többé az ő orcáját nem fogják látni.« Az örökkévaló és emberi erővel meg nem változtatható isteni akarat az apostolt a neki predestinált sors elé hajtja és bármi legyen is az, őt legkevésbé se nyugtalanítja. Nagy lelkét nem a maga jövője foglalkoztatja, hanem az általa olyan forrón szeretett efézusi gyülekezet sorsa, amelyet továbbra is nagynak és virágzóknak óhajt. Jól tudja, hogy mindez azokon fordul meg, az egyház isteni fején kívül, a kiknek kezébe eltávozásakor a Krisztus gyülekezetének szent ügyét letette. A súlyos felelősségre tekintve nyomatékosan hangsúlyozza előttök, kérvén őket: *„viseljetek gondot magatokra és az egész nyájra, melyben a Szentlélek titeket vigyázókká tett.*

Ifjú lelkésztestvéreim! Mikor veletek ebben az ünnepélyes órában találkozunk, jól esik hinnünk, hogy nem bucsuzóra jöttünk ide, hanem azért, hogy élteteknek ezen kiemelkedő pillanatában a korban és tapasztalatban gazdagabb szolgatestvérek előttetek rávilágítsanak arra az utra, amelyen rövid megállás után nektek tovább haladni kell. Az isteni kijelentések hegyéről jöttetek, hogy prófétálatok és a nektek adott szent misszió, küldetésnél fogva prédikáljátok az evangéliumot minden teremtetett állatnak, hogy szavaitok és lépteitek nyomán ebbe a világba beléphessen az Isten országa. Ti a legmagasabb isteni eszménynek vagytok a hirdetői, a világ és az emberiség legfenségebb igazságai bizattok, a

melyeknek diadalmas előtörése és hódítása, habár magukban is erősek nagy erösségek megdöntésére, — bizonyos tekintetben azoktól függ, akik ezeknek letéteményesei. Mindezt tudja a nagy apostol is és ezért inti, kéri mindenekelőtt Efézus presbytereit: *viseljeteK gondot magatokra.*

Az apostol szerint mi is eképen cselekszünk. Az általános figyelmeztetést analizáljuk előttetek, rámutatván az újtestamentum pásztori leveleire, a melyekben Pál éles elmével körülírja azt a magatartást, melyet soha egy pillanatig se szabad elfelejteni egyetlen presbyternek sem, anélkül, hogy önmagát és a szent ügyet kárhozatos veszedelembé ne döntené. Milyen súlyos szavakban mondja a kedvelt tanítványnak és utitársnak, Timotheusnak: *te józan légy mindenekben, szenvedj, az evangyélísta munkáját cselekedd, szolgálodat teljesen betöltsd.* (2 Tim. IV. 5.) Vagy a másik szeretett ifjunak Titusnak: *a püspök feddhetetlen legyen, mint Isten sáfára, nem akaratos, nem haragos nem részeges, nem verekedő, nem rut nyereszkedő.* (Tit. I. 7. v.) Hűségben és odaadásban, tudományban és erkölcsben olyan embertípust kell inkarnálni a lelkésznek, hogy azzal szemben maradék nélkül megálljon és érvényesüljön az Idvezítőnek a hegyi beszédben foglalt az a mondása: *„Ugy fényljék a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák a ti jó cselekedeteiteket és dicsőítsék a ti mennyei AtyátoKat.”* (Mát. V. 16.)

Mint a Krisztusnak a szentírásban több helyen található ideológiájában, úgy Pál apostolnál is a legszorosabb kapcsolat van a pásztor és a nyáj között; ezért kéri Efézus véneit szinte egy lélekzettel: *viseljeteK gondot az egész nyájra, melyben a Szentlélek líteket vigyázókká tett az Isten anyaszentegyházának legellettésére, melyet tulajdon vérével szerzett.* A jó és hű pásztor soha, egy pillanatig se veheti le szemét a gondjai alá adott nyájról, mert földön és magasságban, kívül és belül veszedelmek lappanghatnak. Tudatlanság és vigyázatlanság következtében a kies mezőről halált okozó mérges növények közé tévedhet a nyáj, hirtelen és váratlanul vihar szakadhat rá, amelynek kemény szárnyverése szétszórja azt, prédára leselkedő vadállatok bujkálnak és törnek be a karámokba, hogy véres karmaikkal elragadják a felügyelet nélkül maradt nyáját. Mennyi önmegadás és milyen önfeláldozás szükséges, hogy ott fenn a havas mezőkön nagy romlás ne szakadjon a szegény nyájra, a melynek sorsa és élete pásztorának komoly kötelességtudásától és józan bölcsességétől, bátorságától függ.

Ifju lelkésztestvéreim! Ezekben a képekben és hasonlatokban bizonyára megértitek, amit szívetekre kötni akarok. Jól tudjátok azt is, hogy Istennek kibeszélhetetlen nagy értékei adattak

kezeitekre és pedig nem emberek, hanem az örökkévaló Isten Szentlelke által. Mert nem ti magatok, hanem ő predesztinált titeket épenugy, mint Sámuel anyja méhéből kezdve a Krisztus omló vérében megváltott drága örökség gondozására és felvigyázására. Ti — ne feledjétek — az elhivatás és kiválasztás mértéke alatt álltok és ez által is íteltettek meg Isten és emberek által. Vigyázzatok azért és imádkozzatok, hogy majd a nyáj Főpásztora ama nagy napon maga elé állit, így szóljon hozzátok: »Jól vagyon jó és hű szolgám, kevesen voltál hű, sokra bizlak ezután; menj be a te uradnak örömébe.« (Mát. 25. 21.)

Ifju lelkésztestvéreim! Ha a magyar református egyház történetének több százados távlatán áttekintünk, mindig nehéznek, de gyönyörűségeseznek ítélni a református lelkész által vállaira vett krisztusi keresztet. Azt az utat, amelyen járt, temérdek szenvedés, nélkülözés, félreértés és meg nem értés, sőt nem egyszer börtönök és kiomlott vér jelölik. De az utjelzők mellett ott vannak az alkotások is, kulturális és szociális intézmények, amelyeknek életet a gyökörök lekicsinyelt és lenézett lelképásztorok eszményi lelkesedése adott. De a mai idők a multhoz képest még nehezebbé, de gyönyörűségesebbé is teszik, mert a pusztulásba rohanó világ olyan értékeire vigyáz, amelyek drágábbak minden kárbunkulusnál. Legyetek hivesek mindhalálig, hogy megadassék nektek az élet koronája.

Oradea, 1936 november 25.

Sulyok István

püspök.

Egyházkerületi közgyűlés.

Ünnepi hangulatban és fölemelkedett érzésekkel zendült fel az Isten Szent Lelkét segítségül hívó ének nov. 25-én, az egyházkerületi közgyűlés csaknem teljes számban egybegyűlt alkotó tagjainak ajkáról. Az ünnepi hangulatot nemcsak az anyaszentegyház ügyeinek intézésére elhivatottság tudata szülte, hanem az a hálaadó érzés, mely azért töltötte el a sziveket, hogy először gyülekezett egybe az egyházkerület és az oradeai egyház, szép és impozáns új házában. Hozzájárult a közgyűlés ünnepélyességéhez az ifju lelkészek fölszentelése és azon püspökünk mély bölcsességü, apostoli lélekkel elmondott beszéde.

A szívből zendült ének elhangzása után áhitatos imádságban kérte püspökünk Isten bölcsé tevő kegyelmét, majd dr. *Thúry* Kálmán főgondnok tartotta meg jelen életünket hiven kifejező megnyitó beszédét, melynek végén állva hallgattuk meg az elköltözött testvé-

reink emlékét megörökítő kegyeletes szavakat s különösen megilletődötten azokat, melyek dr *Baltazár* Dezső tiszántuli püspök nagyságának hódoltak.

Megörökítette egyszersmind az esperesi tisztségről lemondott *Széll* György érdemeit is.

A megalakulás formaságainak elintézése után örömmel üdvözölte a közgyűlés a baia-marei egyházmegye új esperesét: *Boros* Jenő, a salontai újabb ciklusra ismét megválasztott elnökségét: *Arday* Aladár esperest és *Fráter* Emil gondnokot, továbbá *Kiss* Károly oradeai lelkész tanácsbíró, kit esküje letétele után püspökünk eddigi érdemeinek elismerésével üdvözölt, melyért megnatottan mondott köszönetet.

Elismerésének és hálájának kifejezésével jegyeztette fel közgyűlésünk dr *Thúry* Kálmán főgondnok érdemeit, ki az új székház építését nagy odaadó gondoskodással és szüntelen való sok fáradtsággal vezette és irányította.

Örömmel és tisztelettel üdvözölte *Vásárhelyi* Jánost, a testvér-egyházkerületnek — dr *Makkai* Sándor lemondása után — megválasztott püspökét.

A szavazatbontó-bizottság jelentéséből tudomásul vette, hogy a zsinati lelkészi póttagságra *Fogarassy* Bálint adeai lelkészt és *Szabó* Zoltán esperest választották meg presbyteriumaink, míg a rendes tagságra pótszavazást kellett elrendelni. A főbiróság tagjaiul az eddigieket: az elnökséget *Csernák* Béla és dr *Nagy* Sándor rendes és *Vaday* Béla s dr *Ajtay* *Nagy* Gábor póttagokat választotta meg a közgyűlés.

A fölszentelendő lelkészek számbavétele után a közgyűlés tagjai átvonultak a templomba, melyet egészen megtöltött a gyülekezet. Az ifju *Timotheusok* közül *Saja* Sándor albişi lelkész hirdette az igét Máté 25: 1—13. alapján, majd Püspökünk tartotta meg Csel. 20: 28. alapján nagyszerű utmutató és fölemelő beszédét.

A közgyűlés folytatása a püspöki jelentés felolvasásával kezdődött, amely az egész gyűlés legkiemelkedőbb, ünnepi pontja volt. Klasszikus szavakkal emlékezett meg Kálvin Institúciójának négy-százados évfordulójáról, feltárta kerületünk életének árny és fény oldalait, rámutatott a hiányokra és figyelmeztetett az előttünk álló feladatokra. Megemlékezett a Presbyteri Világszövetség és dr *Barth* Károly világhírű baseli theologus látogatásairól, valamint Püspök urunk egyházlátogató körutjáról. A jelentés külön beszámolt a közép és elemi iskolák állapotáról, mely hű képe annak a küzdelemnek, melyet a nevelés terén akadálytalanul harcolnunk kell. Iskolák bezárásában történt ugyan orvoslás, de még mindig vannak bezárt

iskoláink. A működők között is 23 van nyilvánossági jog nélkül. Lezögezte közgyűlésünk, hogy mind a hét elemi osztályhoz ragaszkodni kell s annyi növendéket lehet beírni, amennyit az autorizáció megenged. Végső megállapítás: iskoláink helyzete súlyos, de nem reménytelen. Megtartásukért minden erőnket meg kell feszíteni. — Felhivta közgyűlésünk a nyilvánossági joguktól megfosztott iskolákat, hogy nyilvánossági jogukért — a hiányok pótlása és annak igazolása után újra folyamodjanak. A magyar nyelv tanítási tervét a tanügyi előadóval elkészítetteti és magyar helyesírási füzetet készítet s tankönyv gyanánt, de szükségesnek tartja, hogy minden lelkész, tanár, tanító s a felsőbb elemi és az összes középiskolai tanulók beszerezzék.

Tanítóink részére továbbképző tanfolyamokat rendez. A csekély számu abszolváló növendék miatt ennek szükségességére nyomtatékosan figyelmezteti az illetékeseket. A kántori fizetések külön választását elhatározta s ebben részletes határozatot hozott, reményt nyujtva a fizetést teljesíteni nem tudó egyházak segélyezésére, a kulturtaxa terhére.

A vallástanítási tantervvel most még nem foglalkozott, mivel nem nyert kellő előkészítést. A középiskolai vallástanításra is terv készítését határozta el, melyre bizottságot küldött ki. A 14 %-os isk. segély ügyben felkérte Püspök urat, hogy az ügyet tartsa figyelemmel s az egyházaknak legyen segítségére. Megnyugvással vette tudomásul, hogy a középiskolákban a román-nyelvet jól tanítják, úgy, hogy a tőlünk román iskolába került tanulók is jól tudják folytatni tanulmányaikat.

Az igazgató-tanács tagjaiul a következőket választotta meg a közgyűlés: *Vadai Béla*, *Ardai Aladár*, *Boros Jenő*, *Debreczeni István*, *Peleskey Sándor*, *Szabó Zoltán* lelkészi, — *Telegdi József*, *Fráter Emil*, dr *Harcsár Géza*, dr *Koczó Jenő*, dr *Nagy Sándor*, *Pappszász Lajos* világi, — *Ligeti Imre* és *Bartha István* tanár- és tanító képviselő tagokat. Megerősítette az egyh.-m. tanácsokat. Az előforduló vallásszérelmi és belmissziói munkák akadályozásáról szóló panaszok kapcsán orvoslásért ir fel a miniszteriumhoz, de kötelezi a lelkészeket, hogy minden ilyen esetről adjanak pontos adatokkal alátámasztott jelentést dec. 31-ig.

Ezek után következett a legsúlyosabb pont: a Nyugdíjintézet alapszabály módosításának tárgyalása. A közgyűlés egyhangulag elfogadta dr *Harcsár Géza* lapunk múlt [számának vezércikkének szellemében tett halasztó javaslatát, de hosszas vitát váltott ki, hogy állást foglaljon-e a közgyűlés a lelkészi és tanítói nyugdíjintézet együttmegerősítése mellett, míg végre is a nagytöbbség a mellett

döntött s felhívta az egyházmegyéket, hogy 1937 május 1-ig terjesszék fel javaslataikat, állást foglalva abban a tekintetben, hogy a segéd- és helyettes-lelkészek kötelezett tagjai legyenek-e?

A különböző számadások és költségvetés elfogadása, a közalapi-bizottság jelentése, szórványügyek és segélykérvények elintézése után elfogadta az Egyházfegyelmi Szabályrendelet végrehajtási utasítását a jövő 1937. év január 1. életbeléptetéssel. A belmissziói bizottság javaslatait határozati erőre emelte s a Kiss Bertalan lemondásával megüresedett belm. titkári állás betöltésével Püspök urunkat megbizta. Ugyancsak őt kérte fel a kerületi lelkészértekezlet megalakításával. Elhatározta egy kerületi muzeum létesítését. Különböző díjlevél ügyek, adás-vételi szerződések és kölcsön-ügyek elintézése után este 8 óra után ért véget a mindvégig emelkedett hangulatu 90 pontból álló tárgysorozatu közgyűlés, miután dr Nagy Sándor e. m. gondnok mondott köszönetet a nagy munkát igénylő gondos előkészítésért s Püspök urunk bensőséges imádságban adott hálát a megsegítő kegyelemnek.

Általánosság.

II.

Az elmondottakból az következik, hogy *ha a lelkipásztori szolgálatot prófétainak tekintjük, már pedig a kijelentés nyomán kényszerülve vagyunk erre, akkor azt mondhatjuk, hogy mennél gyakorlatiasabb, ebből következőleg a részletekre kiterjedőbb a konkrét eseteket figyelembevevő, tehát a bizonytalan általánosságot kerülő az, annál inkább megfelel isteni rendeltetésének.* Ez tovább menve, azt jelenti, hogy mondanivalóinknak úgy tárgyukat, mint kidolgozásukat illetően, valamint mindenirányu szolgálatunknak és mindinkább a speciálizálódás felé kell törekedniök — még pedig olyan arányban, ahogy az elméleti, előkészületi foktól a megvalósulási sik felé közelednek. Ez nem zárja ki a lelkipásztor folytonos előkészületét, de azt sem, hogy hiveinek elméleti alapvetést, tisztázást és irányítást is adjon, őket hitvallási öntudatra igyekezzék nevelni. Sőt erre szükség is van. De itt nem hagyható figyelmen kívül az, hogy az egyszerűbb hallgató deduktív módszerrel ezt könnyebben el tudja végezni. (Gondoljunk Sokrates maieütikájára.) Pl. legelméletibb lehet az igehirdetés, vagy előadás a theológiai hallgatók előtt, már több gyakorlati vonást tartalmazhat, ha az gyakorló lelkipásztorok előtt történik és legtöbb gyakorlati elemnek kell benne lennie akkor, ha gyülekezeti tagok előtt hangzik el. Amint az egyes theológiai tudományágak (a systematikaiaktól a gyakorla-

tiak felé), úgy az egyes gyülekezeti munkaágak között is megvan ez az általánostól az egyes felé való haladás. Legáltalánosabb a gyülekezeti templomi igehirdetés (itt is a gyülekezetek nagyságával van egyenes arányban) már sokkal több gyakorlati vonatkozást tartalmaz egy bibliaórai, úgy szülői értekezleti igehirdetés, míg a személyes pásztori beszélgetésben az általánosságok emlegetése »papos« sokszor visszatetsző, néha egyenesen vagy tájékozatlanságot, tanácstalanságot eláruló, vagy sértő amennyiben belőle meg nem értő, testvérietlen szivre következtenek. Az eszmék terjesztésének ezt a törvényét sejteti Mussolini következő kijelentése is: »A tömeghez méltósággal kell beszélni, a gyűlésen logikusan, kis csoporthoz bizalmaskodva«¹⁾

Általános, szélesvonatkozású megállapításokból, nagykonceptiójú elméletekből, átfogókörü gondolatrendszerekből tanítványi és közkatonai konkretizáló munka nélkül, legyen ez akár elméleti, akár gyakorlati, nem következik és nem terem megvalósulás, előrelendülés, mert mennél magasabb, elvontabb, általánosabb egy eszme, vagy megállapítás, annál kevesebb kapcsolópontja van a reális élettel, annál inkább szükség van a közvetítő közeg beiktatására. (De az a vigasztaló, hogy a diadalmas életerejü igazságok mindig teremnek prófétákat²⁾, hogy a nagy eszmék tartalmuk átütőerejével egyenes arányban levő vonzással mindig ragadnak magukhoz harcosokat. Néha hozzájuk méltatlanokat. Papini szerint³⁾ a tanítványiságnak ez a tragédiája.) Az ilyen megállapításokat csak a vezérek tehetik meg. Mellettük ott kell lenniök az eszmét közelhozó, azt gyakorlativá fogalmazó és kivitelező munkatársaknak is. (Az analogia helytelen, de gondoljuk a Szentháromságisten személyeinek munkájára is. Noha a Szentleket nem eszköznek hisszük az Atya- és Fiu-Isten kezében, valljuk, hogy a »Szentlélek személyes közvetítésével« fogadjuk el Isten ajándékait.⁴⁾ Az élet minden vonatkozására irányítást adó, végtelen tágkörü és legáltalánosabb átfogó erejü, örök, isteni Kijelentésünk nekünk megvan. Ez amugyis feltétlen, tőlünk független. Ezt nem kell nekünk megállapítanunk. Sőt vannak ezt rendszerező hitvallási irataink, teológiai munkáink is. Mi lelkipásztorok, az Ige, a vezéri Eszme közkatonái vagyunk, akiknek törekednünk kell arra, hogy az isteni akaratot a Szentlélek engedelmességében részletparancsaira elemezzük, helyesebben: az isteni

¹⁾ Emil Ludwig: Mussolini vallomásai 96. old.

²⁾ Ravasz L. i. m. 200. old.

³⁾ Krisztus története 239. old.

⁴⁾ Dr Tavaszy S dogmatikai előadásaiban »A Szentlélek istensége és mélysége.«

megszólítást a »konkretissimo életközösségben« a részletekre vonatkozólag is meghalljuk. Ez utóbbinak, mint már fentebb említettem, egyik feltétele és emberi szempontból: megvalósulásának fokbeli mértéke az isteni akarat világos ismeretének, a vele való azonosulásnak⁵⁾ nézve. A fontosabbik, a megelőző pedig a Szentlélekisten elhívása. Enélkül csak hivatalszerű, de nem prófétai szolgálat lehetséges. Nem lehet mindenki próféta, de jaj nekünk, mert mindnyájunkra prófétai mérték alkalmaztatik.

Tehát van tőlünk függő feltétel. (Még a másiknál is figyelmen kívül nem hagyható tényező az imádság.) Amíg bizonyos zengésű szavunk, addig Jerikó falai nem omlanak le, addig hallgatnunk kell; de akkor is, ha az isteni felhívást nem hallottuk meg, ha tolmácsolni valót nem kaptunk. Ez utóbbi esetben szoktunk a nagy általánosságoknál maradni. Paradoxnak hangzik, de úgy van: A legmélyebb tartalmu fogalmak, vagy kijelentések egyszersmind a legüresebbek is. A frázisokká vált nagy általánosságokban dolgozó mesterember-próféták olyan hitelrontást végeznek, amit nagyon nehéz ellensúlyozni, Legyen ezért szolgálatunk alázatos, szerény: közkatonai. Ha így fogjuk fel azt, lehet termékeny és hathatós, mert Isten az alázatos szivüekkel lakozik. Ahol pedig Isten van, ott élet és áldás van.

A vagy teljesen öntudatnélküli, vagy bizonytalan öntudatu, vagy önkormányzatra éretlen »tömegnek« egyedei, tehát gyülekezetünk tagjainak egy jelentős hányada valóban ilyen igényeket támaszt velünk szemben, ilyen részletparancsokat, aprólékos irányítást vár: — ezért kell nekünk gyülekezetünk milyenségbeli fokának, sőt nagyságának tekintetbe vételével a konkrét tanácsadás utja felé törekedni, a hogyan, hol és mikor kérdésekre feleletet adni, *szolgálatunkat a „sic, hic et nunc“ kategóriájában végezni. Vagyis: szolgálatunkat modernné kell tenni az örökkévaló Kijelentés, a gyarló ember megszabadítására és megszentelésére irányuló Ige dynamikájának prófétai jelleget adó kényszere alatt a részletezés és időszerűség tekintetében is.* Ez semmiesetre sem eszményi. Ez a prófétizmus ama gyakorlatiasságából következik, amire könnyen hajlandóak volnánk reásütni a megalkuvás és alkalmazkodás bélyegét. Pedig ez a jezsuitizmus »finis sanctificat media«-elvétől olyan messzire van, amilyen távol van e próféták szent szenvedelme és szolgálatunknak teljesen Istenre irányuló volta amazok antropocentrikus világszemléletétől és magatartásától. Abból a meggondolásból következik, hogy az igét semmiesetre sem szabad érthetetlen nyelven hirdetni.⁶⁾ Ez nemcsak akkor következik be, amikor a hallgató-

⁵⁾ Jer. 31:33.

⁶⁾ I. Kor. 14.

ság előtt idegen nyelven beszélünk, vagy előtte érthetetlen szavakat, vagy fogalmakat használunk, hanem akkor is, mikor nagy általánosságban mozogva, nem mérlegeljük kellőképpen hallgatóságunk szellemi teherbíró, abstraháló képességét. Az eszményi mindenesetre az, mikor az egyetemes papság elvén állva, mindenki a maga számára is hirdetheti az ígét, kihallja, átasszimilálja belőle, vagy az ezt közelebbhozó, de még mindig általánosabb elveket, irányításokat tartalmazó gyülekezeti igehirdetésből a maga számára kötelező részletparancsokat, következtetéseket. Csakhogy amíg ide jutunk, addig szükség van a »tejnek eledelére«. Egy másvallású hallgatóm mondotta volt egyszer, hogy »a református vallás az intelligens emberek vallása«. Valóban bizonyos lelki intelligenciára, az autonom személyiség fokára kell »nevelnünk« hallgatóinkat. A nevelés tevékenységének pedig kétségtelenül vannak elmaradhatatlan, aprólékos módszerei lépései. A nagy tömegek, a kevésbé intelligens, az akaratnélküli emberek nagyrésze előtt ezért rokonszenves és hódító a katholicizmus, a maga kényelmességét, határozott vezetést biztosító módszereivel, lelkigyakorlataival, előírásaival és cselekményeivel. Ide nem akarunk jutni, a methodizmus veszélyét ki akarjuk kerülni, ha csak önmagunkat nem tagadjuk meg, de nem felejtkezünk el a nagy általánosságok veszélyeiről sem. Ez nem aranyközéput, mert valljuk, hogy az ígét sem methodizmusba nem lehet belemerevíteni, sem karnisztikában felhígítani, de amikor annak az igehirdetés által való immánenssé tételéről van szó, a különböző tényezők figyelembevételével az Ige hatóigénye által követelt és jellege, transcendenciája által megengedett módok figyelmen kívül hagyása a prófétaisággal ellenkező büns gyakorlatatlanság. A methodizmus legnagyobb bünébe esnénk, ha megkísérelnénk ennek szabályait megadni. Ezt az Ige diktálja. Nekünk csak az engedelmségben kell éberekké lennünk.

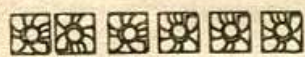
NITS ISTVÁN J.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Dr Gyenge János salardi lelkész nov. 13-án Oradean rövid, de kínos szenvedés után elhunyt. Oradeán született és iskoláit ott a felsőkereskedelmiben, majd a cluji ref. kollégiumban és teológián végezte. Torontausangheorghe-i s. lelkészkedése után 1906-ban Luntrenire, hat év múlva Tileagdra, majd Zerindul mare-re választották meg. Közben megszerezte a bölcsészettudományi doktorátust. 1920-ban megvált lelkészi állásától és Oradean a zsidó liceumban lett tanár. Ebben az időben indította meg a szabad egyházi mozgalmat,

ami szakadást idézett elő az oradeai egyházban, hol a réti egyházrészben külön egyházat alakított, aminek következtében az egyházi hatóság lelkészi oklevelétől megfosztotta. Évek múlva visszatért az egyházba, perujítás során oklevelét visszanyerte, amikor is 1932-ben Salardon nyert lelkészi állást. Több nyelvet beszélt, irodalmi munkásságot fejtett ki, lapot szerkesztett s lapunk is eredetileg az ő lapja volt, melyet — az Egyházi és Iskolai Szemle megszűnése után kerületünk rendelkezésére bocsátotta és ebben társszerkesztői minőségben is dolgozott.

A mozgalmas életü és sokképen megpróbált szolgát özvegye (harmadik felesége), gyermekei és testvérei gyászolják. A vigasztalás Istene adja nekik az ő Szentlelke erejét.

HIREK

Lelkészeiktatás Pancotán. Nem volt pünköst ünnepe nap szerint, de hogy az örök pünköst boldog napjaiban élünk Isten kegyelméből ezt érezte meg a kis pancotai gyülekezet, amikor november 8-án boldogan ölelhette keblére a presbitérium és nép egyhangú lelkesedéssel meghívott lelkipásztort Szilágyi Sándor salontai esperesi s. lelkészt. Nem volt bandérium, zajos fogadtatás, de az összesereglett hívek arcáról, szeméből a lélek boldog öröme sugárzott. És a léleknek e boldog öröme most is valami csodálatos erőben mutatta meg magát. Aki ott volt, csodálkozva láthatta, hogy a lelkes gyülekezet ünnepe mondhatni az egész 7000 lelkes községnek ünnepévé lett. A kis templomot zsufozásig megtöltő hívek ajkán felcsendült az örvendező és hálaadó ének: »Óh Isten aki pásztorokat«. A beiktatási szertartást Arday Aladár esperes végezte. Jeremiás próféta könyvéből vett Igével mint vezérfonallal, de egyszerű, közvetlen és lebilincselő szavakkal

tette világossá a hívek előtt a lelkipásztori hivatás magasztos voltát, mint az örökkévaló Isten követségét és az új lelkész előtt szolgálata dicsőségét, melynek a kölcsönös megbecsüléssel és lelkes munkával való betöltése lehet egyedül a boldog jövődönök alapja. — Ezután Szilágyi Sándor tartotta meg beköszöntő beszédét Mózes II. 3, 13. alapján. Meggyőző erővel tett bizonyosságot küldőjéről az Örökistenről és a reá váró magasztos, szent feladatok meglátásáról, melyek reá e gyülekezetben várnak. Élete boldog feladata lesz, hogy Atyák Istenét megismertesse és szolgálata által összekapcsolja a fiakkal, s hogy örvendező testvéri szívvvel boldogan munkálják mindnyájan az Isten akaratát, országának javát és lelkük üdvösségét. Istentisztelet után a különböző testületek, felekezetek küldöttsége és a siriai fiók-egyház képviselői tiszteltek az új lelkész előtt. Délben 180 terítékes bankett volt. A délutáni istentiszteleten az Igét Nagy István vá-

natori lelkész hirdette, melyet templomi ünnepély követett. Este kulturest volt.

Karácsonyi szindarab. Az elmúlt napokban nyomtatásban is megjelent Dr Szabó Lajos oradeai lelkész: »Karácsonyi történet« c. 3 felvonásos — vallásos tárgyú hatalmas szin-

műve, a »Kálvin«-nyomda készítésében. — Megrendelhető a szerzőnél (Oradea. J. Maniu 6) 100 leinek előzetes elküldésével. E szindarabért befolyó, tiszta jövedelmet a szerző a tavasszal építendő Oradea-réti református templom alapjára fordítja.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

5413—1936-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Tudomásvétel végett közlöm az alábbi miniszteri rendeletet:

»Ministerul Instructiunii al Cultelor și Artelor. Direcțiunea Invățământului Particular și Confesional No. 120,455—1936. Consiliul Dirigent al Eparhiei ref. din Cluj, Data 11. IX. 1936. Referindu-ne la adresa Dvs. No. 6302—1936., privitor la numărul de elevi ce urmează să se înscrie în școlile confesionale, vă răspundem următoarele:

La înființarea școalelor primare și a posturilor de învățatori se va avea în vedere art. 65. din legea inv. primar, care dispune că pentru o sală de clasă și învățator se va socoti câte 50 elevi înscriși pentru cl. I—IV-a. și câte 30 pentru cl. V—VII.

În ceiace privește numărul elevilor ce pot fi înscriși într'o școală confesională se va avea în vedere autorizația de funcționare a școlii, unde este arătat acest număr pentru fiecare sală de clasă, conform cubajului ce are. Director, Indesc. Șeful serviciului. Indesc. m. p.»

Vonatkozással 6302—1036. sz. levelére, a felekezeti iskolába beirható növendékek számára nézve következőket válaszoljuk: Az elemi iskoiák és tanítói állások létesítésénél az elemi oktatási törvény 65. fej. veendő figyelembe, amely úgy intézkedik, hogy egy tanteremre és egy tanítóra az I—IV. osztályokban 50, az V—VII. osztályokban 30 beirt növendéket kell számítani. Ami a felekezeti iskolába beirható növendékek számát illeti, az iskola működési engedélyét kell figyelembe venni, amelyben minden iskolateremre nézve fel van tüntetve ez a szám térfogatának megfelelően. Oradea, 1936 november 27. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k. püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat

Jud. Bihor

Tinca

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadhatók.

Egyházkerületünk kiadásában

MEGJELENT

és 1936. évi szeptember 1-től kezdődőleg kapható a

kisbetűs hangjegyes

énekeskönyv

Ára elsőrendű vászonkötésben

Lei 60.—

Lelkészi hivatalok megrendeléseit a szokott módon 3 havi hiteltre és 10 drb. egyszerre való megrendelésénél **tíz százalék** engedménnyel intézi el az egyházkerületi tankönyvraktár.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Tulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, STRADA Dr. LAZAR AUREL 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületben

Készít mindenféle egyházi és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, műveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat, a legkülönfélébb magán és kereskedelmi nyomtatványokat, meghívókat a legcsinosabb kivitelben és jutányos áron.

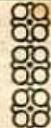
Nyomatott a Kálvin-nyomdában Oradea.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Pietr. Craiului Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye.

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVACS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Petru Maior 1.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

A törvény és a szabályrendelet.

— Egyházmegyei lelkészértekezleti előadásból. —

Az egyházfegyelmi szabályrendelet a mult évi egyházkerületi közgyűlésen különösen világi jogtudósoknál ellenzésre talált azon okon, hogy megvan a törvény, mely előírja az egyháztagok jogait és kötelességeit, van fegyelmi eljárásunk, ami az egyház birói hatalmán nyugszik: minek akkor a fegyelmi szabályrendelet, mely csak keresztezné a törvényes biráskodást.

Mit akar a szabályrendelet a törvény mellett?

E kérdés felvetése alkalmat ad a törvény és a fegyelmi szabályrendelet összehasonlítására és kettőjük között párhuzamvonalra.

Egymás mellé állítván, látjuk, hogy menetük, beosztásuk s fokozatuk hasonlít, vagyis a szabályrendelet követi a törvényt, de az előbbi bővit és némely esetet, mint pl. a vegyes-házasságból származó gyermekek vallását, specializálja. Céljok is egyeznek, mert a törvénynek sincs más célja, mint javítás fegyelmezés által. Ami különbség közöttük mutatkozik, az a cél elérésére irányuló módszerekben és eszközeikben jelentkezik.

A törvény az egyháztagok felett áll, mintegy felemelt vesszővel, a szabályrendelet a maga törvényén alapuló követelményeivel leszáll a hivek közé s így akar öntudatosítani, tanítani, nevelni és erre a közvetlen ráhatásra égető szükség van. Mondhatnám, a szabályrendelet a törvényt népszerűsíteni akarja.

A törvény főleg a hivatalosokat fegyelmezi, az anyaszentegyház testének felépítését szabályozza, örökösök a jó rend felett s az eljárásokat irányítja, addig a szabályrendelet inkább a lelkekhez akar férközni, a tévedésekre, hibákra figyelmeztetni, a helyes utra terelni s jobbitani. A törvény tehát az egyház keretének épsége fe-

lett örökös, a szabályrendelet pedig a hívek lelkét kívánja tartalommal megtölteni és megújítani.

Mig a törvény ítéletei kérlelhetetlenek és visszavonhatatlanok, addig a szabályrendelet megbánás és megjobbulás esetében bocsánatot ígér és ad. A törvény a megtörtént cselekedeteket és mulasztásokat bünteti, a szabályrendelet a megtörténtet meg nem történté kívánja tenni.

A szabályrendelet végeredményben nem jött a törvény eltörlésére, hanem betöltésére.

De nem szabad és nem is lehet a szabályrendelettől azt várunk, hogy egy csapásra megváltoztatja az egyházi életet és csodamódra átformálja a lelkeket. A tulságos erőltetés pedig megbosszulja magát és annak veszedelmes visszahatásai lehetnek. Ne rohamozza meg a szabályrendelet tankja az egyházbástyáit, inkább fehér zászlót lengetve közelítsünk a belső ellenség légiói felé. Ez a harcmodor felel meg legjobban mai adottságunknak, nép és felekezeti közti helyzetünknek. Ne legyen a szabályrendelet özönvizáradat, mely megfulasszon minden élet, hanem hulljon alá csendes, üdítő esőként s behatolva az egyház talajába, a hajszályökereken szivódjék fel s jusson el a vérkeringésbe. Egyházi újítások terén nem vagyok barátja a gyors iramnak. Utalok tapasztalati tényre. Rövid pár év alatt a belmisszionális téren valósággal rázudultak az egyházi életre a sok, talán minden elképzelhető szövetségek és körök megalakítására irányuló rendeletek. Máról-holnapra, mintha a földből bujtak volna elő varázsütésre a nőszövetség s más körök és a nagy lendületű kezdet után ma már ennyedt folytatást. sőt elerőtlenült vegetálást tapasztalhatunk. Én e nagy visszaesésnek, jobban mondva kifulladásnak okát a mesterségesen felfújtatott nekibuzdulás iramában látom. Bár a szabályrendelet életbeléptetésének határideje közel, csak lassan, óvatosan, nagy körültekintéssel és meggondolással állítsuk sorompóba. Nem lehet eléggé hangsúlyozni a gondos előkészítés fontosságát és szükségességét, amire különben a végrehajtási utasítás nyomatékosan figyelmeztet.

Hogy a hatás azonnal tünetkezni fog és megindul nyomában a tisztulási folyamat, afelől nem lehetnek kétségeink. De ha nem volna egyelőre más kézzel fogható haszna, mint az az egy, amit biztosra veszek, már is felbecsülhetetlen érdeme van a szabályrendeletnek. Ez a haszon: a presbitérium megtisztítása. Hogy a presbitérium megfelelhessen a reávaró feladatoknak, a fegyelmezést önmagán kell kezdenie. Ez egészen természetes. Mi lelkészek tudjuk legjobban tapasztalásból, szerencsésebb némelyikünk, társaink panaszából, hogy mily súlyos gondot okoz nekünk és mennyire megbénítja mun-

kálkodásunk sikerét némely presbiternek semmit megérteni nem akaró, kicsinyes akadémuskodása, sokszor az egyházi ügyekkel szemben jobb esetben közömbössége, még többször ellenzéki, sőt elleneséges magatartása, most ezektől a templomot alig látogató, urvaszorát kerülő, fizetés-kiszolgáltatást ellenző s akadályozó elemektől való megszabadulásra eliminálás vagy reformálás útján a szabályrendelet hathatós segedelmet kínál s biztosít.

Ily kilátások s remények mellett mi lelkészek készséggel állhatunk a szabályrendelet megvalósításának és gyakorlatba vételének szolgálatára, meggyőződve, hogy annak hatása és haszna csak kívánatos jó egyházunk számára.

Kalmár István.

„Aggodalmaink“-hoz.*

Az új tanterv megérkezése után azt áttanulmányozván, a Hivatalos lap hasábjain megjelent cikkekre gondoltam, melyek nagyrészt a kétségbeesés hangján szólnak. Én is szeretnék hozzászólni e fontos tárgyhöz, melynek megoldását Kósa kartárs e lap 25. számában a felső V—VI—VII. osztály átadásában látja s azt ajánlja, hogy adjuk át a felső osztályokat az állami tanítóknak, akiknek talán könnyebb lesz a tantervben előirt gazdasági munkákhoz terület és a kézi munkákhoz műhelyt, anyagot, szerszámot stb. beszerezni. A dolognak tényleg ez a legkényelmesebb megoldása, de nem a legjobb. Nekünk önként nem szabad semmit feladni, hanem a lehetőséghez mérten mindent meg kell kísérelnünk, hogy fiainkat saját iskoláinkban lássuk el az életben szükséges összes elméleti és gyakorlati tudással.

Igaz, sok aggodalomra ad okot az új tanterv, mert sok az akadály, amit a tanítónak kell leküzdenie. Ezek közt első helyen van földműves népünk maradisága. Én ugyanis többször megkísértem új, a többtermelés elérésére irányuló eljárásokat bevezetni és legtöbbször azt a feleletet kaptam, hogy »Apám is így csinálta, mégis volt neki bőven« s »Nem ért ahhoz nadrágos ember« stb. De mindezek nem riasztottak vissza. Találtam egy-egy olyan embert, akit rá tudtam beszélni, hogy utasításom szerint kísérelje meg egyik, vagy másik termény művelését. Azok eredményes munkáját látva aztán szépen haladt az új irányelv szerinti termelés.

Amikor növendékeimet a régi tanterv szerinti heti két órán kézimunkára tanítottam s gyalupadot és szerszámot vittem a tan-

* E cikket írója már régebben beküldte, de technikai okok miatt nem közölhattük. (Szerk.)

terembe, azt maga a presbiterium távolította el, mondván: »Az iskola nem asztalos műhely« s »Nem azért járnak a gyermekek iskolába, hogy a tanító dolgoztassa őket.« Sőt a többek közt azt is megkaptam presbiteri gyűlésen s a lelkész urtól, hogy »Nem kosárfonó kell nekünk, hanem tanító.« De az efféle támadásoktól nem szabad visszariadni, annál is inkább, mert az új tanterv a felső osztályokban főként a gyakorlati munkákra helyezi a fősúlyt.

Az első akadályból önként következik a második, hogy t. i. iskolánk fenntartói nem bocsájtanak rendelkezésre sem földterületet, sem anyagot, ami a gyakorlati munkák végzéséhez szükséges, mert nem látják helyesnek a gyermekek ilyen irányú foglalkoztatását, mondván: hogy »Mi is tudunk dolgot adni gyermekeinknek.«

Én, ennek megoldását úgy látom, ha a tanító saját javadalmát képező földjét részben, vagy egészben átengedi illetve átalakítja gazdasági gyakorló területté, kísérleti gazdasággá, (természetesen iskolaszéki jóváhagyás mellett s azt a saját hasznára, vagy kárára a gyermekekkel művelteti.

A tanulók ugyanis csak jun. 15-ig állnak rendelkezésre, azután pedig a tanítónak, vagy más egyénnek kell a további munkát végeztetni napszámos munkással egészen szept. 15-ig. Pedig a legtöbb munka, kapálás, ritkítás, aratás, cséplés stb. a szünidőre esik.

Ahol az egyház rendelkezésre ad területet, ott csak szeszám-ról kell gondoskodni. (Szinte el sem tudok képzelni olyan bőkezű egyházat, amelyik csak 30 gyermeket is szerszámmal ellásson.) Ezt nyugodtan lehet a szülőkkel vétetni, (otthon ugyanis használják) vagy a kézimunka órákon elkészíttetni.

A kézimunka tanítást és műhely berendezést (feltételezve, hogy a tanító ismeri az összes előírt munkákat), szintén nem látom kivihetetlennek, hiszen a tanterv készítői bizonyosan nem azt a célt tartották szem előtt, hogy kész mestereket neveljünk, hanem, hogy a szükséges gazdasági eszközök javítására s az egyszerűbbek elkészítésére képessé tegyünk gazdáinkat. Tndjanak kevés szerszámmal dolgozni. Ha munka közben törik valamely eszköze, annak pótlására idővesztés nélkül legyen képes, egy zsebkés vagy balta segítségével.

Elengedhetetlen egy gyalupad és egy köszörűkő, ami a tanterem egyik szögletében szépen meghuzódik. A többi szerszámot órákra hozzák a növendékek. Gyalu, véső, furó, vonókés, fűrész, kalapács, fogó stb. minden községben található. Egyik háznál egyféle, másik háznál másféle szerszám, amit szükség esetén kölcsön kérnek a gyermekek »János vagy Péter bátyámtól.« Csak arra kell ügyelni, hogy el ne rontsák és esetenként vissza is vigyék.

Ami az anyag beszerzését illeti, itt a tanító csak saját ügyeségére támaszkodhat, mert népünk nem szívesen áldoz olyan dolgokra, amiből közvetlen hasznot nem lát. (Iskolai vonatkozásban értem), mert hiszen az alkohol élvezetnek és mulatozásnak sincs haszna, mégis áldoz rá, sőt szükségesnek tartja.)

Szerintem pl. famunkát úgy lehet készíttetni, hogy a gyermek hazulról hoz deszka és fadarabokat, amit elkészítve visszaadunk, esetleg csekély árért a szülőkkel megvételjük. (Minden szülő művészi munkát lát gyermeke készítményében s az első munkát ereklyeként őrzi.) Az így gyűlt összeget szerszám beszerzésre használjuk. Vesszőt, gyékényt, sást, kákát stb. szednek a gyermekek a határban. Különösen, ha feldolgozva azt is visszaadjuk. Én ezzel a módszerrel tanítottam kosárfonást.

Most következik az akadályok másik része. Tudniillik az, hogy a tanító tudja-e a munkákat vagy nem? Van-e rátermettsége? Vele született készsége és türelme? Itt más mód nincs, mint az, hogy a tanítónak (ha összedarabolja is a kezét, lábát) meg kell tanulnia az »ezermester«-séget. El kell sajátítania az összes »mestert fogás« okát. De hogyan? Ez az első kérdés. Egy munkát csak meg lehet tanulni, de a tanterv az összes ipari és háziipari munkák ismeretét kívánja a minden oldalú gazdasági munkák ismerete mellett. Amihez óriási türelem, végtelen szorgalom és borzasztó sok gyakorlat kell. A tanítóképzőben ugyan tanítottak valamit, de az oly kevés, hogy különösen ha nem is gyakorolta a tanító, ma semmi hasznát sem veszi.

Azt a kisegítő eljárást, hogy megkérjük a község jobb gazdáját, vagy ipari munkákhoz értő emberét; nem találom célravezetőnek. Először, mert a falusi ember tudományát nem szívesen viszi a piacra, attól félvén, hogy ha mást megtanít, akkor ő elesik bizonyos keresettől. Tehát konkurrenst nem nevel. Másodszor, olyan drága, hogy az szinte megfizethetetlen és örök hálára kötelezettnek gongolja azt, akit tudományához hozzáenged. Hiszen a tapasztó ember is azt mondja: »Ezt nem tudja mindenki,« tehát napi 100 leinél olcsóbban ő nem dolgozhat másnak. Harmadszor: A falusi ember csak akkor dolgozik másnak, ha saját munkája már el van végezve. Tehát órarend szerint nem lehet igénybe venni. Esetleg olyképen veheti igénybe a tanító, hogy elmegy hozzá, segít neki a saját munkájában s közben ellesi, eltanulja mesterségét.

Én célravezetőbbnek látnám azt, hogy egyik tanító, aki valamely mesterséghez ért; ugynevezett vándor tanfolyamokat tartana, az egymáshoz közel fekvő községek tanítóinak 2—3 hétig. Azután más körben. (Igy a tanítók végezhetnék a tanítást is akadálytala-

nul.) Egyik tanító egyik féle, másik tanító másik féle munkából. Egyik tanító kitünő asztalos, a másik lakatos, kefekötő, szalmafonó, kosárfonó stb. s így egymástól elsajátítanak a szükségesebb ismereteket.

Önként vetődik fel a kérdés, hogy ki lenne az a tanító? Azt hiszem kerülne köztünk elég. Az egyik pl. én. Én ugyanis a tantervben nem találtam olyat, amit ne tudnék elkészíteni, vagy elkészíttetni. Tehát alkalmasnak érzem magam arra, hogy esetleg vándor tanfolyamon kartársaimnak a szükséges gyakorlati munkákat bemutassam s azok titkaiba bevezessem. Vannak mások is. Csak akarni kell és megy minden.

Szándékosan hagytam utoljára, mint legnehezebben kiküszöbölhető akadályt, az osztatlan, hét osztályos iskolák tulterheltségét. Hét osztály! Az összes tantárgy! Heti 28 óra! Hogy lehet ezt úgy beosztani, hogy mindenre jusson elegendő idő? Mit csinál az alsó 4 osztály addig míg a tanító a felső 3 osztályt a mezőn foglalkoztatja, tengerit vet, vagy a gyümölcsösben a facsemetét tisztogatja stb? Ez a nehezen megoldható probléma. Azt hiszem Kósa kartárs is e miatt javasolta a felső osztályok átadását. Mert heti két óra kézimunka idő alatt 7 osztályban eredményes munkát végezni nem lehet. Mire minden tanító hozzákészül a munkához, már el is telt a 2 óra. Ugyanigy 1—2 óra alatt képtelenség gazdasági munkát végezni. Tehát eredményes munkát csak ott lehet végezni, ahol az V—VI—VII. osztály külön tanító vezetése alatt áll. Én 9 évig tanítottam teljesen osztatlan 7 osztályos iskolában, s ami ipari munkát tanítottam azt óra után, egy ideig pedig csütörtökön délután tanítottam. De ezt nem lehet sem a gyermekektől, sem a tanítótól követelni. A gyermekeknek épügy elég a heti 28 óra, mint a tanítónak, kinek más természetű elfoglaltságai is vannak.

Azoknál az iskoláknál pedig ahol tanítónő emészti életét osztatlan iskolában; a gazdasági gyakorlat és fiu kézimunka tanítása fizikai lehetetlenség, ilyen helyeken csak állás cserével lehetne a dolgon segíteni. De ez szintén a tanító, illetve a tanítónő kölcsönös megállapodása alapján történhetne.

Végül megvallom, hogy nekem csak 4 osztályom van. Az egész felső tagozat tantervéhez szinte semmi közöm sincs. De szeretnék valamiként segítségükre lenni azoknak, akiket a tanterv közvetlen érdekel.

Az itt közöltek megfontolása után kérem kedves kartársaimat, hogy ez ügghöz szóljanak hozzá, s keressük meg azt az utat amely a tantervben kitűzött célhoz legrövidebb uton elvezet.

Mátyássy István,

Vissza a földhöz.

A magyaroknak az őshazában fejlett gazdasági életük volt. A régi feljegyzések tanúsága szerint búzát, kölest, kendert termeltek, szarvasmarhát és kiváló lovakat tenyésztettek. A honfoglalás idején a Nagy Alföld éppen földműveléshez alkalmas volta miatt tetszett meg nekik.

Az idők folyamán a magyarság 80—85 százaléka ismét az őstermeléshez: a földműveléshez fordult.

De a régi uraságot sohasem felejtette el. Nemes volt mind, hiszen még a legutolsónak is annak idején 5—6 falu jutott. A főnemesek pedig vármegyék, sőt vidékek és országrészek kényurai voltak.

Mondom a régi uraságot nem tudtuk elfelejteni. Elszoktunk a földtől, a földműveléstől, és szabadulni igyekeztünk tőle. A magyar földműves »urat« vagy legalább is egy iparost igyekezett neveltetni a fiából. A földbirtokos akkor hunyta le nyugodtan a szemét, ha fiából főispánt, alispánt, vagy legalább egy szolgabírókat nevelhetett. A földdel való bibelődés »paraszti munka« volt, ha mindjárt ezrekre rugott is a holdaknak a száma. A dominiumokban idegen bérlők gazdálkodtak, akik aztán azokat apródonként meg is szerezték, mert az urasághoz töméntelen pénz kellett. A kis, parasztgazdaságokkal vajmi keveset törődtünk, úgy hogy azok a korszerű művelés módszerei mögött messze vissza maradtak. Ezért aztán a törpe birtokok gazdájuknak csak szivós munkát, de semmi kényelmet nem adtak. Ez a körülmény is arra ösztönözte az őstermelőket, hogy az istenáldotta földtől szabaduljanak.

Egy bankszolgai, rendőri, őrmesteri stb. állással — kevés kivétellel — szívesen felcserélte a földműves a maga mesterségét. Mert fenn és lent nem ismertük az istenadta föld kibeszélhetetlen értékét.

A fenti igazságok előtt szemet hunynunk semmiképpen sem szabad. Mert ha fel és el nem ismerjük a régi bajokat, halálos betegségünkben nem fogunk kigyógyulni.

Vissza a földhöz! A föld egy kimerithetetlen kincsesbánya, ha szakértelemmel fogunk hozzá a műveléséhez. A szakember — minél műveltebb, annál inkább — nem tartja sivárnak, lealázónak az anyafölddel való foglalkozást, mert szíve minden melegeivel megszereti azt, amely busásan megfizeti, viszonzozza ezt a szakértelmet és ezt a szeretetet.

Szinte hihetetlen, micsoda lehetőségek szunnyadoznak a földben. Ki ne emlékezne arra a Sátmar melletti 60 holdas mintagazdaságra, amely többet jövedelmezett, mint 450 holdas szomszédja,

Vagy — ismerek egy-, kétholdas kertészetet, amely megfelelő piac szomszédságában 60—80 ezer leit jövedelmez évenként tulajdonosának.

Állítom s minden szakember igazolhatja, hogy 20 hold földből, a kor színvonalán álló szakértelemmel — uri módon meg lehet élni.

A mai időkben, mikor olyan sok embert sodort le régi pályájáról az élet; midőn az ipari, kereskedelmi, különösen pedig a hivatalnoki pályák szinte kilátástalanok: figyelmünket teljes mértékben a föld felé kell fordítanunk. Ne a sok föld, hanem a szakszerűség legyen a jelszavunk. Egyetlen egy téren sem gyümölcsözőtő úgy a szaktudás, mint éppen a földművelés terén.

Hatalmas szerep nyílik itt a papnak és a tanítónak, mint a falu szellemi vezetőinek. A pap és a tanító szakemberré, mintagazdává köpezze ki magát és gyakorlati példákkal igazolja be, milyen kiemeríthetetlen kincsesbánya a föld.

Vissza a földhöz! A mai gazdasági élet tengerén, mint utolsó deszkaszálba: a földbe kell belekapaszkodnunk; mert olyan deszkaszál ez, amely biztosan megtart minket.

Tóth Zsigmond.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Kürti Csaba Adorján földbirtokos, ny. főispán, Lipót-rend lovagja stb. volt egyházmegyei gondnok élete 77-ik évében folyó hó 5-én Domanesti-ben elhunyt. Szelidlelkű, puritán becsületességű, bölcs ember volt. A baia-marei egyházmegyében hosszabb ideig önzetlen buzgósággal töltötte be a gondnoki tisztet, melyről, mikor erejét hanyatlani érezte, lemondott, hogy fiatalabb munkaerőnek adja át a helyét. Gyermekei, testvérei, menyei és veje: dr Kölcsey Ferenc egyházm. ügyész és egyházker. tanácsbíró gyászolják. Az igaznak emlékezete legyen áldott!

Dr Tóth Lajos, debreceni egyetem magánjogi nyilv. rendes tanára nov. 25-én 60 éves korában meghalt. A debreceni egyetem első tanárai közül való, komoly tudós férfiu egyházunk egyik nagyon értékes tagja, ker. tanácsbíró és zsinati tag.

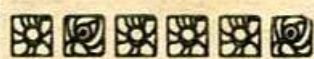
Kovács János ny. lelkész, volt debreceni népiskolai felügyelő nov. 22-én 75 éves korában meghalt. Előbb Furtán volt lelkipásztor, majd 1901—1931-ig mint vallástanító lelkész működött. Özvegye és nagykiterjedésű rokonsága gyászolja.

Özv. Kiss Albertné Borsos Lenke, néh. Kiss Albert debreceni lelkipásztor özvegye nov. 13-án, rövid szenvedés után, életének 90-ik évében Debrecenben elhunyt.

Boldogok a halottak, akik az Urban halnak meg...

HIREK

Értesítjük a nagytiszteletű Lelkészi Hivatalokat, hogy úgy a Református-könyvtár, mint a Gyermekek-könyvtár legújabb száma elkészült és azt a Lelkészi hivatalok még a tanítási szünet beállta előtt megkapják.

Az ORLE gyűlése november 26-án folyt le Budapesten, amikor olyan sereg gyűlt egybe, melyikben képviselve volt a magyar reformátusság minden földrajzi és lelki tájéka. Czeglédy Sándor alelnök megnyitója után Szösz Imre esperes tartott emlékbeszédet az elhunyt Baltazár Dezsőről, aki 1907 szeptemberében 700 lelkésszel alapította meg a Lelkészek-egyesületet. Az emlékbeszéd után a közgyűlés diszelnökké választotta Kiss Ferencet s azután egyhangú lelkesedéssel választotta meg új elnökévé dr. Ravasz László püspököt, kit küldöttség hívott meg s aki az elhunyt elődről emléke-

zéssel nagyszabású székfoglalót mondott

Helyreigazítás. A lapunk 33-ik számában közölt szeretet-házat nem a Satu-mare viillei, hanem a Satu-mare Mințiu-i egyház szándékozik létesíteni.

Karácsonyi szindarab. Az elmúlt napokban nyomtatásban is megjelent Dr Szabó Lajos oradeai lelkész: »Karácsonyi történet« c. 3 felvonásos — vallásos tárgyú hatalmas színműve, a »Kálvin«-nyomda készítésében. — Megrendelhető a szerzőnél (Oradea. J. Maniu 6) 100 leinek előzetes elküldésével. E szindarabért befolyó, tiszta jövedelmet a szerző a tavasszal építendő Oradea-réti református templom alapjára fordítja.

Társszerkesztők :

Ardai Aladár, Bokor Sándor,
Boruzs Lajos, Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

6127—1936-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Ismételt körrendeleteim ellenére is előfordul, hogy az elemi iskolák az iskolaszéki elnök megkerülésével tesznek jelentéseket a püspöki hivatalnak, hivatalos ügyekben, a tanügyi előadóhoz magánlevélben fordulnak s a látogatási jegyzőkönyveket nem küldik be magyar fordításban.

Az iskolaszéki elnöknek az iskolai élet minden mozzanatáról pontosan értesülve kell lennie, ezért ezuttal, a szolgálati pragmatika helyes értelmezése gyanánt elrendelem, hogy az igazgató-tanító az egyházi hatóságokhoz intézett minden felterjesztését az iskola-

391
1936.
dec 15

széki elnökön keresztül köteles megtenni, az állami hatóságokhoz intézett minden jelentéséről pedig az iskolaszéki elnököt pontosan értesíteni. Viszont az iskolaszéki elnök köteles az egyházi hatóságok rendeleteit az igazgatóval haladéktalanul közölni, nevezetesen pedig a hivatalos lapot átolvasás céljából megérkezése után mielőbb átadni. Köteles az igazgató minden néven nevezendő állami hatósági rendeletet, amely közvetlenül az iskolához érkezik, az iskolaszéki elnöknek haladéktalanul bejelenteni.

Szigoruan tilos az iskola-igazgatóknak vagy az iskolaszéki elnököknek hivatalos ügyekben magánlevélben a tanügyi előadóhoz fordulni. Félreértések kikerülése végett megjegyzem, hogy ezen tilalom oka kizárólag technikai, t. i. az ilyen levelek legalább 2—3 napos késéssel kerülnek elintézés alá. Ugyanezért tilos be nem iktatott ügydarabokat a tanügyi előadónak vagy a mellé beosztott segédtisztviselőnek átadni. Kötelező a látogatási jegyzőkönyvek magyar fordításának beterjesztése, annak igazolásául, hogy a tan-személyzet és az iskolaszéki elnök a román jegyzőkönyvet teljesen megértették s annak tartalmát tudomásul vették. Ha a látogatási jegyzőkönyv valamely hiányosságot állapít meg, az igazoló jelentést már a kísérő levélben meg kell tenni, valamint jelenteni, hogy a hiányok pótlására milyen intézkedések történtek. Oradea, 1936 dec. 4. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

5404—1936-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli vallás-tanító lelkész urnak.* Beküldendő legkésőbb e hó 31-ig az 1936—37-re beiratkozott középiskolai növendékek kimutatása iskolánként és osztályonként részletezve. Oradea, 1936 december 8. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

6204—1936-II. KÖRRENDELET. *Azon kebelbeli lelkészi hivataloknak, ahol az egyházközség iskoláját szerződés ellenében átadta az államnak.* Több helyről felkértek közbenjárásra abból a célból, hogy a fent körülírt állami iskolákhoz eszközöljem ki ref. vallásu tanító kinevezését, aki a ref. egyházközségben a kántori szolgálatot ellássa. Legtöbb esetben a közbenjárás sikertelen volt a következő okokból: 1. Az illető hatóságok hajlandóknak mutatkoztak ugyan a kérés teljesítésére, de azt kívánták, hogy mi hozzunk javaslatba olyan ref. vallásu állami tanítót, aki az állásra kinevezhető. 2. Az állami elemi oktatási törvény az áthelyezések iránti kérvény beadásának határidejéül (123. fej. 2. bek.) április 1-et állapítja meg, új kinevezés esetén pedig a kérvény beadásának határideje június 25. Ha az illető egyházközségek ezeket a feltételeket nem tartják be, az elintézés csak csere útján lehetséges s ennek lehetősége a dolog természeténél fogva nagyon kétséges. Jövőben tehát a következő módok valamelyike szerint járjanak el a fentemlített egyházközségek: 1. Még április 1. előtt adjanak be román nyelvű kérést hivatalom útján, alkalmas állami tanerő áthelyezése végett. Ebben hozzanak megfelelő személyt javaslatba s jelezzék, hogy az illető is beadta áthelyezési kérvényét az ill. inspektorátushoz, mégpedig az iktatószámra való hivatkozással. 2. Még június 25. előtt adjanak be román nyelvű kérést hivatalom

utján, hozzanak benne megfelelő állásnélküli, állami tanítóképzőt végzett egyént javaslatba s jelezzék, hogy az illető kinevezési kérvényét milyen iktatószám alatt adta be az ill. inspektorátusnál a törvény 126. fej. 3. bekezdés szerint. 3. Ezen időn túl alkalmas cserét hozzanak javaslatba, a szóbanforgó felek beleegyező nyilatkozatának melléklésével, Oradea, 1936 december 5. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

392
1936
dec 10

6264—1936. KÖRLEVÉL. Az összes nt. Esperesi és érdekelt tiszt. Lelkeszi Hivatalokhoz a külmissziói perselyek felbontása érdekében. Felhivom a cimben foglaltakat, kiknek szolgálati helyén a Külmisszió Barátai közé tartozó perselytulajdonosok vagy az ügyet megajánlásaikkal támogató egyének, csoportok vannak, hogy az év végén esedékes perselybontást és adomány-összegyűjtést 1937 január 3-án sziveskedjenek megejteni, lehetőleg a templomban, missziói óra, ünnepély vagy legalább imádság keretében. A befolyt adományok egy összegben a nt. esperesi hivatalhoz, vagy az egyházmegyei pénztárak útján kerületi pénztárunk címére küldendők, »külmissziói perselypénz« megjelöléssel, az adományozók neve és befizetett adomány-összegük pedig egy kimutatásban a Külmisszió Barátai vezetőjéhez (Ref. Lelk. Hiv. Aninosa, j. Hunedoara) teendő át, a nyilvántartásba való bevezetés és az »Egyház és Misszió«-ban való nyugtázás végett. A perselyek a megküldött szalagokkal nyomban újra leragasztandók és tulajdonosaiknak visszaadandók. A perselybontáskor készített kimutatás ill. jegyzőkönyv végén közlendők, ha valamelyik persely gazdát cserélt, az esetleges lapreklamáció, új persely igénylése vagy a nyugtázásra vonatkozó kívánság (külön vagy közösen óhajtják a nyugtázást.) Némely perselynél a felső lapon van a perselyszám, ezeket leragasztás előtt írjuk át a persely egyik oldalfalára. Magát a perselybontási alkalmat használjuk fel arra, hogy a külmisszió ügyét az egész gyülekezet ügyévé tegyük. A perselypénz és kimutatás egyidejű kiküldésének határideje 1937 január 20., ami szigorúan betartandó. Oradea, 1936. december 8. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

393
1936.
dec 15

6218—1936-II. KÖRRENDELET. Valamennyi kebelbeli lelkeszi hivatalnak. Tudomásomra jutott, hogy egyes lelkeszi hivatalok a kisbetűs hangjegyes énekeskönyvet, az egyházkerületi megbízás alapján az elnökségtől megszabott 60 Leis áron alul árusítják. Távol áll tőlem az a szándék, hogy az ebben megnyilvánuló önzetlenséget kifogásoljam, azonban fel kell hívnom lelkésztársaim figyelmét arra, hogy egyházkerületünk a 10 százalék engedményt a befektetett munka szerény díjazásául állapította meg, ha tehát ezt valaki igénybe venni nem kívánja, nem szabad a zsolnárt szabott áron alul árusítania, mert ezáltal a szabott áron árusító lelkeszi hivatalokat hozza indokolatlanul gyanuba. Elrendelem tehát, hogy aki a 10 százalék engedményt nem kívánja a saját személyére igénybe venni, tartozik azt a jövőben szegény egyháztagoknak vagy iskolásgyermeknek adott ingyen példány alakjában felhasználni. Oradea, 1936 december 5. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

Tinca

Romania

25 bani Posta

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogad.

Egyházkerületünk kiadásában

MEGJELENT

és 1936. évi szeptember 1-től kezdődőleg kapható a

kisbetűs hangjegyes

énekeskönyv

Ára elsőrendű vászonkötésben

Lel 60.—

Lelkészi hivatalok megrendeléseit a szokott módon 3 havi hitélre és 10 drb. egyszerre való megrendelésénél **tíz százalék** engedménnyel intézi el az egyházkerületi tankönyvraktár.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Tulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, STRADA Dr. LAZAR AUREL 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületben

Készít mindenféle egyházi és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, műveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat, a legkülönfélébb magán és kereskedelmi nyomtatványokat, meghívókat a legcsinosabb kivitelben és jutányos áron.

Nyomatott a Kálvin-nyomdában Oradea.

Halvostern
Faru Lajos,
1936 XII. 15-én

ip. tanító

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Pietr. Craiului Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye.

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVACS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	○○○	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
Református Püspöki Hivatal Oradea,	○○○	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Petru Maior 1.	○○○	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	○○○	hónap 1., 10. és 20-ik napján.

6524—1936. I. sz.

Körlevél

valamennyi kebelbeli lelkészi hivatalhoz és általuk az egyházkerület gyülekezeteihez!

Abból az alkalomból, hogy az egyházkerület 1935. évi közgyűlésének 147. sz. határozata alapján az ott elfogadott és jóváhagyott *egyházfegyelmi szabályrendelet* 1937. évi január 1-től kezdődően életbe fog lépni, kötelességemnek tartom fölemelni Hozzátok pásztori szavamat Református Magyar Atyámfiak!

Régi latin közmondás: »Tempora mutantur et nos mutamur in illis«, azaz »változnak az idők s azokkal együtt mi is változunk.« Fájdalom, nincs egy másik közmondás, amely megvigasztalhatna, hogy az idők is, az emberek is csak jobbra változhatnak. Ellenkezőleg. Legtöbbször rosszabbra fordul minden. És minden téren. A gazdasági nyomoruság mellett a lelkek egyre mélyebben süllyednek. A nemzetek állig fegyverben egyre nagyobb gyűlölködéssel készülnek egymásra törni s szinte az utolsó idők minden borzalma készül rászakadni e korhadt világra, melyről az Ur Jézus próféciája azt mondja, hogy »Nemzet nemzet ellen támad és ország ország ellen« (Luk. 21. 10.) Európa nyugati határán a kulturállamok szemeláttára testvér, vagy legalább is rokon népfaj fiai öldöklük egymást, hónapok óta vad kegyetlenséggel s a szent semlegesség jelszava mellett és miatt tétlenül nézik a keresztyén államok a Krisztus hiveinek és szolgálóinak vérhullását és holttestüket a városok uccáin.

Ebben az ádáz korszakban, amelyre méltán lehet alkalmazni a nagy magyar költő szavait (a Tacitus kegyetlen tollával megírt időkről), hogy »istentelen kor«, ebben a szomorú korszakban, a mi magyar református testvéreink vallásos hite is megérezte az idők romboló szelét. Megtántorodott a hithűségük, megfogyatkozott áldozatkészségük, közönyösekké lettek Isten ügyei, református egyházuk

sorsa, gondja, küzködése iránt. Megingott bennük az atyák törhetetlen ragaszkodása egyházukhoz s azok vezetőihez, lelkészükhöz, tanítóikhoz, kihalóban a tisztelet az öregek iránt, kiveszőben a gyermekáldás szent szeretete és a gyermekek sorsáért való felelősség átérzése s mindezek nyomán és következménye gyanánt kenyérért, állásért, hivatalért cserébe református hitük elhagyásának szomorú esetei egyre sűrűbben fordulnak elő. És ha idáig nem is sülyed le minden egyes kísértésben a lelkiismeretük, a rossz példák előttük sötétlenek s ahogy tördeli lassanként az élet nyomorusága a lelkük állhatatosságát, úgy kopnak, hullanak lefele egymásután anyaszentegyházunk zöldelő fájáról, mint egy-egy száradt galy. Mindegyikükkel egy-egy kő mállik le szent Sionunk sziklafaláról s az ilyen széthulló kövek elvesznek a sárban.

S azonképen temeti be lassankint református magyar iskoláink épületeit is a hozzájuk vezető utakat az önzés, a fukarság, a nem-törődömség sivár homokja. „*Pár ezredév guláidat elássa*“, mondja Lucifer a Fáraónak Madách »Ember tragédiája« című halhatatlan művében. Igen, azok gulák voltak, nagy, hatalmas építmények és monumentumok, de a mi iskoláink apró kis épületek s ezeket elásni pár esztendő is elég.

Bibliás hitében megtántorodott, vértanu atyáiról megfélekezett református testvéreinket föl kell végre ráznunk ebből a kárhuzatos lelkiállapotából és ha már pásztorai, felettes egyházi hatóságai intő szavára sem akarnak többé hallgatni, meg kell ragadnunk a kezeiket és a fegyelem eszközeivel meg kell állítanunk a lejtőn, mely a züllés útjára viszi őket. Erre minket az apostoli intelem is kötelez, mely azt mondja, hogy »viseljetez gondot azért magatokra és az egész nyájra, melyben a Szentlélek titeket vigyázókká tett az Isten anyaszentegyházának legeltetésére, melyet tulajdon vérével szerzett«. (Csel. 20—28.)

Ezt az intelmet követjük tehát Református Atyámfiai, a ti egyházi előljáróitok, hatóságaitok, pásztoraitok, mikor nemcsak meg akarjuk állítani a veszedelmes lejtőn egyre lejjebb sülyedő hittestvéreinket, hanem ugyanakkor az ő kárhuzatos példáikkal szemben a lelki fertőzéstől meg akarjuk óvni egyházunk többi, ma még hűségesebb lelkületű gyermekeit.

Az egyházi fegyelemnek ezeket az eszközeit megtalálod Református Hittestvérem abban a szabályrendeletben, melyet egyházkerületünk határozatából minden családhoz eljuttat püspöki hivatalom.

Uj dolgok nincsenek benne.

Az őskeresztyén egyház történetéből tudjuk, hogy az aposto-

lok és munkatársaik szigorú fegyelmet tartottak a gyülekezetekben. Magának Kálvinnak az egyházközségében ez a fegyelem eszményi tökéletességben érvényesült s Genf városának világhíres, puritán életét ez az abszolút tökéletes fegyelmelés tette naggyá és követségre méltóvá.

De még ezelőtt néhány évtizeddel református egyházközségeinkben is gyakorolták a fegyelmelést az egyház előjárói. Az idősebbek bizonyára emlékeznek még az »eklézsiakövetés« szertartására s egyuttal arra is, hogy az ilyen esetek mindig mély hatást gyakoroltak a gyülekezet tagjaira. Látván látták, vagy talán inkább ösztönösen érezték, hogy az ő ekléziájuk — ha mindjárt kicsinyben is — Isten országa a földön, amelynek királya, eleveneinek és halottjainak bírja a Krisztus. Hogy Ő az Ur mennyen és földön és ahol az Ő nevében összejönnek, hívják azt akármilyen nagy városnak vagy kicsiny falunak, ott mindig történnek láthatatlan csodák a szivekben és lelkekben, »ott mindig megmozdul a hely« ahol egybe gyűlnek. (Ap. Csel. 4, 31.) Az ilyen láthatatlan megmozdulások eredményezik azután azt a szent és benső közösséget, melyet a Cselekedetek könyve (4, 32.) avval az egyszerű pár szóval jellemez, hogy »a hívők sokaságának pedig szive-lelke egy vala.«

Ez az egy szív, egy lélek, ez a szent és benső közösség teremtette meg példának okáért a jeruzsálemi gyülekezetben a világtörténetnek azt a gyönyörű és páratlan jelenségét, hogy a házak és földek birtokosai eladták ingatlanaikat és azok árát »letevék az apostolok lábainál, aztán elosztatott az egyesek közt, amint kinek-kinek szüksége vala.« (Csel. 4, 35.) Ez ellen a benső és kegyelem szerinti szent közösség ellen elkövetett árulást büntette meg Isten Anániás és felesége: Safira esetében, — hirtelen halállal, ugyanakkor, amikor Jeruzsálemnek és környékének számtalan betegei az utcákon, legalább is az arra menő Péter apostol árnyékának érintésére mind meggyógyultak.

Ezt a szent és benső életközösséget bontották meg a református gyülekezetünkben is a mostoha idők. Azoknak a rossz szelleme. Az Anániások és Safirák, akik ma is »Istennek hazudnak« amikor bezárják a szívüket egyházközségük szükségletei előtt, siketek maradnak gyülekezetük szegényei, árvái kérő szavára is, hagyják nyomorogni annak betegeit, türik egyházi tisztviselőik vergődését a szegénység, a családfenntartás ezer égető gondjaiban, hagyják pusztulni iskoláikat, egyházi épületeiket, mindig avval takarózva-mentegetőzve, hogy »rosszak a gazdasági viszonyok, a konverzió súlyos károkat okozott« nekik s így tovább. Ezeknek a mai Anániásoknak és Safiráknak ezt a féligazságát jobban mondva félhazugságát) nem

előjárót

lehet többé tétlenül nézni s a gyülekezet többi tagjaira veszedelmes példáikkal szemben az evangéliumi élet visszaállításának az érdekében le kell sujtani reájuk a fegyelem vesszejével, *Mert a fegyelmezés célja mindig csak az, hogy a református magyar egyház-
községek élete evangéliumi — más szóval — evangélium szerinti legyen s ebből fejlődjék ki az a becsületes magyar református jellem,* (melyet, ha az idők folyamán itt-ott tulzásba menő makacs és nyakas megnyilvánulásai miatt »vastagnyaku kálvinista-ság«-nak is neveztek, ennek a gunyoros elnevezésnek a mélyén annak a tiszteletreméltó jellemvonásnak is kifejezésre jutott az elismerése,) hogy a református magyar ember a maga hitéhez, meggyőződéséhez, egymáshoz s atyái hagyományaihoz törhetetlenül ragaszkodni tud és szokott is mindenkor.

Ennek a tiszteletes magyar kálvinista jellemnek és egyházi életnek a helyreállítását kívánja egyházkerületünk vezetősége. Ezt a szép, ékes, komoly erkölcsi életet akarja megteremteni minden egyes gyülekezetben. Ezért állítja vissza az egyházfegyelmezés intézményét is,

Ennek a végrehajtását azonban a gyülekezetek vezetőinek: lelkésznek és presbitériumnak a kezébe teszi le. Már ez is biztosíték arra, hogy azok ítélkezzenek az egyháztagok egyházfegyelmi ügyeiben, akik az arra rászolgált hittestvérüket s annak helyétét teljesen ismerik s legfőképpen pedig arra, hogy *ez az egész egyházfegyelmezés ne a büntetésnek legyen a fegyvere és eszköze hanem a megbocsátani is tudó és a vétkeket megjavítani akaró atyafiságos emberszeretetnek.*

Adja a kegyelem Istene, hogy az egyházkerület vezetőinek ez az elgondolása megvalósuljon és megteremje áldott gyümölcsét anyaszentegyházunk életében!

Bizom ebben és éppen azért nyugodtan, a jól végzett munka örömeivel adom kezeitekbe, Református Magyar Testvéreim, értetek aggódó és szorgoskodó pásztori szívem meleg érzelmeivel ezt a fegyelmi szabályrendeletet éppen most Urunk születésének áldott ünnepe közeledtében, mert az a meggyőződésem, hogy csak az lehet egyedül szép és áldott karácsonyi ajándék, amely minket is, gyülekezetünket is a legbiztosabban vezethet el az erkölcsi újjászületés szent Karácsonyához, boldogabb ujesztendőhöz és a lelki feltámadás boldog Husvétjához a mi Urunk Jézus Krisztusban.

Kérem Lelkésztestvéreimet, hogy ezt a körlevelemet annak vétele után a legelső ünnepi alkalommal (illetőleg vasárnapon) a szószékről felolvasni sziveskedjenek.

Oradea, 1936. dec. 17.

Atyafiságos szeretettel:

Sulyok István s. k.,
püspök.

Idei karácsonyunk.

Micsoda lélekkel fogadják az 1936. esztendő emberei a karácsonyt? Mit jelent nekik a ragyogó csillag, a betlehemi pásztorok, a napkeleti bölcsek, a mennyei seregek, a magános jászolbölcső és mind az, ami a karácsonyi történethez hozzátartozik?

Mert hiszen a betlehemi karácsonyi történet megragadó erejét mennyien elismerjük. Teljesen átérezzük, temérdek kedves érték hiányoznék a lélek világából a gyönyörű karácsonyi történet nélkül.

Mit csinál a huszadik század kijózanodott embere a világ Megváltójának születési ünnepén?

Legyünk akármilyen hidegfejű modernek, kijózanult bölcsek, olyanok, akik teljesen beillünk a mai szédítően előrerohant mekhanikus világba; üzzük el ablakunk alól az ünnepet köszöntő gyermekeket, dobjuk ki szobánkból az illatos fenyőágakat, hermetice járjuk ki az ünnepi harangszót, gondoljunk hideg ésszel az eiső karácsonyra, tépjük le annak minden szépségét; arra se gondoljunk, mit tett Jézus értünk, hanem a lehető legegyszerűbben nézzünk rá Jézusra; úgy, ahogyan Ő az emberiség történetében előttünk áll.

Mit láttunk akkor?!

Azt, amit minden idők emberei sóvárogva vágytak: *az örökké-élő Isten ábrázatát!*

Legyen akármilyen ember életfelfogása, a világnézete, a lelke legmélyén mégis hiszen az Istenben; bizik benne, reménykedik benne. Annak örök akarata szerint alakítja életét. Semmi más ok miatt, mint egyedül a Jézus Krisztusért.

Amikor ugyanis az Ur Jézusra nézünk, ráfigyelünk, szeme v ilanását látjuk, hangja zendülését halljuk, holtbizonyosan tudjuk, hogy olyasmit látánk, aki föltétlenül Isten. Semmi sincs más a világmindenségben rajta kívül, akit Istenként lehetne imádnunk. Azért pedig Isten Ő, mert merő *Szeretetet*. Nem *tanította* a szeretetet, hanem *megmutatta* azt. Így nyilatkozott: Aki engem látott, látta az Atyát... Ez a szeretetteljes élet az Ő ábrázata; az Ő természete. Vonjátok le azért belőle ti magatok, mi akkor az Ő akaratja!

Lehetünk gyarló teremtések, ingatag nádszálak, de ami igazán értékes és jó, mégis van bennünk, egyesegyedül annak köszönhetjük, hogy 1936 évvel ezelőtt Betlehemben egy gyermek született, aki férfiuvá nőtt és ezeket mondotta: »Mikor pedig még távol volt meglátta őt az apja...« — »Én sem vádollar...« — »Atyám! Bo, csáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekesznek...«

Itt pihenjen meg lelkünk az idej karácsony ünnepén. Álljunk meg egyszerűen a jászolbölcső mellett, tegyük félre a nagy élet-

problémákat és higgyünk a szentséges csodában. Ne feszegessük a szent misztériumot, amely által Isten szentlelke a mienkkel elegyül és átformál bennünket a maga hasonlatosságára. Amíg ugyanis csendesen szemléljük a jászolbölcsőt, isteni erő szivárog lelkünkbe és arra képesít, úgy szeressünk mi is, ahogyan Jézus szeretett. Ez a lélek igazi üdve.

Ha ragyogó poézisnál nem is lenne egyéb a betlehemi pásztorok története, akkor is százezrek vándorolnának el minden évben a jászolbölcsőhöz. Ha sohse térdeltek volna napkeleti bölcsek a csecsemő Jézus előtt, egész világ bölcsei megcselekednék azt ma. Ha nem ragyogott volna csodás csillag azon a judeai téli éjszakán, az összes teremtett világok együtt zengenének örömeiket Jézus születésének magasztos éjjelén.

Mert Isten szállt alá akkor a földre!

Bokor Sándor.

A 400 éves Institúció.

Amióta Barth Károly és társai kiszabadították a theológiát az emberi tudományok büvköréből, amelyeknek előkeelő társaságában csak legsajátosabb értékeinek feláldozásával nyert polgárjogot és a theologia, vallástörténet, valláspszihologia és matefizika helyett ismét Theu-logia, azaz Istenről és az isteni dolgokról való tudomány, vagy az Isten önmagáról szóló kijelentésének tudománya akar lenni¹: azóta a reformátorok, kik így értelmezték a theológiát, ismét előtérbe lépnek egyházunkban és írásaik, melyekben ilyen értelmű tudomány foglaltatik, új jelentőséget nyernek. Különösen egy könyve van a reformációnak, melyet mind többször idéznek a theologusok, melyet ismét újabb fordításokban jelentetnek meg, sőt szövegkritikai aparátussal eredeti kiadásának szószerinti szövegében is: Kálvin Jánosnak Institutio Religionis Christianae. A keresztyén vallás rendszere című műve. Nem csoda, ha első megjelenésének 400 éves évfordulóját oly nagy lelkesedéssel és szeretettel ünnepli a protestáns, elsősorban pedig a református világ.

Amikor az Institúció első kiadásáról hallunk, nem szabad arra a vaskos kétkötetes munkára gondolnunk, mely hála legyen érte református egyházi könyvtár-bizottság gondoskodásának, Kálvin János születésének 400 éves fordulójára, ott ékeskedik minden magyar református parochia könyvespolcán. Az 1536-ban kiadott Institúciónak fordítása még elfér a Magyar Protestáns Irodalmi Társaság

1. A theologia szóban a „Theu” úgy lárgyi, mint alanyi birtokviszonyt kifejezhet. Tavaszy S.: Dogmatika 2. o.

kiadványainak egy kötetében.² Ez a kiadás külső beosztásában is különbözik a mindannyiunk által ismert Instituciótól, mely négy könyvben, tudományos formában foglalja a keresztyén hitnek igazságaival. Az első kiadás beosztása egyszerűbb s egészen megfelel a nép számára készíteni szokott kátéknak. Hat részből áll s szól:

- I. A törvényről s ebben a Tízparancsolatról;
- II. A hitről s ebben a Hiszekegyről;
- III. Az imádságról s ebben a Miatyánkról;
- IV. A sakramentumokról (kereszttség és urvacsora);
- V. A másik öt, nem igazi sakramentumról; végül
- VI. A keresztyén szabadságról, egyházi hatalomról és állami kormányzásról.

Ezt a munkát bővítette, kerekítette ki Kálvin János 24 éven át, szinte élete végéig. Még hatszor adta ki az Instituciót, hogy végül 1559-ben adjon végleges formát neki. Ekkor foglalta művének anyagát először négy könyvbe és osztotta fel a tárgy természete szerint fejezetekre s annyira kibővítette, hogy — saját szavai szerint — csaknem új műnek tartható. De csak majdnem. Nincs az első kiadásnak egyetlen tétele sem, egyetlen egy megállapítása, melyet vissza kellett volna vonnia. Nincsen egyetlenegy reformátor sem, sőt alig akad a tudósok között is még egy, aki munkássága kezdettől fogva való célegyenes irányának megtartásában hozzáfogható volna. Betű betű után, mondat mondat után, egyetlen öntvény az egész. Szinte hihetetlen az egész munkának — és nem kevésbé alkotójának egy-sége és egyöntetősége.³

Nem hiába tette a fiatal, 27 esztendőes tudós nevét egy csapásra ismertté és becsültté, sőt tekintéllyé az 1536 márciusában megjelent könyv: az Institució a reformáció korának legjelentősebb és legkiválóbb theologiai munkája. Nincs a protestantizmusnak még egy alkotása, mely az evangéliumi hitigazságokat oly tisztán és világosan, oly határozottan és kimerítően, oly mély alapozottsággal és olyan szerves egységben tárná fel, mint ez.⁴ Megállapításai szabatosak, fölényes, a maga igazában és ismeretében öntudatos, erőteljes bizonyításai lenyűgözik az olvasót. Következtetései világosak, egyik szó vaskövezetességgel kapcsolódik a másikba, a láncnak nincs egyetlenegy hiányzó szeme sem. Sohasem akar tündökölni mondanivalóival, az akkori idők íróival ellentétben óvakodik könyvét idegen művekből vett idézetekkel tulterhelni. Annál bőkezűbben idéz azonban a Szentírásból: minden megállapítását az örök Igével kívánja igazolni, megerősíteni. Méltán mondotta volt az egykor híres magyar theologus Thury Pál róla:

2. Budapest, 1903. Kálvin János: A keresztyén vallás alapvonalai. Az 1556-iki első latin kiadás után fordította Nagy Károly.

3. E. Stöckelberger: Calvin. Cotha 1931. 27 o.

4. F. Benc előadása a Svájci Prof. Népszövetség 1936 június 21-én tartott Kálvin-ünnepélyén. (Volksfreund, 315 o.)

»Krisztus után, az apostolok mellett
Könyvet, ehez foghatót, nem szüle többet a kor.«

Bátran hozzátehetjük: az utókor sem!

Kálvin könyve nemcsak a theologia, de az egyetemes világ-irodalomnak egyik remeke. »Élő emlékül« akarta szerzője maga után hagyni s Isten kegyelméből »örökkön élő emlék« lett. Különösen az evangéliumi igazság lelke által, melyet felébresztett és táplált egész Európában; de mint könyv is, mert mint Stähelein mondja: »az Institució különböző kiadásainak száma tulterjed a felszámíthatóságnak határán, úgy, hogy nagyítás nélkül mondhatjuk, hogy soha ily nagy terjedelmű tudományos munka hasonló elterjedésnek nem örvendett.«⁵

Az Institució magyar nyelvű kiadásai közül a már említett két fordításon kívül még egy magyar nyelvű kiadása ismeretes, a Szenci Molnár Alberté, aki először fordította le azt Bethlen Gábor fejedelem felhívására és adta ki 1624-ben. Sajnos, az ellenreformáció megsemmisítette e művet, úgy, hogy csak alig néhány példánya jutott el hiveinkhez, illetve prédikátorainkhoz belőle.

A Ceglédi-Rábold-féle fordítás azonban minden magyar református lelkipásztor könyvtárában megvan, vegyük elő ezt a művet, amely valóban nagy szolgálatot tehet azoknak, akik már látják, hogy a jelenkor erkölcsi és szellemi zürzavarában, a világ mindenféle eszmeáramlatai között szilárd, tiszta és biztos hitismeretek nélkül meg nem állhatunk. Kálvin János és műve, melyben tisztán és elegyítetlenül hirdeti Isten akaratát, bennünket és általunk a reánk bízott nyáját ma is közelebb fog vinni az egyetlen örök forráshoz: Istennek a Szentírásban kijelentett Igéjéhez, ami a legbiztosabb ismeretet adja nekünk és amelyért való fáradozás az egyetlen igazi theologia.

Orth Imre,

5. Nagy Károly idézett fordítása bevezetésében. XXXII. o.

Egyházi közigazgatási nyomtatványok egységes bevezetését a legutóbbi közgyűlés elrendelte már az 1937. évi január hó 1-i hatállyal. Az egységes vagyionkezelési nyomtatványok nyomtatása most van folyamatban s éppen ezért az 1937. évre szükséges nyomtatványok a püspöki hivataltól szerzendők be, melyre ezuton is felhívjuk a lelkészi kar figyelmét. Idevonatkozó részletes felvilágosítás és utasítás lapunk legközelebbi számában fog megjelenni.

A beszéd és ért. gyakorlatok sikeres tanítása érdekében Kiss Béla ref. ig. tanító vezérkönyvet állított össze a tanítók részére. Az I. és II. oszt. anyagát 4 füzetben vázlatszerűen foglalta össze. Az első füzet kapható és megrendelhető a Ref. Püspöki Hiv. tankönyvosztályán. Ára az első füzetnek 15 lei. Ez a vezérkönyv igen megkönnyíti a tanítók munkáját, mert az ismeretek összeszedve rajzokkal ellátva állanak a tanítók rendelkezésére.

HIREK

Makláró Károly tiszántuli püspök beiktatása az egyházkerület december 16-án tartott közgyűlésen történt meg.

Árvaházi Képes Naptár el nem adott példányait kéri a püspöki hivatal soronkivül visszaküldeni, mert a raktárkészlet elfogyott és viszont igénylések még tekintélyes számmal vannak.

A Református Könyvtár sorozat egyik közeli számát dr Szemethy Géza püspöki titkár írja „Református egyházi énekeinkről” címen.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Áldott és üdvösséges karácsonyi ünnepel kívánunk lapunk munkatársainak és olvasóinak!

V. I. K—s. Cikkét megkaptam, mihelyt sor kerül rá, közlöm. — Sz B. D—g. Az elő-

adás szintén beérkezett, mihelyt lehet, hozni fogom. — N. L. F—a Jól tudja kedves Bátyám, hogy az őszinte szót mindig szívesen veszem, sőt örültem, hogy felkeresett rég nem látott soraival.

De ha nekem tetszett címezni, akkor valami félreértés történt. Sőt mindenképpen az történt. Mert nincsen senki, aki sokallaná az öregek nyugdíját. Sőt a tervezet fel akarja emelni, a mai ellen meg senki sem szólott.

Az egyházmegyéket sem lehet vádolni, akik nem foglalkoztak a tervezettel, mert némelyik előbb megtartotta gyűlését, mint a tervezet hozzájuk eljutott volna. Sőt az is szabadságukban volt, hogy egyáltalán ne fogadják el. Éppen azért kellett elhalasztani a döntést, mert még megközelítően sem alakult ki egységes állásfoglalás. Legyünk türelemmel és jó reménységgel.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

6583—1936-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli lelkészi hivatalnak.* Egyházkerületi közgyűlésünk az 1937. évi párochiális könyvtár illetményéül »A református lelkipásztor kézikönyve« címen vezérkönyvet kíván adni lelkésztársaim kezébe egyházközségük lelki gondozásában. Ez a munka még nyomás alatt van, szétosztására később kerül sor. Azonban egyházkerületi közgyűlésünket foglalkoztatta az a gondolat is, hogy a mai gazdasági válság idejében a lelkésznek anyagi ügyekben is tanácsadójának kell lenni hiveinek, akik legnagyobb részét mezőgazdák. Számot vetett azzal is, hogy behivatalnokaink jövedelmük nagyrészt javadalmi földjeikből élvezik. Ezért szükségesnek látta 1938. évi illetményül dr Nagy és dr Szász »Gazdatudomány« című művét állapítani meg. Hogy egyházközségeink megterhelése két párochiális könyvtári kötet beszerzésével nagy ne legyen, egyházkerületi közgyűlésünk úgy intézkedett, hogy a könyv árát, 90 Leit a tanszerraktár 1938 január 1-ig előlegezze. Miután pedig ez a tanszerraktárra súlyos kamatterhet jelent, kiegészítésül

ügy intézkedem, hogy amely egyházközségek a parochiális könyvtár árát február 1-ig kifizetik, ill. ahol a lelkész urak a levonást december havi államsegélyből engedélyezik, ebből az árból 10 százalék engedményt kapjanak. Ugyanilyen feltételek mellett ajánlom a mű beszerzését a 3 és több tanítós iskoláknak. Oradea, 1936 december 21. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

6201—1936-I. sz. KÖRRENDELET. Közigazgatási. *Valamennyi kebelbeli nt. lelkészi hivatalnak és iskolai hatóságnak.* Alábbiakban szószerint közlöm — magyar fordításban — a kultuszminiszter ur e hó 2-án 191,692—19795. sz. leveléhez mellékelt panaszos felterjesztést, melyet a Posta, Távirtda, Telefon főigazgatósága intézett hozzá a hivatalos portómentes levelezések során felmerült visszaélések tárgyában s ugyanakkor kérem és figyelmeztetem portólevelezési joggal bíró egyházi hatóságainkat és hivatalosainkat, hogy az államnak ezt a kedvezményét kizárólag csakis hivatalos levelezések lebonyolítására és ilyen küldemények továbbítására szabad felhasználniok és olyan visszaélésektől, minőket a közölt átirat említ feltétlenül, szigoruan és becsületből is tartózkodjanak. Ezt elvárja református anyaszentegyházunk is annál is inkább, mert abban a meggyőződésben vagyok, hogy a mi egyházi hivatalaink efféle visszaéléseket nem követnek el s az ő eljárásuk miatt hozzám még soha és sehonnan panaszok nem érkeztek.

»Másolat a P. T. T. Vezérigazgatóságnak 206,112—f. évi sz. átiratáról. — Van szerencsénk tudomására hozni, hogy a posta és távirtda kihasználására vonatkozó törvényben foglalt rendelkezések és az Ön által ismételt kibocsátott rendeletek ellenére még most is vannak úgy a központi, mint külső hatóságok, ahol a hivatalos borítékot és csomagot magántermészetű dolgok küldésére használnak, amely sérti ezen igazgatás anyagi érdekeit.

Naponta fedezünk fel ilyen csalást az állami tisztviselők részéről, akik magánlevelezésüket hivatalos borítékban bonyolítják le vagy megkönnyítik másoknak ily módon való levelezését, ellátják az ilyen leveleket az összes törvényes formákkal és postakönyvvvel küldik el az illető hatóságnak vagy a postahivatalnak.

És ami még feltűnőbb, éppen a magasabb állású tisztviselők azok, akik ily módon megkárosítják a P. T. T. ügyvezetését a posta díjakkal. Így csak Bucureştiben száz és száz esetet fedeztek fel, amikor a magasabb állású tisztviselők, mérnökök, tanárok, tisztek stb. hivatalos borítékban küldték el a személyes irodalmi munkájukkal kapcsolatos reklám levelezéseiket, sőt még könyveiket is ilyen törvénytelen eljárással, csalás útján helyezték el.

Az ilyen módon elküldött száz és száz boríték és csomag sérti nemcsak a mi anyagi érdekeinket, hanem általában a hatóságok érdekeit is, mivel azok nagy száma és nagy terjedelme megnehezíti a valóban hivatalos leveleknek a rendes és jó kézbesítését.

Miért is felkérjük Miniszter urat, miszerint sziveskedjék szigoruan intézkedni, hogy Önnek alárendelt hivatalnokok ne éljenek vissza hivatali állásukkal és azon bizalommal, amelyet részükre engedélyeztek akkor, amikor az állam pecsétjét megőrzés végett rájuk bízták, amelyeket egyébre nem használhatnak, csak tisztán

hivatalos iratokra. Aláírások.» Oradea, 1936 december 14. Atyafiságos szeretettel; Sulyok István, s. k., püspök.

A közoktatásügyi miniszter 188,185—1936. sz. rendeletével Caba Ágoston iskolai felügyelő urat megbizta annak ellenőrzésével, hogy milyen mértékben ismerik az aradmegyei kisebbségi elemi iskolák tanítói a román nyelvet. — Iktatandó az érdekelt iskoláknál 16,229—1936. Insp. szám alatt.

A minisztérium 219,826—1936. sz. rendeletével engedélyezte, hogy az iskolák a karácsonyi szünidőt december 19-én, szombat estén megkezdhessék. — Iktatandó a bihormegyei iskoláknál az 5676—1936. revizori, a többiekénél a fenti miniszteri szám alatt.

6575—1936. sz. **Pályázati hirdetés.** Tekintettel arra, hogy az Egyházkerület Közigazgatási Birósága 101—1936. sz. alatt hozott ítéletével a bihori ref. egyházközségben 1936 év március 1-én meg-ejtett lelkészválasztást megsemmisítette és elrendelte, hogy a választási eljárás a pályázat ujra kiírásától kezdve megismételtessék és le-járattassék, — a »Reformátusok Lapja« 1936. év 1. számában meg-jelent pályázati hirdetés az alábbiakban újra kiiratik: **J a v a d a l o m:** Az 1916. év január 16-án kelt felsőbb egyházhatóságilag megerősített díjlevél szerint: 1. Készpénz 100 frt. mai pénzértékben. 2. Buza 26 köből, 35 és fél literes vékával mérve 3692 liter. 3. Hat (6) szekér széna. 4. Tüzifa nyolc (8) öl beszállítva. 5. Egy darab hizott sertés. 6. Fűteni való szalma négy (4) öl. 7. Egy mázsa só. 8. Két köblös tavaszföld, az egyház szántja és veti. 9. Tizenkét (12) öreg cseber bor, a lelkész hordójába szürve. 10. Nyolcvan (80) hold és 227 □-öl föld, holdja 1100. ölével számítva, ebben foglal-tatik 8. hold és 227 öl kaszáló, a többi szátóföld. A régi időben is meglevő földtől az adót az egyház fizeti, a tagosítás alkalmával nyert többletföldtől a lelkész. 11. Stóla az egyházkerületi megállapítás szerint. 12. Államsegély, melyért az egyház nem szavatol. **M e g j e g y z é s:** A díjlevél 1, 3, 5, 6, 7, 8. pontjai 1927. évi márc. 27-iki presbiteri határozat s egyházi felsőhatósági jóváhagyás alap-ján évi 5000, azaz Ötezer Leiben váltották meg. A 10-ik pontban feltüntetett 80. hold és 227 □-öl föld állami kisajátítás következté-ben 34. holddá lett. Presbitérium a rendkívüli körülményre tekintet-tel igazolt tények alapján az egyházm. közgyűléstől díjlevélmérsék-lést óhajt kérni, melynek e tárgyban való döntése úgy az egyház-községre, mint a megválasztott lelkészre kötelező erővel bír. Meg-választott lelkész különféle beruházás címén 29.075, azaz huszon-kilencezerhetvenöt Lei összeget tartozik elődnek megtéríteni. **K ö t e l e s s é g:** A bihori egyházközségben az Egyházi Törvényben elő-irt lelkészi teendők végzése. Hitoktatás az állami elemi iskolában. Az állás a választás megerősítése után azonnal elfoglalandó. A pályázni kívánók kérvényeiket lelkészi oklevelükkel (hiteles másolatban) és esperesük által a pályázati hirdetés közlése után látta-mozott szolgálati bizonyítványokkal felszerelve a pályázat megjele-nésétől számított három hét alatt Vadai Béla espereshez Alesd, Jud. Bihar küldjék be. Oradea, 1936. december 18. Sulyok István s. k. püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

Urvind

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

Egyházkerületünk kiadásában

MEGJELENT

és 1936. évi szeptember 1-től kezdődőleg kapható a

kisbetűs hangjegyes

énekeskönyv

Ára elsőrendű vászonkötésben

Lel 60.—

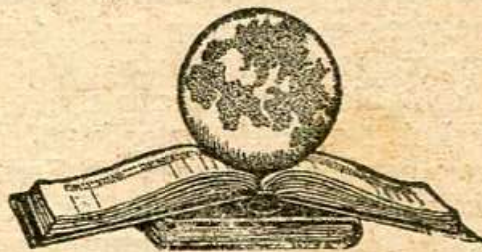
Lelkészi hivatalok megrendeléseit a szokott módon 3 havi hiteltelre és 10 drb. egyszerre való megrendelésénél **tíz százalék** engedménnyel intézi el az egyházkerületi tankönyvraktár.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Tulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, STRADA Dr. LAZAR AUREL 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületben

Készít mindenféle egyházi és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, műveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat, a legkülönfélébb magán és kereskedelmi nyomtatványokat, meghívókat a legcsinosabb kivitelben és jutányos áron.

Nyomatott a Kálvin-nyomdában Oradea.

A „REFORMÁTUSOK LAPJA“
1936. évfolyamában megjelent
hivatalos rendeletek

BETÜRENDES
TÁRGYMUTATÓJA.

A R E N D E L E T		Oldal- szám
1935. évi hivatalos száma	t á r g y a	
6778	Egyházak jogi személyiségének elismeréséről	11
6778	Illetékegyenérték kivetésére alapul szolgáló bevallásról	11
<hr/>		
1936. évi hivatalos száma		
2230	Apród- és cserkész egységek megszervezéséről	178
3671	»ABC« kötelező használatáról	302
6204	Állami iskolába ref. vallásu tanítók kinevezéséről	450
—	Állami kötvények (kisajátítási) megnyerése érdekében	349
—	Árvahazi Képes Naptárban kiadandó irodalmi művekre pályázati felhívás	179
2936	Beiratási (elemi felekezeti iskolai) nyilatkozatokról	246
2680	Beiuş-şoncoiuş-i (lelkészi) állásra pályázat	191, 215
—	Beiuş-uilacul ktanítói állásra pályázat	231
2878	Bélyegmentes hivatalos táviratokról és levelezésekről	256
6575	Bihori lelkészi állásra pályázat	11, 463

A R E N D E L E T		Oldal- szám
1936. évi hivatalos száma	t á r g y a	
—	»Cukorfogyasztás előnyeiről« c. füzet kiküldéséről	302
1912	Családi és korpótlékokról	155
2230	Cserkész és apród egységek megszervezéséről	178
6524	Egyházfegyelmi szabályrendelet életbeléptetéséről	453
5413	Elemi iskolába (felekezeti) beirhatók számáról	439
5429	Elemi iskolába beirt növendékek kimutatásainak beküldéséről	411
2936	Elemi iskolai (felekezeti) beiratási nyilatkozatokról	246
6127	Elemi iskolai insp. iskolalátogatási jkvek betérjesztéséről	449
6127	Elemi iskolai jelentések betérjesztéséről	449
2551	Elemi iskolák fűtéséről	203
3822	Elemi iskolai tankönyvek kötelező használatáról	314, 326, 339, 351
3671	Elemi iskolai (új) tantervről	300
2884	Előzetes katonai kiképzésről (theologusok)	246
122, 1110, 3639	Énekeskönyv (kisbetűs, hangjegyes) megjelentetéséről	47, 94, 302
6218	Énekeskönyvek (kisbetűs, hangjegyes) árusításáról	451
3639	Énekeskönyvek (kis alaku) kiadásáról	302, 327,
—	Cheşereu-i h. tanítónői állásra pályázat	258
2378	Érmek és rendjelek (idegen) viselési engedélyéről	215
—	Valea lui Mihai-i lelkészi állásra pályázat	179
—	„ „ „ II. tanítói állásra pályázat	203

A R E N D E L E T		
1936. évi hivatalos száma	t á r g y a	Oldal- szám
5413	Felekezeti iskolába beirható tanulók szá- máról	439
—	Felekezeti tanárok és tanítók állami nyug- díjukról	351
6583	»Gazdatudomány« c. 1938. évi parochiális könyvtári illetményről	461
3639	Hangjegyes (kis alaku) zsoltár kiadásáról .	302
122, 1110, 3639	Hangjegyes (kisbetűs) zsoltár megjelente- tésről	47, 94, 302,
—	Căuceau-i h. tanítónői állásra pályázat . .	287
—	Sânmiclăuș-i ktanítói pályázat	247, 275, 287, 303
2878, 6201	Hivatalos (bélyegm.) táviratok és levele- zésekről	256, 274, 462
2378	Idegen rendjelek és érmek viselési enge- délyéről	215
2936, 3671	Iskolai (elemi felekezeti) beratási nyilat- kozatokról	246, 301
5429	Iskolai (elemi) beirt növendékek kimuta- tásainak beküldéséről	411
5413	Iskolába (felek. elemi) beirt tanulóknak szá- máról	439
2665	Iskolai év befejezéséről	214
257 Eln.	Iskolai helyiségek (üres) felhasználásáról .	362
6127	Iskolai jelentések betérjesztéséről	449
3366, 3671	Iskolai nyomtatványokról	274, 301
3181	Iskolai padok kifogásolásáról	256
2834	Iskolai statisztikai kimutatásról	229
3822	Iskolai (elemi) tankönyvek kötelező hasz- nálatáról	311, 326, 339, 351

A R E N D E L E T		Oldal- szám
1936. évi hivatalos száma	t á r g y a	
3671	Iskolai (uj elemi) tantervről	300
3695	Iskolai ünnepélyekről	337
2551	Iskolák (elemi) fűtéséről	203
6127	Iskolalátogatási jkvek beterjesztéséről . .	449
2338	iskolalátogatások (ellenőrző) alkalmával az iskolaszéki elnökök megjelenéséről . .	179
66	Irat terjesztési anyag fokozottabb forgal- máról	23
—	Irat terj. rend.-ről	395
6524	Karácsonyi püspöki körl. egyházfegyelmi Szabályrend. életbeléptetéséről	453
2884	Katonai kiképzésről (előzetes) theologu- soknak	246
—	Katonai mentesítésére vonatkozólag, theo- lógusok és segédlelkészek	350
—	Cadea-i ktanító pályázat	303
2553	Királyi udvar és nemzeti ünnepek megtar- tásáról	213
3639	Kisalaku hangjegyes zsoltárok kiadásáról	302
—	Kisajátítási állami kötvények megnyerése érdekében	349
797	Konfirmációra vonatkozó törvényes intéz- kedésekről	71
2298	Kongrua ügyben (korpótl.)	190
1912	Kor- és családipótlékokról	155
—	Tarcaia-i ktanítói pályázat	246
5404	Középiskolai kimutatások (1933—37-re) be- küldéséről	450
3182	Középiskolai növendékekről küldendő ki- mutatásokról	302
5003	Középiskolai vallás tankönyvek használa- táról	375

A R E N D E L E T		Oldal- szám
1936. évi hivatalos száma	t á r g y a	
	Moşie-Chiughiu-i előköny. ktanítói állásra pályázat	275
3355	Külmissziói konferenciai meghívó	268
2681, 6264	Külmissziói perselybontásról	231, 451
2878, 3295	Levelezésekről (hivatalos bélyegmentes)	256, 274
2626	Légi támadások elleni védekezés szervezéséről	214
6127	Magánlevelezésekről hivatalos iskolai ünnepekben	449
3671	Magyar nyelvkönyvek Nagy Vilmos-féle	302
2647	Makulatura papírok értékesítéséről	256
—	Mişca-i ktanítói állásra pályázat	259
4724	»Minerva«-féle tankönyvrendről	375
3451	Molnár Ferenc monoki lelk. I. lelk. képbizonyítványának érvénytelenítéséről	286
2879	Műemlékek (történelmi) fenntartásáról és helyreállításáról	273
—	Baia-marei esp. székfoglaló beszéde	145
—	Carei ktanítói állásra pályázat	231
—	Salontai org. kántori állásra pályázat	258
—	Oradeai leánygimn. tanári állásra pályázat	258
—	Oradeai org. ktanítói állásra pályázat	257
—	Nagy Vilmos-féle magyar nyelvkönyvek kötelező használatáról	302
2553	Nemzeti és királyi udvar ünnepek tartásáról	213
1048	Népiskolai szervezet és szolgálati pragmatika a tiszántuli ref. egyházkerületben, kiadta a Tiszántuli ref. egyházker. közgyűlés 584—1911. sz. határozatával c. füzet beküldéséről felhívás	83

A R E N D E L E T		Oldal- szám
1936. évi hivatalos száma	t á r g y a	
2550	Nyilvánossági jog nélkül működő felekezeti elemi iskoláról	203
—	Nyugdíjak esetében felekezeti tanárok és tanítókról	351
299	Parochiális könyvtár I. kötetének 60 lei beküldéséről	35
6583	Parochiális könyvtár (1937. és 1938. évi) illetményéről	461
6575	Pályázat bihori lelkészi állásra	11, 463
—	„ vetísi org. kántori állásra	167
—	„ Valea lui Mihai org. kánt. állásra	179
2680	„ Şoncoiuşi lelkészi állásra	191, 215
—	„ Valea lui Mihai II. tanítói állásra	203
2670	„ Satmari lelkészi állásra	215
2835	„ -ok (tanítói) beküldéséről	230
—	„ Uileacul de Beiuşi ktanítói állásra	230
—	„ Carei ktanítói állásra	231
—	„ Târcaia-i ktanítói állásra	246
—	„ Sânmiclăuş-i org. ktanítói állásra	247, 275, 287
2914	„ Pişcolti lelkészi állásra	247
—	„ Oradeai org. ktanítói állásra	257
—	„ Salonta-i org. ktanítói állásra	258
—	„ Oradea-i leánygimn. tanári állásra	258
—	„ Cheşereu-i h. tanítónői állásra	258
—	„ Reşiţai ktanítói állásra	259
—	„ Reşiţai óvónői állásra	259
—	„ Mişca-i ktanítói állásra	259
—	„ Samoşdarai ktanítói állásra	275
—	„ Moşie-Chiughiui ktanítói állásra	275
—	„ Satmari főgimn. tanári állásra	275

A R E N D E L E T		
1936. évi hivatalos száma	t á r g y a	Oldal- szám
—	Pályázat Şişterea-i ktanítói állásra . . .	287
—	„ Căuceau-i h. tanítónői állásra . . .	287
—	„ Cadea-i ktanítói állásra	303
—	„ Sânmiclăuşi h. tanítói állásra . . .	303
—	„ Tormac-i tanítói állásra	315
879, 3295, 6201	Portómentes hivatalos levelezésekről . . .	256, 274, 462
6524	Püspöki körl. (karácsonyi) Egyházfegyelmi Szabályrendelet életbeléptetéséről . . .	453
299	»Refórmátus Egyház 1557—1660-ig« című parochiális könyvtár I. kötetének 60 lei küldéséről	35
6583	»Ref. lelkipásztor kézikönyvéről« (1937. évi paroh. könyvtár)	461
6204	Ref. vall. tanítók (állami iskolai) kineve- zéseiről	450
1246	»Regáti Külmisszió Barát« akciójáról . . .	155
2378	Rendjelek és érmek (idegen) viselési en- gedélyéről	215
—	Reşiţai ktanítói állásra pályázat	259
—	Reşiţai óvónői állásra pályázat	259
2834	Statisztikai kimutatásokról	229
—	Segédlelkészek katonai mentesítésére vo- natkozólag	350
91, 5157	Satmari főgimn. perselypénz elküld. felhívás	23, 35, 395
2670	Satmari lelkészi állás pályázati hirdetése . .	215
—	Samoşdarai ktanítói állásra pályázat . . .	275
—	Satmari főgimn. tanári állásra pályázat . .	275

A R E N D E L E T		
1936. évi hivatalos száma	t á r g y a	Oldal- szám
—	Tanárok (felekezeti) állami nyugd. esetében	351
257 Eln. II.	Tanerők számáról	362
2878	Táviratokról (hivatalos)	256
2835	Tanítói pályázatok beküldéséről	230
5133	Tanítói törzslap nyomtatványok árusításáról	395
6204	Tanítók (ref.) állami iskolai kinevezéseiről	450
—	Tanítók (felekezeti) állami nyugd. esetében	351
2778	Tanítók II. foku előléptetési vizsgáról . .	225
1663	Tanítók szolgálati bizonyítványainak és sze- mélyi törzslapjainak kiállításáról	118
502	Tanítók megválasztásáról	46
502	Tanítók évközbeni állásváltoztatásáról . .	46
2779, 3381, 4814, 5193	Tanítók véglegesítési vizsgájáról	226, 302, 363, 394
—	Tankönyv rendelkezésekről	395
3822	Tankönyvek kötelező használatáról	314, 326, 339, 351
3671	Tankönyvek használatáról és rendezéséről	301, 302, 339, 351
4630	Tanszerről	362
—	Tanszerraktárunkról	131
—	Theologusok katonai mentesítésére vonatk.	350
2879	Történelmi műemlékek fenntartásáról és helyreállításáról	273
3965	Ünnepélyekről (iskolai)	337
91	Ünnep másodnapi perselypénzek elküld. .	35

A R E N D E L E T		Oldal- szám
1936. évi hivatalos száma	t á r g y a	
2166, 2490	Vasuti féljegy igazolvány taxájáról (utadó)	167, 178, 201
3671	Vallástani kézikönyvek használatáról és rendeléséről	302
5003	Vallástankönyvek (középiskolai) haszn. .	375
—	Vetési org. kántori állásra pályázat	167
6583	Vezérkönyv (1937. évi) paroh. könyvtárról	461
122, 3639	Zsoltár (kisbetűs hangjegyes) megjelente- tésről	47, 302
6218	Zsoltárok (kisbetűs hangj.) árusításáról .	451
3639	Zsoltárok (kisbetűs) kiadásáról	302, 327
—	Zsoltárrendelésekről	395